

ఓం

వేదములు

విచారణ

వేద వేదాంగ చంద్రిక

సదాశివ సమారంభాం

గురు దక్షిణామూర్తి

గురు వేదవ్యాస మహర్షి

గురు శుక మహర్షి

గురు నారద మహర్షి

గురు వాల్మీకి మహర్షి

గురు శ్రీకృష్ణ

శంకరాచార్య మధ్యమాం

గురు దత్తాత్రేయ

గురు బాబాజీ

గురు గౌతమ బుద్ధ

గురు ఆదిశంకరాచార్య

గురు రామానుజాచార్యులు

గురు జ్ఞానేశ్వర్

గురు రవిదాస్

గురు కబీర్ దాస్

గురు చైతన్య మహా ప్రభువు

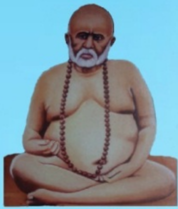

గురు నానక్

గురు రాఘవేంద్ర స్వామి

గురు వీరబ్రహ్మేంద్ర స్వామి

యోగి వేమన

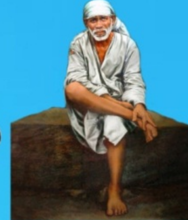
అస్మదాచార్య పర్యంతాం

గురు త్రైలింగ స్వామి

గురు లాహిరి మహాశయ

గురు రామకృష్ణ పరమహంస, అమ్మ శారదాదేవి

గురు వివేకానంద

గురు సాయి బాబా

గురు అరబిందో

గురు రమణ మహర్షి

గురు యోగానంద

గురు భక్తివేదాంత ప్రభుపాద

గురు మళయాళస్వామి

గురు విద్యాప్రకాశానందగిరి

గురు చంద్రశేఖర పరమాచార్య

వందే గురుపరంపరాం..

నన్ను "నేను" తెలుసుకోవటానికి

నన్ను "నేను" మార్చుకోవటానికి

నన్ను "నేను" చేరుకోవటానికి

మరియు అత్యుత్తమ జీవన విధానానికి

కావలసిన భక్తి,జ్ఞాన,కర్మ,ధర్మ సమాచారం ఒకేచోట తెలుగులో ఉచితంగా!

సాధారణంగా వేదాంతం తెలుసుకోవాలనే కోరిక వుంటుంది, కాని గ్రంధాలు అందుబాటులో లేవు. ఇంకొకరి దగ్గర గ్రంధాలు వుంటాయి, కాని జిజ్ఞాసువులకి ఎక్కడ ఉన్నవో తెలియదు. అలాగే కొన్ని లైబ్రరీ లో కొన్ని రకాల పుస్తకాలు మాత్రమే లభ్యం అవుతున్నాయి, అంతేగాక విలువైన గ్రంధాలు సరైన సంరక్షణ లేక కనుమరుగైపోతున్నాయి, కనుక మన అందరి కోసం భారత ప్రభుత్వం పురాతన ఆధ్యాత్మిక గ్రంధాలను సంరక్షించే నిమిత్తం ఎంతో శ్రమతో కంప్యూటరీకరణ ద్వారా ఒక చోట చేర్చుతూ ఆన్ లైన్ చేయటం జరిగింది. ఇటువంటి విలువైన జ్ఞాన సంపదను మరింత సులభంగా అందుబాటులోకి తీసుకురావటానికి సాయి రామ్ సేవక బృందం ఉడతా భక్తి గా ఇప్పటివరకి దాదాపు **5000** పుస్తకాలను వివిధ వర్గాలుగా విభజించి PDF(eBOOK) రూపంలో ఆన్ లైన్ లో ఉచితంగా అందించటం జరిగింది. కనుక ప్రతి ఒక్కరు ఈ సదవకాశాన్ని సద్వినియోగం చేసుకోగలరు. ఇందుకు సహాయం అందించిన భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్(డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా http://www.new.dli.ernet.in), ఆర్కైవ్ వెబ్ సైట్(https://archive.org), గూగుల్ వెబ్ సైట్(https://www.google.co.in), మైక్రోసాఫ్ట్ వెబ్ సైట్(http://www.microsoft.com) కు మేము ఋణపడివున్నాము.అలాగే ఇటువంటి బృహత్తర కార్యక్రమానికి పెద్ద మొత్తం లో గ్రంధాలను అందించిన తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానమునకు కూడా మనం ఋణపడివున్నాము. సాయి రామ్ సేవక బృందం కోరుకొనేది ఒక్కటే, ప్రతి ఇల్లు ఆధ్యాత్మిక జ్ఞాన గ్రంధాలతో నిండిపోవాలన్నదే మా కోరిక.

ఈ గ్రంధాలను ఉచితంగా ఆన్ లైన్ లో చదువుటకు, దిగుమతి(డౌన్లోడ్) చేసుకొనుటకు గల మార్గాలు:

1) భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్: http://www.new.dli.ernet.in లేక http://www.dli.ernet.in
2) సాయి రామ్ వెబ్ సైట్: http://www.sairealattitudemanagement.org
3) సాయి రామ్ గూగుల్ సైట్: https://sites.google.com/site/sairealattitudemanagement
4) ఆర్కైవ్ వెబ్ సైట్: https://archive.org/details/SaiRealAttitudeManagement

ఈ జ్ఞాన యజ్ఞం పై గల సలహాలు,సూచనలకు సేవక బృందాన్ని సంప్రదించుటకు: sairealattitudemgt@gmail.com

సాయి రామ్ భక్తి,జ్ఞాన సమాచారం: https://www.facebook.com/SaiRealAttitudeManagement

సాయి రామ్ భక్తి,జ్ఞాన సంబంద వీడియోలు: https://www.youtube.com/user/sairealattitudemgt

ఈ జ్ఞాన యజ్ఞంలో ప్రతి ఒక్కరు పాల్గొని, ఈ అవకాశాన్ని సద్వినియోగం చేసుకొని,మీరు సంతృప్తులైతే మరొక సాధకునికి, జిజ్ఞాసువులకు మార్గం చూపించగలరని ఆశిస్తున్నాము. మీరు చదువుకోవటంలో ఏమైనా ఇబ్బంది కలిగితే సేవక బృందంను సంప్రదించగలరు. ఒకవేళ మా సేవలో ఏమైన పొరపాటు వస్తే మన్నించగలరు.

ఈ గ్రంధపు భారత ప్రభుత్వ డిజిటల్ లైబ్రరీ గుర్తింపు సంఖ్య: 2020120033056

గమనిక: భక్తి,జ్ఞాన ప్రచారార్ధం **ఉచితంగా eBook** రూపంలో భారత ప్రభుత్వపు సహాయంతో ఇవ్వడం జరిగింది. ఈ గ్రంధముపై వ్యాపార,ముద్రణ హక్కులు రచయిత,పబ్లిషర్స్ కి గలవు, కనుక వారిని సంప్రదించగలరని మనవి చేసుకొంటున్నాము.

SaiRealAttitudeManagement(SAI RAM) - సాయి నిజ వ్యక్తిత్వ నిర్వహణ(సాయి రామ్)

* సర్వం శ్రీ సాయినాథ పాద సమర్పణమస్తు *

భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్ - డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా

http://www.new.dli.ernet.in

Digital Library of India: Inc

www.new.dli.ernet.in

Digital Library of India

Hosted by: Indian Institute of Science, Bangalore in co-operation with
CMU, IIIT-H, NSF, ERNET and MCIT for the Govt. of India and 21 major participating centres.

Home | Vision | Mission | Goals | Benefits | Content Selection | Current Status | People | Funding | Copyright Policy | FAQ | RFP

Books Journals Newspapers Palm-Leaves (Manuscripts)

Title: Ramayanam
Author:
Year: to
Subject: Any Subject
Language: Telugu
Scanning Centre: Any Centre
Clear | Search

Presentations and Report
Statistics Report
Status Report
Feedback | Suggestions | Problems | Missing links or Books

Click here for PDF collection
DLI MIRROR at IUCAA Data Center PUNE

DLI

For the first time in history, the Digital Library of India is digitizing all the significant works of Mankind.

Click Here to know More about DLI New!

Books	Journals	Newspapers	Manuscripts
Rashtrapati Bhavan CMU-Books Sanskrit TTD,Tirupathi Kerala Sahitya Akademi	INSA	Times of India Indian Express The Hindu Deccan Herald Eenadu Vaartha	Tamil Heritage Foundation AnnaUniversity NEW!

Title Beginning with.

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z

Author's Last Name

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z

Year

1850-1900 | 1901-1910 | 1911-1920 | 1921-1930 | 1931-1940 | 1941-1950 | 1951-

Subject

Astrophysics | Biology | Chemistry | Education | Law | Mathematics | Mythology | Religion | For more subjects...

Language

Sanskrit | English | Bengali | Hindi | Kannada | Marathi | Tamil | Telugu | Urdu

అతి విశిష్టం ఈ దానం!

స్వామి వివేకానంద

"దానాలలోకెల్లా ఆధ్యాత్మిక విద్యాదానం చాలా శ్రేష్ఠమైంది! దాని తరువాతిది లౌకిక జ్ఞానదానం, ప్రాణదానం, అన్నదానం" అని వ్యాసమహర్షి చెప్పారు.

మన ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానం భారతదేశ హద్దులలో నిలిచి పోకూడదు. లోకమంతటినీ ఆవరించాలి! ఇలా లోకవ్యాప్తమైన ధర్మప్రచారాన్ని మన పూర్వులు చేశారు. హైందవ వేదాంతం ఎన్నడూ ఈ దేశం దాటి పోలేదని చెప్పేవారూ, మతప్రచారార్థం తొలిసారిగా, పరదేశాలకు వెళ్ళిన సన్న్యాసిని నేనే అని చెప్పేవారూ, తమ జాతిచరిత్ర నెరుగని వారే! ఇలాంటి సంఘటనలు ఎన్నోసార్లు జరిగాయి. అవసరమైనప్పుడల్లా, భారతీయ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానప్రవాహం వెల్లువలా లోకాన్ని ముంచెత్తుతూ వచ్చింది.

రాజకీయ ప్రచారాన్ని రణగొణధ్వనులతో, యోధులతో సాగించవచ్చు. అగ్నిని కురిపించి, కత్తిని ఝళిపించి, లౌకిక జ్ఞానాన్నీ, సంఘనిర్మాణ విజ్ఞానాన్నీ విరివిగా ప్రచారం చేయవచ్చు. కానీ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానదానం కళ్ళకు కనిపించకుండా, చెవులకు వినిపించకుండా కురుస్తూ, రోజా పువ్వుల రాసుల్ని వికసింపజేసే మంచులాగా నిశ్శబ్దంగా జరగవలసి ఉంది. భారతదేశం నిరాడంబరంగా, లోకానికి మళ్ళీ మళ్ళీ చేస్తూ వచ్చిన దానమిదే!

మిత్రులారా! నేను అవలంబించే విధానాన్ని తెలియజేస్తాను వినండి. భారతదేశంలోనూ, ఇతర దేశాల్లోనూ మన పారమార్థిక ధర్మాలను బోధించడానికి తగినవారుగా మన యువకుల్ని తయారు చేయడానికై భారతదేశంలో కొన్ని సంస్థలను నెలకొల్పాలి! ఇప్పుడు మనకు కావలసింది బలిష్ఠులు, జవసంపన్నులు, ఋజువర్తనులు, ఆత్మ విశ్వాసపరులు అయిన యువకులు. అలాంటి వారు నూరుమంది దొరికినా, ప్రపంచం పూర్తిగా పరివర్తన చెందగలుగుతుంది!!

ఇచ్ఛాశక్తి తక్కిన శక్తులన్నిటి కన్నా బలవత్తరమైంది. అది సాక్షాత్తూ భగవంతుని దగ్గరి నుండి వచ్చేదే కాబట్టి దాని ముందు తక్కినదంతా లొంగిపోవలసిందే. నిర్మలం, బలిష్ఠం అయిన 'ఇచ్ఛ' (సంకల్పం) సర్వశక్తిమంతమైంది. దానిలో మీకు విశ్వాసం లేదా? ఉంటే మీ మతంలోని మహోన్నత ధర్మాలను ప్రపంచానికి బోధించడానికై కంకణం కట్టుకోండి. ప్రపంచం ఆ ధర్మాల కోసమై ఎదురుచూస్తోంది. అనేక శతాబ్దాలుగా ప్రజలకు క్షుద్రసిద్ధాంతాలు నేర్పడం జరిగింది. వారు వ్యర్థులని ప్రపంచమంతటా బోధలు జరిగాయి. ఎన్నో శతాబ్దాల నుండి వారు ఈ బోధనల వల్ల భయభ్రాంతులై, పశుప్రాయులైపోతున్నారు. తాము ఆత్మస్వరూపులమనే మాటను వినడానికైనా వారెన్నడూ నోచుకోలేదు. "నీచాతినీచుడిలో కూడా ఆత్మ ఉంది. అది అమృతం, పరమ పవిత్రం, సర్వశక్తిమంతం, సర్వవ్యాపకమైనది" అని వారికి ఆత్మను గురించి చెప్పండి. వారికి ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ప్రసాదించండి. ❖

మూలం: శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ - ఫిబ్రవరి 2014

వేదవేదాంగచంద్రిక

గ్రంథకర్త:

మహాకవి శిరోమణి,

బ్ర॥ చిప్పకుల అప్పయ్యశాస్త్రిగారు.

సంపాదకుండు:

నీలారాజయ్యగుప్త.

మొదటికూర్పు 1000.

ప్రకాశకులు:

చంద్రా నారాయణ శ్రేష్ఠి,

పబ్లిషర్సు, బుక్‌సెల్లర్సు,

జనరల్ బజారు,

సికింద్రాబాదు.

శ్రీబాలాత్రిపురసుందరీ ముద్రాక్షరశాలా ముద్రితము

సికింద్రాబాదు

1934.

[వెల. 1-0-0

విషయసూచిక.

వేదము.

విషయము, పుట.

వేదాంగములు.

తప్పొప్పుల పట్టి.

పుట	పంక్తి	తప్పు	ఒప్పు
1	5	శుతి	శ్రుతి
19	7	లిచ్చు	నిచ్చు
32	8	జ్ఞాయజ్ఞ	జ్ఞానయజ్ఞ
33	9	పుషుఁరు	పురుషుఁ
34	17	పూర్ణత్వమును	పూర్ణమును
35	20	స్వేచ్చగా	స్వేచ్ఛగా
45	7	యగుగు	యగు
50	20	సంబధ	సంబంధ
54	4	దింశతి	వింశతి
61	19	"శాఖల"	"శాకల"
69	4	పరస్వర	పరస్పర
72	18	౧౧౧౩౧	౧౧౩౧
84	14	పర్వాచీనులు	అర్వాచీనులు
107	14	చూడ	గూడ

ఇంకను స. న ప. వ. ర, అ, థ, ధ, ల, ళ, అక్షరా స్థానుస్వారాది వ్యత్యయములను మన్నించి వలసినట్లు సవరించు కొని పఠింపఁ బ్రార్థితులు.

శ్రీ పరబ్రహ్మణే నమః.

వేదవేదాంగచంద్రిక

వేదము.

"యో బ్రహ్మాణం విదధాతి పూర్వం
యో వై వేదాంశ్చ ప్రహిణోతి తస్మై
తగ్ం హ దేవ మాత్మబుద్ధిప్రకాశం
ముముక్షు ర్వై శరణ మహం ప్రపద్యే"

వేద మనఁగా నేమి?

విదంత్యనేన ధర్మాధర్మౌ ఇతి వేదః, విద జ్ఞానే, దీనిచేత ధర్మాధర్మములను దెలిసికొందురు గాన వేదమని చెప్పఁబడును ఈ వేదమునకు శ్రుతి, ఆమ్నాయము అను రెండు పేరులను బ్రధానంబుగా వాడుచుందురు. "శ్రూయతే ధర్మాధర్మౌ ఇతి శ్రుతిః" "శ్రుశ్రవణే" ధర్మము, అధర్మము, దీనిచే వినఁబడుచున్నవి గాన శ్రుతి యనియు, ఆమ్నాయతే పారంపర్యేణేత్యామ్నాయః, మ్నా అభ్యాసే, ఇది చిరకాలము నుండి పరంపరగా నభ్యసింపఁబడుచున్నది గాన "ఆమ్నాయము" అనియు విజ్ఞులు విశదీకరించియున్నారు.

వేదస్వరూపము. వేదోత్పత్తి.

ఇది యపౌరుషేయంబు, అనాదియు, నిత్యము, స్వతః ప్రమాణప్రమితము, సల్లక్షణలక్షితము, సర్వాంతానుభవగమ్యము, సవధిగతార్థగాను, సందేహవిపర్యయాదిదోషరహితము, పరమేశ్వర దేవర్షిక్రమాదాగతము నై ధర్మార్థకామమోక్షప్రదంబై తనరారుచున్నది. ఈ పూర్వోక్త లక్షణంబులు క్రమంబుగా విస్తరింపఁబడును. వేదము జ్ఞానమునకు భాండారమై యున్నది. మఱియు నితరశాస్త్రంబులన్నియు, నీ వేదమునుండి యే జనించినవి. వేదమే స్కంధము. తదితరశాస్త్రములన్నియు దానికి శాఖాప్రశాఖలై యున్నవి. వేదము ప్రధానముగా రెండుప్రకారములుగా నున్నది. 1. కంఠాప్తము 2. కల్ప్యము. ఏ శ్రుతి ఋషులచేఁ బ్రత్యక్షముగాఁ గనిపెట్టఁబడినదో యది కంఠాప్తము. ఏశ్రుతి, స్మృతిద్వారముననే గాని, శిష్టాచారద్వారమునఁగాని ఋషులచే ననుమానింపఁబడినదో యది కల్ప్యమని చెప్పఁబడుచున్నది. కంఠాప్తశ్రుతి మంత్రభేదము ననుసరించి మూఁడువిధములుగా విభాగింపఁబడినది. 1. ఋక్కు, 2. యజుస్సు, 3. సామము. ఈమూఁడింటికిని "త్రయి" యని మఱియొకపేరు గలదు. ఈకంఠాప్తశ్రుతులే వేదోక్తప్రమాణము ననుసరించి నాలుగుభాగములుగా విభజింపఁబడినవి

1. ఋక్కు, 2. యజుస్సు, 3. సామము 4. అథర్వము అని. లోకమున భాషయందుఁ బద్యము, గద్యము గీతము (పాట) లను మూఁడుభాగములే విధముగాఁ గనఁబడుచున్నవో యట్లే వేదమునందుఁ బద్యరూపముగా ఋక్కు గద్యరూపకముగా యజుస్సు గీతరూపముగా సామమును గన్పట్టుచున్నవి. మిగిలిన యథర్వవేదంబు పద్య గద్య గీతమంత్రమిశ్రితముగా నుండును. వేదమును విభాగించినవారిం గూర్చి రెండువిధములగు నభిప్రాయంబులు గలవు. వ్యాసభగవానులవారే, వేదము మూఁడువిధములుగాను, నాలుగువిధములుగాను విభజించి రని కొందఱును, యజ్ఞక్రియానుకూల్యమునకై యథర్వుఁడను ఋషి వేదవిభాగముఁ జేసె ననియు నా ఋషియే యజ్ఞకార్యమున కుపయోగించు సూక్తసమూహములను వేదత్రయములోఁ జేర్చి శాంతిపౌష్టికాభిచారికాదీతరసూక్తములను వేఱుగాఁజేసెననియు మఱికొందఱభిప్రాయపడుచున్నారు. మొదటి పక్షమువారి వలన శిష్టసూక్తసమూహము "అథర్వవేద"ము నామముతోఁ బ్రకాశింపఁబడిన దనియు రెండవపక్షమువారా యథర్వమహర్షి పేరుతో నామముతోడనే యథర్వవేద మను సంజ్ఞ కలిగిన దనియుఁ జెప్పుచున్నారు. ఈ ద్వివిధాభిప్రాయములకును ప్రమాణములు శ్రుతియందుఁ జిక్కుచున్నవి. శతపథ బ్రాహ్మణములో నిట్లు చెప్పఁబడియున్నది.

"అగ్నే ర్వా ఋగ్వేదో జాయతే వాయో ర్యజుర్వేదః
సూర్యా త్సామవేదః"

అగ్నివలన ఋగ్వేదము, వాయువువలన యజుర్వేదము, సూర్యునివలన సామవేదము ప్రాప్తమైనవి.

"ఋచో యజూంషి చాన్యాని సామాని వివిధాని చ
ఏష జ్ఞేయ స్త్రివృ ద్వేదః । యో వేదైనం స వేదవిత్॥
మనుస్మృతి"

ఋగ్వేదము, యజుర్వేదము, నానావిధములగు సామములు, వీనియొక్క మంత్రములకుఁ ద్రివ్ర ద్వేదమనిపేరు. ఎవఁడీద్దానిని దెలిసికొనునో వాఁడు వేదవిదుఁ డని చెప్పఁబడును. ఇఁక నాలుగువిధములుగా వేదము విభాగింపఁబడిన దని చెప్పుటకుఁ గల ప్రమాణములు చెప్పఁబడుచున్నవి.

"తత్రాఽపరా ఋగ్వేదో యజుర్వేద స్సామవే దోఽథర్వవేదః
ఇత్యాది"

ఋక్కు మున్నగు నాలుగువేదములు "అపరవిద్య" యని ముండకోపనిషత్తు చెప్పుచున్నది.

ఋగ్వేదోయజుర్వేదస్సామవేదోఽథర్వాంగిరస ఇతిహాసః పురాణం విద్యా ఉపనిషదః" ఇత్యాది.

ఋగ్యజుస్సామాథర్వవేదములు, ఇతిహాసము, పురాణములు మున్నగునవి "అపరవిద్య" యని వాజసనేయబ్రాహ్మణోపనిషత్తునందుఁ గలదు. కాఁబట్టి వేఱువేఱుగు ప్రమాణభేదముల ననుసరించి వేదమును ద్వివిధముగా విభాగించుట

యోగ్యమై యున్నది. సమస్త జ్ఞానముల కాధారము లైన యీవేదములనుండియే సర్వశాస్త్రములు జనించినవి.

జ్ఞానము నిత్యవస్తువు. ఈ కారణముచేఁ బ్రళయసమయమునందును జ్ఞానరూపమైన వేదము ప్రణవ (ఓంకార) రూపమున నసశ్వరమై నిలిచియుండును. ఈవిషయమున శ్రీవేదవ్యాసభగవానులవారు.

"అనాదినిధనా నిత్యా వాగుత్సృష్టా స్వయంభువా,
ఆదౌ వేదమయీ విద్యా యత స్సర్వాః ప్రవృత్తయః"

స్వయంభువగు భగవంతుని వాక్యరూపమైన వేదమనాదియు, నాశరహితమైనదియు, నిత్యము నై యున్నది. వేదమే సృష్టికిఁబ్రథమావస్థయందుఁ బ్రకాశపరుపఁబడిన యాదివిద్యయై యున్నది ఈవేదమువలననే సకలప్రపంచము విస్తరింపఁబడుచున్నది. "ప్రళయకాలేపి సూక్ష్మరూపేణ పరమాత్మని వేదరాశి స్థ్సితః" ప్రళయకాలమునందుఁ గూడఁ బరమాత్మయందు వేదరాశి, సూక్ష్మరూపముతో నిలిచియున్నదని కుల్లూకభట్టాచార్యులవారు వ్రాసియున్నారు. ఇట్లే మేధాతిథి, యను మహామహుఁడును

"నైవ వేదాః ప్రలీయన్తే మహాప్రలయేఽపి".

మహాప్రలయమునందుఁ గూడ వేదములు నశింపనేరవు. వేదములు మనుష్యులచే రచింపఁబడినవి గావు. అందువలన అపౌరుషేయములు. పరమేశ్వరావిర్భూతములు. జ్ఞానము

నిత్యమును బ్రహ్మయొక్క స్వరూపము నై యున్నది. అట్టి జ్ఞానముయొక్క వికాసరూపమే వేదము. ఇందువలన వేదములకు భగవంతుని నిశ్వాసరూపము సర్ణింపఁబడినది. వాజసనేయబ్రాహ్మణోపనిషత్తులో

"అస్య మహతో భూతస్య నిశ్వసిత మేతత్ య దృగ్వేదో యజుర్వేద స్సామవేదోఽథర్వాంగిరస ఇతిహాసః పురాణం విద్యా ఉపనిషదః ఇత్యాది"

అని చెప్పఁబడియున్నది. సమస్త వేదములు భగవంతుని నుండి స్వాభావికనిశ్వాసరూపముగాఁ బ్రకటింపఁబడినవి. కృష్ణయజుర్వేదియ శ్వేతాశ్వతరోపనిషత్తులో

"యో బ్రహ్మాణం విదధాతి పూర్వం, యో వై వేదాంశ్చ ప్రహిణోతి తస్మై"

పరమాత్మ తొలుత బ్రహ్మను బుట్టించి యతనికి శ్రుతులొసంగె ననియు, మఱియొక శ్రుతిలో

"దిశ శ్శ్రోత్రే వా గ్వివృతాశ్చ వేదాః"

ఆ విరాట్పురుషునికి దిక్కులు చెవులు, వేదములు వాక్యములు అని చెప్పఁబడినది. శ్రీగీతాశాస్త్రమందు

"కర్మ బ్రహ్మోద్భవం విద్ధి బ్రహ్మాక్షరసముద్భవం"

కర్మము వేదమువలన జనించినది. వేద మక్షరబ్రహ్మము నుండి పుట్టినది. మహర్షులు వేదకర్తలు గారు. కాని ద్రష్టలు మాత్రము గాఁగలరు. వేదము నిత్యవస్తువు. అది మహర్షుల

యొక్క సమాధిచే నిర్మలములగు నంతఃకరణములందు మాత్రమే ప్రకాశమును బొందును.

"బ్రహ్మాద్యా ఋషిపర్యంతాః స్మారకాః న తు కారకాః"

బ్రహ్మ మొదలుకొని ఋషులవఱకు నుండు వారెవ్వరె నను వేదమును రచించిన కర్తలుగాక వేదమును స్మరించినవారు మాత్రమైయున్నారు. మఱియు,

"యుగాన్తేఽన్తర్హితాన్వేదాన్ సేతిహాసాన్ మహర్షయః
లేభిరే తపసా పూర్వం అనుజ్ఞాతా స్స్వయంభువా"

ప్రలయసమయమందు నితిహాసములతోఁ గూడ నంతర్హితములై యున్న వేదములను సృష్టియొక్క యారంభమునందు బ్రహ్మయనుమతిని బొందిన మహర్షులు తప స్సొనరించి పొందిరి.

"సోఽభిధ్యాయ శరీరా త్స్వా త్సిసృక్షు ర్వివిధాః ప్రజాః
అప ఏవ ససర్జాదౌ తాసు బీజ మవాసృజత్
తదండ మభవ ద్ధైమం సహస్రాంశు సమప్రభం
తస్మిన్ జజ్ఞే స్వయం బ్రహ్మ సర్వలోకపితామహః"

(మనుస్మృతి.)

పరమాత్మయొక్క హృదయమునందు సృష్టింపవలె నను కోరిక గలిగినవెంటనే యతఁడు దొలుత కారణజలములో నిజశక్తిరూపమైన బీజము నుంచెను. ఆ బీజము సూర్యునితో సమానమైన కాంతిగలదియు, బంగారు రంగుగల

దియు నై బ్రగుడ్డువలెదిరి మారినది. ఆ యండమునందు సర్వ లోకములకుఁ బితామహుఁడగు బ్రహ్మ పుట్టెను. అందువలన బ్రహ్మదేవుఁడే యన్నిటికంటె మొట్టమొదటఁ బుట్టినవాఁడని మనము నిస్సందేహముగాఁ దెలిసికొనఁగలము.

"బ్రహ్మా దేవానాం ప్రథమ స్సంబభూవ
విశ్వస్య కర్తా భువనస్య గోప్తా"

(ముండకోపనిషత్తు.)

ప్రపంచమును సృష్టించువాఁడును, జగత్తును సంరక్షించు వాఁడు నగు బ్రహ్మ యెల్లవేల్పులలోఁ దొట్తొల్త జనించె. మఱియు,

"హిరణ్యగర్భం జనయామాస పూర్వం"

పరమాత్మసృష్టియొక్క యాదియందు హిరణ్యగర్భ (బ్రహ్మ) ని సృజించెనని శ్వేతాశ్వతరోపనిషత్తు చెప్పుచున్నది. తరువాత బ్రహ్మదేవుఁ డా యండమునందు నివసించి పర మాత్మను ధ్యానించి తద్బలమున రెండువిధములుగా విభజించి యూర్ధ్వాధస్సమస్తలోకములనుసృష్టించి దేవ మనుష్యాదులను నింద్రియాదులు మున్నగువానిని బుట్టించెను. మనువు, బ్రహ్మ దేవుఁడు కర్మదేవతల నింద్రాదిదేవతలను సాధ్యులను వెండియు సర్వవిధదేవతలను సృష్టించె నని వ్రాసి యింక నిట్లు వ్రాయు చున్నాఁడు.

"అగ్ని వాయు రవిభ్య స్తు త్రయం బ్రహ్మ సనాతనం
దుదోహ యజ్ఞసిద్ధ్యర్థ మృగ్యజు స్సామలక్షణం"

బ్రహ్మ యజ్ఞక్రియను సంపాదించుటకై యగ్ని వాయు, సూర్యులవలన, ఋక్కు, యజుస్సు, సామము అను వేదములను క్రమముగాఁ బితికెను. (ప్రకటించెను) ఈ రీతిగాఁ బరమాత్మ యొక్క నిశ్వాసరూపముతో స్వభావముగాఁ బ్రవహించిన వేదములు బ్రహ్మయొక్క హృదయమునందు నిలిచి దేవతలయొక్కయు, మహర్షులయొక్కయు సమాధిచే నిష్కలుషమైన యంతఃకరణమునందు వికాసభావమును బొంది సకలకళ్యాణములను సాధించునవియై తనరారుచున్నవి

వేదము లపౌరుషేయములా?

వేదోత్పత్తి విషయమునందుఁ బరమేశ్వరుని మొదలుకొని దేవతలు, ఋషులవఱకుఁగల సంబంధమును జూచి చాలమంది హృదయములం దనేకసందేహములఁబొందుచున్నారు. ఎప్పుడు ఋషులచే వేదములు ప్రకాశపరుపఁబడిన వని చెప్పుచున్నారో యప్పుడా వేదములకు రచయితలు వారేని కారు? ఈ రీతిగా కర్త లేర్పడినపుడు వేదము లపౌరుషేయము లెట్లు కాఁగలవు? ఎందుల కనఁగా వేదములయందు రచయితలుగా నున్న ట్లనేక మహర్షుల నామములు కన్పడుచున్నవి. దృష్టాంతమునకై

ఋగ్వేదము గ్రహింపఁబడుచున్నది ఋగ్వేదమునందలి స్తోత్ర సమూహము పదిమండలములుగా విభజింపఁ బడినది. వానిలో మొదటిమండలమునకును, తుదిమండలమునకును రచయితలనేక మహర్షు లున్నారు. మిగిలిన యెనిమిది మండలములకు నెన మంత్రగురు మహర్షులు రచయితలుగా నున్నట్లు వారినామము లేఁబడియున్నవి. ఎట్లంటేని రెండవమండలమునకుఁ గర్త గృత్సమదుఁడును, మూఁడవ మండలముయొక్క రచయిత విశ్వామిత్రుండును, నాల్గవదానికి వామదేవ్రుఁడును, నైదవదానికి నత్రియును, నాఱవదానికి భరద్వాజుండును, నేడవదానికి వశిష్ఠుండును, నెనిమిదవదానికిఁ గణ్వుండును, దొమ్మిదవ మండలమునకుఁ గర్త యాంగిరసుండునని తెలియనగును. ఇట్లు స్పష్టముగా ఋషుల నామములు లిఖింపఁ బడియున్నప్పుడు వేదము లా మహర్షుల రచనమే యని యేల చెప్పఁ గూడదు? ఇంకొక కారణముఁబట్టి చూచెదము. ఒకవేదమే భగవంతుని నిశ్వాసరూపముగావచ్చినదని యొకచోటను, బ్రహ్మయొక్క ముఖమునుండి బయలు వెడలిన దని మఱియొకచోటను అగ్ని, వాయు, ప్రభృతులవలన బయలుదేరిన దని యింకొకచోటను మహర్షుల హృదయములందుఁ బ్రకటితము లైనవని వేఱొకచోటను వ్రాయఁబడినది. వీనిలో సత్యమేది? యేదిగాదు? ఈ ప్రకారముగా వేలకొలఁది సంశయములు ప్రస్తుతసమయమునఁ గలుగు

చున్నవి. ఇందువలన యథార్థముగా వేదావిర్భావముయొక్క తత్త్వమును ప్రకాశపరచి సర్వ సంశయములను నివర్తింపఁ జేయఁబడుచున్నవి.

నవీనుల సందేహములకు సమాధానములు

సూక్ష్మదృష్టితో విచారించిన మీఁదఁ బరమాత్మ మొదలుకొని ఋషులవఱకు వారి యంతఃకరణంబులందు వేదములు జనించిన వనుట కే విధి యీవఱకుఁ జూపఁబడినదో యనియుఁ దయు నొకటియే యని వివేకులగు వారికిఁ దెలియఁ గలదు. జ్ఞానము నిత్యము. జ్ఞానరూపమే వేదము. అందువలన వేదము గూడ నిత్యమైనది. పరమేశ్వరుఁడు జ్ఞానరూపుఁడు. ఈ కారణముఁ బట్టి జ్ఞానరూపమైన వేదము ప్రళయకాలములోఁ బరమాత్మహృదయమందు జ్ఞానరూపముతో నుండఁ జేయుచున్నది. ప్రళయ మెట్టిపనులుగూడ లేనట్టి కాలము. ఆ కారణముచేతఁ బరమేశ్వరుఁ డా సమయమందు వ్యాపములు లేని యోగనిద్రయందు శయనించుచున్నాఁడు

"యదా స దేవో జాగర్తి, త దేదం చేష్టతే జగత్
యదా స్వపితి శాంతాత్మా, తదాసర్వం నిమీలతి
ఏవం స జాగ్రత్స్వప్నాభ్యా, మిదం సర్వం చరాచరం
సంజీవయతి చాజస్రం, ప్రమాపయతి చావ్యయః"

పరమేశ్వరుఁ డెప్పుడు మేలుకొనుచున్నాఁడో యప్పుడు జగముగూడఁ బ్రవర్తించుచుండును. ఎప్పుడు శాంతుఁడై

నిద్రించుచున్నాఁడో యప్పు డీదంతయుఁ బ్రళయమును బొందు చున్నది. ఈరీతిగా నవ్యయుండును, పరమపురుషుండు నగు భగవంతుఁడు జాగ్రత్స్వప్నదశల మూలమునఁ జరాచరరూప మగు నీ విశ్వమును బుట్టించుచున్నాఁడు. గిట్టించుచున్నాఁడు. ప్రళయమైనపిదప ప్రళయములో లీనమైయున్న జీవులసంస్కారము క్రియోన్ముఖ మెప్పుడగునో యప్పుడు భగవంతుడు స్వయముగా యోగనిద్రనుండి మేల్కొని జగమును సృష్టించుటకు సంకల్పించును. శ్వాసము లేని యోగనిద్రాదశ యనంతరమే శ్వాసముతోఁ గూడిన యా పరాత్పరుని యొక్క యీ సృష్టి జేసెడి నవస్థ (అనఁగా సిస్పృక్ష) యగును. పురాణాదుల యం దీ విషయమును గూర్చి యనేకరీతులుగా వర్ణించి యున్నారు. ఈ యవస్థయే వేదములందు వర్ణింపఁబడినది.

"ఏకోఽహం బహుస్యాం ప్రజాయేయ"

నే నేకము నుండి యనేక మగుదునుగాక! ప్రజలను సృష్టించెదనుగాక! భగవంతుని యీ సిస్పృక్షారూపమైన మొదటి భావమును బ్రహ్మకుఁ గలిగించి పూర్వకల్పము ననుసరించి సృష్టిని విస్తరింపఁ జేయ మొదలిడె. ఈ సృష్టిక్రియాదశలో వచ్చిన నిశ్వాసమే వేదరాశిని బ్రకటించుచున్నది. అందువలన నిష్క్రియుండగు భగవంతునియందలి ప్రథమక్రియాసూచనయే క్రియాశక్తి కధిష్ఠాతగా నున్న బ్రహ్మయును గ్రియతోడనే

కూడిన స్వాభావిక జ్ఞానముయొక్క వికాసమే నిశ్వాసరూప ముతో వెడలిన వేదముల వికాసమై యున్నది. ఎందులకనగ? భగవంతునిలో జ్ఞానబలక్రియలు స్వాభావికములై యున్నవి. ఇవియే పరమాత్మవలన వేదము వికసించుటకును, బ్రహ్మ హృదయమునందు వేదము లుండుటకును హేతుభూతములై నవి. కాన నివి యపౌరుషేయములు. ఇందు సందియమేమియు లేదు. ఇట్టి గంభీరవిజ్ఞానము మనుస్మృతిలో బ్రహ్మోత్పత్తితోఁ గూడఁ జేర్పఁబడినది. పరమాత్మ తన తనువు నుండి వివిధప్రజాసృష్టిఁ జేయవలెనని తలఁచి తొలుత జలమును గలిగించినాఁడని మనువు చెప్పిన ట్లీవఱకే మందుఁ జెప్పియున్నాము. ఈ జలము సాధారణజలముగాదు. సృష్టి మహత్తత్త్వము మొదలగువానినుండి క్రమముగాఁ గలుగును మొట్టమొదటనే పంచభూతాత్మక మైన జల మేర్పడుటకు వీలులేదు. దీని వృత్తాంతము శ్రుతియందు స్పష్టీకరింపఁ బడి యున్నది.

"తమ ఆసీ త్తమసా గూఢ మగ్రే ప్రకేతం సలిలం సర్వమా ఇదం"

(ఋగ్వేదము)

దీని భాష్యములో సాయణాచార్యులవారిట్లు చెప్పుచున్నారు.

"సలిలం, సల్ గతౌ, ఔణాదికః ఇలచ్ ఇదం దృశ్యమానం సర్వం జగత్ సలిలం కారణేన సంగత మవిభాగాపన్న మాసీత్"

కారణములో లీనమైన సమష్టిరూపమైన సంస్కార మే యీ సలిలము. దీనికే "అప్" లేక "కారణవారి" యని చెప్పఁబడనది. పరమాత్మ సృష్టిఁజేయఁ దలఁచి తొలుత నీ సంస్కారరాశుల నుద్బోధనము జేయుచున్నాఁడు. ఇదియే మనుస్మృతిలోని కారణవారి రూపజలవిజ్ఞానము. ఈ ప్రకార ముగా మనువు వచించినట్లు సంస్కారరాశి యవ్యాకృతదశలో మెలఁకువఁ బొందిన పిమ్మట బరమాత్మ దానియందుఁ దన క్రియాశక్తిరూపమైన బీజము నుంచును.

ఈ క్రియాశక్తియే వృద్ధిని బొంది మిక్కిలి కాంతి గలిగిన మహాసూర్యునివలెఁ బ్రకాశించుచున్నది. దీనినుండి బ్రహ్మదేవుఁ డావిర్భవించెను. దీనివలనఁ దేలిన సారాంశ మేమనఁగా, భగవంతునకు సృష్టించెడి కోరిక గలిగిన మీఁదఁ బొత్తుగా వికారములు లేని ప్రకృతియందు దతని క్రియాశక్తి గలిసెను. దానినుండి బ్రహ్మ బయలుదేరినాఁ డని తెలియుచున్నది. ఈ సృష్టియొక్క ప్రారంభదశ మనోవాచా మగోచరము. ఇదియే జ్యోతిష్మతియగు కారణవారియందుఁ గ్రియాశాలినియును, సమష్టిప్రాణశక్తియు నైన బ్రహ్మకు సూక్ష్మశరీరమై యున్నది ఈ విషయముఁ గూర్చి యథర్వవేదములోని ముండకోపనిషత్తులో నొక చక్కని మంత్రము లభించుచున్నది

"తపసా చీయతే బ్రహ్మ, తతోన్న మభిజాయతే
అన్నా త్ప్రాణో మన స్సత్యం లోకాః కర్మసుచామృతం"

దీనికి శ్రీజగద్గురు శంకరభగవత్పాదాచార్యులవారు తమభాష్యమునం దిట్లు వ్రాయుచున్నారు.

"తపసా జ్ఞానేన ఉత్పత్తి విధిజ్ఞతయా భూతయోన్యక్షరం బ్రహ్మ చీయతే ఉపచీయతే ఉత్పిపాదయిష దిదం జగ దంకుర మివబీజ ముచ్ఛూనతాం గచ్ఛతి పుత్ర మివ పితా హర్షేణ ఏవం సర్వజ్ఞతయా సృష్టిస్థితిసంహారశక్తి విజ్ఞానవత్తయా ఉపచితాత్తతో బ్రహ్మణః అన్నం అద్యతే భుజ్యతేత్యన్న మవ్యాకృతం సాధారణం కారణం సంసారిణాం వ్యాచికీర్షితావస్థారూపేణ అభిజాయతే ఉత్పద్యతే తతశ్చ అవ్యాకృతాచ్చికీర్షితావస్థా దన్నాత్ప్రాణో హిరణ్యగర్భో బ్రహ్మణో జ్ఞానక్రియాశక్త్యధిష్ఠితో జగత్సాధారణో౽ విద్యా కామ కర్మభూత సముదాయ బీజాంకురో జగదాత్మా అభిజాయతే ఇత్య నుషంగః ఇత్యాది"

దీని భావార్థ మేమన, భూతములకుఁ గారణుండగు బ్రహ్మ తపోద్వారమున వృద్ధి బొందుచున్నాఁడు. పిమ్మట నతని వలన నన్నము (అనఁగా నవ్యాకృతమగు ప్రకృతి) వ్యాకృతప్రాయ మగు దశకు వచ్చి ప్రకటన మగుచున్నది ఈ భావమునే "అపఏవ ససర్జాదౌ" అను దానితో సమన్వ వర్ణించియున్నాఁడు. తరువాతఁ బరమాత్మయొక్క తపశ్శక్తిచేఁ బొందఁబడిన యూవికారములేని ప్రకృతివలన సమష్టిప్రాణరూపి యైన హిరణ్యగర్భ ముద్భవించెను. ఇదియే "హిరణ్యగర్భ స్సమవర్తతాగ్రే" మున్నగు శ్రుతులచే వర్ణింపఁబడిన బ్రహ్మకు సూక్ష్మశరీరమైయున్నది. భాష్యకారులగు శ్రీశంకర భగవత్పాదాచార్యులవారిచే హిరణ్యగర్భుఁడు.

"బ్రహ్మణోజ్ఞానక్రియాశక్త్యధిష్ఠితో జగదాత్మా"

యని వర్ణింపఁబడెను. మనస్సు, సత్యము, లోకములు ను న్నగునవి దేనిచే సృజింపఁబడుచున్నవో యాక్రియాశక్తి, సృష్టికారిణియు నిం దీవలనే వర్ణింపఁబడియున్న జ్ఞానశక్తి, భగవంతుని నిశ్వాసరూపముగా బయలువెడలిన వేదరాశియునై యున్నది. ఈ రీతిగా సృష్టికిఁ బూర్వమే స్వయముగాఁ బరమాత్మనుండి బ్రహ్మతో వేదోదయ మగుచున్నది, ఆకారణమున వేదమున కపౌరుషేయత్వము చెప్పుటలో శంకింపవలసిన యవసర మేమియులేదు. ఇఁక ఋషుల యంతఃకరణంబునం దేరీతిగా నే యవస్థలో వేదములు బయలువెడలినవో దేనివలన నపౌరుషేయత్వమున కే హానియు రానేరదో యది చూపఁబడఁ బోవుచున్నది. ఏ ప్రకారముగా సమష్టిప్రాణము (అనఁగా బ్రహ్మాండ ప్రకృతిగతమైనదియు, వ్యాపకమైనదియు నగు ప్రాణమే) బ్రహ్మకు సూక్ష్మశరీరమో, యే వ్యాపకప్రాణము వలన వేఱువేఱు జీవులయొక్క శరీరమునందుఁ బ్రాణశక్తి విభజింపఁ బడుచున్నదో యా రీతిగానే సమష్టిగా నుండు నంతఃకరణము (అనగా బ్రహ్మాండప్రకృతిలో వ్యాపింపఁబడిన యంతఃకరణమే) చతుర్ముఖబ్రహ్మకు స్వరూపమై యున్నది. ఈ వ్యాపక మైన యంతఃకరణమువలననే వ్యష్టిరూపముతో భిన్నభిన్నజీవుల కేంద్రమునందు భిన్నభిన్నములగు నంతఃకర

ణములుగాఁ జిక్కుచున్నవి. ఇందలి మనశ్శబ్ద మంతఃకరణమును జెప్పునది. ఆయంతఃకరణము, మనో బుద్ధి చిత్తాహంకారము లను నాల్గుతత్త్వములతోఁ గూడికొనినది. ఇవియే సమష్టిగా విచారించినచో బ్రహ్మకు నాల్గుమొగము లైనవి. ఇప్పుడు దీని వలనఁ బ్రత్యేక మైన యంతఃకరణమునకుఁ గూడ జతుర్ముఖ బ్రహ్మసంబంధ మున్న దని సిద్ధాంతమైనది, కారణ మేమన ప్రత్యేకవ్యష్ట్యంతఃకరణము సమష్ట్యంతఃకరణరూపి యైన చతు ర్ముఖబ్రహ్మయొక్క యంశమైయున్నది. ఇప్పుడు విచారణీ యాంశ మేమనఁగా ఋషులేదశలో వేదమంత్రములను జూచి రనునది. ఋషులు తపోయోగములమూలమున సమాధి యం దున్న సమయములో వేదమంత్రములఁ జూడఁ గల్గుదురు. అట్టిదశలో నీ సర్వమంత్రములు వారి దివ్యదృష్టికి స్పష్టముగా గోచరించును. ఆ దశ యెట్టిదో విచారింపఁబడుచున్నది. అంతః కరణము సమష్టినుండి తన యింద్రియములందుఁ జిక్కుకొని యుండుట జీవభావలక్షణమగును. ఇందువలన వ్యాపక మైన యంతఃకరణమునుండి వేఱయినందువలన జీవుఁ డల్పజ్ఞుఁ డగు చున్నాఁడు. అయితే జితేంద్రియుఁడగు యోగి తన యంతఃకర ణమును నింద్రియములనుండి వేఱుగాఁ జేసి వ్యాపకమైన సమ ష్ట్యంతఃకరణముతోఁ గూడ గల్పినప్పుడే యతనికి సమాధి

యగును. ఋషు లీసమాధిదశయందే వేదమును జూచుచు న్నారు. అందువలన నీ దశయందు వ్యాపకాంతఃకరణము (అనఁగాఁజతుర్ముఖబ్రహ్మతోఁగూడ సూక్ష్మరాజ్యము) నందు ఋషులకుఁ దాదాత్మ్యము గల్గుచుండును. దీనింబట్టి బ్రహ్మ మూలమున వేదములు పొందుటయు సమాధిలో నున్న ఋషుల యంతఃకరణమందు వేదములు ప్రకట మగుటయు నొకటే. పరమాత్ముని యే భావములో వేదములు స్వయ ముగాఁ బ్రకటమైనందువలన నపౌరుషేయము లని చెప్పఁబడు చున్నవో యాభావము ఋషులకు సమాధిదశలోని భావము మూలమున లభ్యమై యున్నది. కారణ మేమన? జీవుఁడును బ్రహ్మము నొకటి యగుటం బట్టియే. కేవల మవిద్యనుబట్టి జీవుఁడు, దేశము, కాలము, వస్తువుల మూలమునస్థూలముగాను సూక్ష్మముగాను పరిచ్ఛిన్నుఁడు. ఇఁకఁ బరమాత్మయో దేశ కాల పాత్రముల మూలమునఁ బరిచ్ఛిన్నుఁడు గాఁడు. విషయ ములం దపేక్షగలిగిన జీవుని యంతఃకరణ మింద్రియపర మగు టచే దానియందుఁ బరిచ్ఛిన్న భావ ముండును. సమాధిదశ యందు వ్యష్టిగానుండు నంతఃకరణమింద్రియములనుండి వేఱయి వ్యాపకాంతఃకరణమునందుఁ గలిసినందున దానికిఁ బరిచ్ఛిన్న భావము నశించి బ్రహ్మభావముతోఁ గూడ సూక్ష్మరాజ్యము నందు నొకరూపమే కలుగుచున్నది. ఈ యేకాకారిత్వము

యొక్క ఫలమే వేదము. ఇందువలన నాసమయమునం దేమా టలు చూడఁబడునో యామాటలన్నియు భగవద్వాక్యములు, నపౌరుషేయములు, నగుట కే సందియమును లేదు. అందు వలన వేద మపౌరుషేయమైనది. కాఁబట్టి వేదము పరమాత్మ యొక్క నిశ్వాసరూప మైన దనినను. బ్రహ్మహృదయ మం దున్న దనినను, దేవర్షిబ్రహ్మర్షులయంతఃకరణమందుఁ బ్రకాశిత మైనదన్నను నొకయర్థము లిచ్చు సిద్ధాంతములేసుమీ

— { వేదమీశ్వరావిర్భూతమగుటకును పూర్ణమగుటకును గారణములేమి ? } —

వేద మపౌరుషేయము. వేద మీశ్వరావిర్భూతము. ఈ విష యమునందు వైజ్ఞానికాలోచన మవసరము లేదు. అదృష్టసం తుండగు నే పురుషుని నిర్మలాంతఃకరణమందు వేదజ్ఞానజ్యోతి ప్రతిఫలించినదో యతఁడే, యీప్రకారముగా భాషతోఁ భావ ములతో, మఱియుఁ బూర్ణత్వముతోఁ గూడికొనిన గ్రంథము పరిచ్ఛిన్నమగు ప్రకృతిగల మనుష్యుని మూలమున నిర్మించు టకు శక్యమగునా? కాదా? యను విషయము స్వయముగాఁ దెలిసికొనఁగలఁడు. వైదికభాషనుగుఱించి యొకసారి సీదృష్టిని మఱల్చి కనుఁ గొనుము. మనుష్యుని వైనుష్య మే భాషను బ్రకాశింపఁజాలునో యద్దానికంటె వైదికసంస్కృతభాష యొక వైలక్షణ్యము గల్గియున్నది. ఇఁక వేదమంత్రమహిమ

యింతింత యని చెప్పఁగలమా! సర్వశక్తిసంపన్నుండును, ననంతుండును, నగు పరమేశ్వరుని ముఖమునుండి బయలువెడలిన యొక్కొక్క మంత్రమునందు ననంతమైనశక్తి నిండియున్నది. ఈ మంత్రములను సరియైనయుచ్చారణముతో సిద్ధి జేసికొనిన వారికి సకలమనోరథములు ఫలింపఁగలవు. ఇట్లే యీమంత్రముల నపస్వరములతోడను. నపప్రయోగములతోడను నుపయోగించినచో హానులుగూడఁ గలుగఁగలవు, ఇవన్నియు వేదాపౌరుషేయత్వము దెలియఁబరచు బలవల్లక్షణములై యున్నవి. ఇవియే కాక పూర్ణుండగు భగవంతుని వాక్యరూపమైన వేద మెల్లవిధములఁ బూర్ణ మని చెప్పుట ప్రధానలక్షణమై యున్నది. మనుష్యుని బుద్ధిపరిపాకమును బట్టి విరచింపఁబడిన యే పుస్తకమైనఁ గాని మనుష్యబుద్ధిపరిమితికి లోఁబడినదియుఁ బూర్ణముగానిదియు నగుటం జేసి యాగ్రంథమునకు సర్వాంగీణపూర్ణత్వ మెన్నటికిని గలుగనేరదు. వేదము మాత్ర మట్లుగాదు. వేదమునందు జీవుఁ డభ్యుదయము, నిశ్శ్రేయసములను సాధించు విషయముయొక్క పూర్ణత్వమును, జీవునకుఁ ద్రివిధశుద్ధిని సంపాదించి ముక్తిని బొందించెడి యర్థము,కర్మము నుపాసనము మఱియు జ్ఞానముయొక్క పూర్ణత్వమును, సాధకునకు సత్వరజస్తమోగుణమయమైన ప్రకృతియొక్క ప్రత్యేకమగు స్తరమును నిరీక్షణము జేయించి ముక్తినొసంగెడి గుణ

ముల పూర్ణత్వమును, గలదు. ప్రపంచము భావమయ మైనది. భావమయుఁడైన భగవంతుని సత్త గూడ ప్రపంచ మునందు నిండి నిబిడీకృతమై యున్నది. కాఁబట్టి భావములను జక్కఁగాఁ దెలిసికొనెడి జ్ఞానముచేత భావములను గ్రహించు భగవంతునిగూడఁ జెందవచ్చును. దీనింబట్టి వేదమునందు మూఁడురీతులుగా నుండు భావములయొక్క పూర్ణత్వమును గలదు. ఈప్రకారముగా నెన్నివిధముల విచారించినను వేదము యొక్క సర్వాంగీణపూర్ణత మనకుఁ దెలియుచు నపౌరుషేయ త్వము లెస్సగా సిద్ధించుచున్నది. ఇందు సందియ మేమాత్ర మును లేదు. ఇఁకమీఁదఁ బైనఁ జెప్పఁబడిన విషయములు ప్రత్యేకప్రత్యేకముగా విచారింపఁబడఁబోవుచున్నవి. మనుష్యుల బుద్ధి తమతమ యోగ్యతల ననుసరించి యిహలోకమునకు సంబంధించిన యభివృద్ధిని బరలోకమునకు సంబంధించిన స్వర్గా దులయందలిసుఖభోగరూపోన్నతిని మఱియు నిత్యానందమయ మైన మోక్షపదమును గోరుచున్నది. ఈ మూఁడువిధము లగు నున్నతుల యందే మానవీయ మగు నున్నతియొక్క పూర్ణత గలదు. అపౌరుషేయ మగు వేదము సాటిలేనట్టి మంచియుక్తులమూలమున మూఁడురీతులగు నున్నతులవిధిని జూపియున్నది. నేఁటికాలమున నవీనపదార్థవిద్య (సైన్సు) యభివృద్ధినిఁ జూచి మనుష్యులు ముగ్ధు లగుచున్నారు. వారు

తమప్రాచీన వేదవిద్యయొక్క గంభీర భావమును మరచి "కృషి కులగానము" అని చెప్పుటకుఁగూడ వెనుదీయకున్నారు. కాని దీర్ఘముగా విచారించిచూచినమీఁద వేదముయొక్క మహిమ, గంభీరమ, వారికి బాగుగాఁ దెలియఁగలదు. ఋగ్వేదముయొక్క నాల్గవమండలమునందును, బదియవమండలము నందును గృషియున్నతివిషయమై స్తోత్రాదికము గనుపడును. ఇవన్నియు వ్యవసాయమునందలి పనులు, దానికిఁ బనికివచ్చు యంత్రములు, గోవులు, మహిషములు, మున్నగుగృహపశువుల యభివృద్ధికై భగవంతునింగూర్చి చేయఁబడిన ప్రార్థనలై యున్నవి. నవీనపదార్థవిద్య (సైన్సు) యున్నతి కనులకుఁ జిత్రము గొల్పఁగలదు. బుద్ధికిఁ బ్రమాదములను గల్గింపఁగలదు. అయితే దూరదర్శులును, బరిణామదర్శులును నుదారస్వభావులును, గరుణాళువులు నగు మహర్షులు సైన్సు (నవీనపదార్థవిద్య) యున్నతిచేతఁ బ్రపంచమున నొకవైపునందలిమనుష్యులు సుఖులును ధనులును నగుచున్నారనియు మఱియొక భాగమందలి మనుష్యులు మిక్కిలిదరిద్రులును దుఃఖభాగులును నగుదు రనియుఁ దెలిసికొనియుండిరి. ప్రస్తుతకాలమున నే దేశములందు "సైన్సు" అభివృద్ధిఁ బొందియున్నదో యాదేశములందలి యవస్థ చూడఁదగును. రెండియు వానిగాలి భరతఖండమందు వీచుటచేత భారతదేశపు ప్రాచీనస్థితి నవీనస్థితి రెంటిని

గలిపి విచారించిన పిమ్మటఁగూడఁ దొలుత భారతదేశము యొక్క యార్థికస్థితి యెట్లుండినదో యిపుడెట్లున్నదో తెలియఁ గలదు. ఈ విషయమంతయు మహర్షివరేణ్యుల నిశితబుద్ధికి గోచరముకాకుండ నుండలేదు. ఇందువలననే సమత్వముగోరు మహర్షులు స్థూలమ్మలైన సంపత్తు సుఖములకుఁ గృషి, గోర క్షణము, మొదలగు వానివిషయము మిక్కిలియెక్కువగాఁ జెప్పుచుండిరి. దీనివలన సమస్తదేశములును సమానరూపముగా సుఖముతోడను, శాంతితోడను, విరాజిల్లినవి. ఇది భగవం తుని కోరికయై యుండినందువలన వేదమునందు వ్యవసాయాభి వృద్ధికై భగవంతునింగూర్చి చేయఁబడిన స్తోత్రములు గలవు. రెండవది వేదమునందు "సైన్సు" విషయముగూడఁ దక్కువగా లేదు. ఋగ్వేదమునందు సముద్రయానము, బృహన్నాళికము మున్నగు యుద్ధాస్త్రములు పెక్కురకముల యాగ్నేయాస్త్ర ములు, రణవిద్య మొదలగువానికిఁగూడఁ బ్రమాణములు చిక్కు చున్నవి. నేఁడు ప్రాచీనమైన మిశ్ర (Egypt) లేక బాబలను (Babylon) యొక్క ఊాతికంబమును జూచి జన మాశ్చర్య పడుచున్నది. కాని యార్యులైన హిందువులు శిల్పకార్యము లం దెట్టి నేర్పరులైరో యది ఋగ్వేదముయొక్క రెండవ, యైదవమండలములం దున్న ప్రమాణములవలనఁ దెలియు చున్నది. అందు వెయ్యిస్తంభములతోఁ గూడిన విశాలమైన

యట్టాలికవర్ణన మున్నది. ఇదియుఁగాక యనేకరీతుల నుండు నేఁతపనులయు, శిల్పకళలయు, ధాతుద్రవ్యములయు నిర్మాణము మున్నగువాని మూలమున భారతదేశము వాస్తవముగా బంగారు గనేడి భారతమే యై యుండెను. ఇందులకుఁ బ్రమాణములు ఋగ్వేదములో ప్రథమ చతుర్థమండలములందుఁ బెక్కుతెన్నులఁ జిక్కుచున్నవి. ఐహికములగు సుఖము ఐశ్వర్యములకై వేదమునందు సకలవిధముల నుండు సాధనములు నిస్సంశయముగా దొరకుచున్నవి.

"ప్రత్యక్షేణాఽను మిత్యావా, యస్తూపాయో న బుధ్యతే
ఏనం విదంతి వేదేన తస్మాద్వేదస్య వేదతా॥

లౌకికమగు ప్రత్యక్షప్రమాణముచేఁ గాని యనుమాన ప్రమాణముచేఁ గాని యేది బోధింపఁబడఁజాలదో యట్టి యలౌకికవిషయమునుపై సాధకుని నేర్పరచి దివ్యమైన సుఖమును నెడతెగనియానందము నొసంగుటయే వేదమునకు వేదత్వమై యున్నదని స్మృతి వక్కాణించుచున్నది. వేదమునందు జ్యోతిష్టోమము, దర్శపూర్ణమాసాది బహువిధయజ్ఞములవిధులు విశదీకరింపఁబడినవి. ఇవి యాచరించినందువలనఁ గోరికలు గల సాధకులు స్వర్గమునకు సంబంధించిన యనేకసుఖము లనుభవింపఁజాలుదురు.

త్రైవిద్యా మాం సోమపాః పూతపాపాః
యజ్ఞైరిష్ట్వా స్వర్గతిం ప్రార్థయంతే

తే పుణ్య మాసాద్య సురేంద్రలోక
మశ్నంతి దివ్యా న్దివి దేవభోగాన్॥

వైదికకర్మము నాచరించువాఁడు యజ్ఞద్వారమున భగవంతునకుఁ బూజ గావించి యజ్ఞమునందు మిగిలిన సోమ రసమును ద్రాగి పాపరహితుఁడై స్వర్గలోకమును గోరుచు న్నాఁడు. ఇట్టి జనుఁడు పుణ్యవిపాకరూప మైన యింద్రలోక మునుబొంది యందలిదేవత లనుభవించు మంచిసుఖము ల ననుభవించుచున్నాఁడు. అధర్వవేదీయముండకోపనిషత్తులో "ఏహ్యేహీతి తమాహుతయస్సువర్చ సస్సూర్యస్య రశ్మిభిర్యజమానం వహన్తి ప్రియాంవాచమభివదన్త్యోర్చయన్త్య ఏమవః పుణ్యస్సుకృతో బ్రహ్మలోకః॥

ప్రకాశమానము లైన యాహుతులు యజమానుని "రమ్ము రమ్ము" అని పిలుచుచు సూర్యకిరణములమూలమున బుణ్యమయ మైన బ్రహ్మలోకమునకుఁ దీసికొనిపోవుచున్నవి మంచిమాటలు, పూజలు మొదలగువానితో నతనికి సేవ జేయు చున్నవి. "అపామసోమంఅమృతాఅభూమ" మేము సోమపానముఁ జేసి యమరుల మైతిమి. ఈమొదలగు పెక్కుతెలుంగుల నున్న దేవలోకములయందలి సాటిలేని సుఖభోగములు వేదకృపచేతనే సాధింపఁదగినవియై యున్నవి.

మూఁడవది ప్రకృతిపారావార పారంగతమును, మనో వాచామగోచరము నగు బ్రహ్మవర్ణనము వేదమునం దిట్లున్నది.

"న తత్ర సూర్యో భాతి న చంద్రతారకం
నేమా విద్యుతో భాంతి కృతోఽయమగ్నిః
త మేవ భాన్త మనుభాన్తి సర్వం
తస్య భాసా సర్వ మిదం విభాతి"

ఎందు సూర్యుఁడు గాని, చంద్రుఁడుగాని, నక్షత్రములు గాని, విద్యుత్తు గాని, యగ్నిగాని ప్రవేశింపఁజాలదో, యేది సర్వాతీతమైయున్నదో, దేనియొక్క తేజస్సుచేతను, జ్యోతిచేతను సర్వప్రపంచములు ప్రకాశించుచున్నవో యట్టియానందమయుఁడైన పరమపురుషుని సాక్షాత్కారముఁ జేసికొనుటవలన సాధకునకుఁ గలిగెడియవస్థ యీరీతిగా వర్ణింపఁబడుచున్నది.

"భిద్యతే హృదయగ్రంథి శ్ఛిద్యంతే సర్వసంశయాః
క్షీయంతే చాస్యకర్మాణి తస్మిన్దృష్టే పరావరే"

పరమాత్మదర్శన మైనపుడు హృదయమందున్న యవిద్యాగ్రంథి విడిపోవును. సమస్తసంశయములునశించును. సంచితములును క్రియమాణములు నగు నెల్లకర్మములు క్షయమైపోవును. మఱియు

"యతో వాచో నివర్తంతే అప్రాప్య మనసా సహ
ఆనందం బ్రహ్మణో విద్వాన్న బిభేతి కుతశ్చన"

వాక్కులు దేనిని బ్రకటించుటకై బయలుదేరి యసమర్థములై వెనుకకు మరలినవో, దేనిపై మనోగతిగూడఁ బ్రసరింపఁజాలదో యట్టి యానందమయ మైన పరమపదము నెఱుఁగుట

వలన సంసారభయము నష్టమయి పోవుచున్నది. ఇట్టి విషయ మును "సైన్సు" ఒకలెక్కయా? ప్లేటో (Plato) మఱియు "కాంటు"(Kant)మహాశయులపరిశోధనములును బరాభూతము లైనవి. సాక్రటిస్ (Socratis)యను పండితుండుగూడ అజ్ఞాతి ముక్కలమాత్ర మెఱుగొనుచున్నాఁడు. ఇట్టి బ్రహ్మపదమును బొందించి నిశ్శ్రేయసలాభము గలిగించెడి శక్తి దేనియందైన నున్నచో నది యెల్లగీతులను బూర్ణుండగు భగవంతుని నిశ్వాస రూప మైన వేదమునందే యున్నది. ఇదియే వేదము లపౌరు షేయము లనుటకుఁ బ్రబలప్రమాణము. ఇంతకంటెనధిక మేమి యు లేదు.

పరమాత్మ పూర్ణుఁడు. జీవుఁడపూర్ణుఁడు. అయితే జీవుని యందుఁ బూర్ణత్వముయొక్క బీజ మున్నది. అట్టి బీజమును వృద్ధిపరచి పూర్ణముగాఁ బ్రకటించి పూర్ణుఁడగుటయే సర్వసాధ నములయొక్కయు సకలశాస్త్రములయొక్కయు లక్ష్యము. ఏ శాస్త్ర మపూర్ణుండైన జీవునిఁ బూర్ణునిగాఁజేసి బ్రహ్మరూపుని గావించుచున్నదో యా శాస్త్రమే సంపూర్ణమైనది. మనుష్యు లచే రచింపఁబడిన శాస్త్రము లన్నిఁటి విచారించినచో నవి ప్రకృతిలో నొకయంశమును వర్ణించునవియని వివేకులగు పురు షులు దెలిసికొనఁగలరు. కొంద ఱొకయంశమునుగూర్చియుఁ గొందఱు మఱియొక యంశమునుగూర్చియుఁ, గొంద ఱొక

యంశములో నొక విషయమును ప్రధానముగాను, రెండవ విష యమును గౌణముగాఁ జేకొని వర్ణించుచున్నారు. కాని యపౌ రుషేయ మగు వేదములో నేవిషయమునందు నపూర్ణత యేమాత్రమును లేదు. ఈప్రకారముగానపూర్ణత్వమేయిందున్న యెడల వేదము భగవద్వాక్యమే. గాకపోయెడిది పూర్ణమైన ప్రకృతియే పూర్ణుఁడైన బ్రహ్మనుబ్రకటింపఁగలదనునీమాటయే విజ్ఞానసిద్ధము. భారతదేశము పూర్ణప్రకృతితోఁ గూడికొని నది. అందువలన మోక్షభూమియని చెప్పఁబడుచున్నది. ఎప్పుడు జీవునకు సంబంధించిన ప్రకృతి పూర్ణత్వమును బొందునో యప్పుడే యట్టి యపూర్ణుఁడైన జీవునకుఁ బూర్ణత్వమును బ్రహ్మభావమును బొందుట మూలమున ముక్తి గలుగును. ప్రకృతి, స్థూలము, సూక్ష్మము,కారణము, లేక అధిభూత, అధి దైవ అధ్యాత్మము లను మూఁడుభాగములతోఁ గలిసియున్నది. మనుష్యునియం దీమూఁడుపర్వము లపూర్ణముగాఁ గలవు. అందువలన ఆధిభౌతికపూర్ణత, ఆధిదైవికపూర్ణత, ఆధ్యాత్మిక పూర్ణత మనుష్యులకు సంభవించిన తరువాత జీవుఁ (మనుష్య జీవు) డు బ్రహ్మరూపుఁడు గాఁగలఁడు. ఇందులకై యాధిభౌతి కాధిదైవి, కాధ్యాత్మిక త్రివిధశుద్ధిఁ జేయుటకై యుపాయము లేశాస్త్రమునందుఁబూర్ణముగాఁజూపఁబడినవో యట్టిశాస్త్రము పూర్ణము, భగవద్వాక్యమును గాఁగలదు. జీవునకు శరీర

మాధిభౌతికము, మన మాధిదైవికము బుద్ధి యాధ్యాత్మికము లై యున్నది. (శరీరశుద్ధి కర్మమూలమునను, మనశ్శుద్ధి యుపాసనాద్వారమునను, బుద్ధిశుద్ధి జ్ఞానమూలమునఁగాఁగలదు.) అందువలన నేశాస్త్రమునందు సమానముగాఁ గర్మము, నుపాసనము జ్ఞానము లనెడి మూఁటియొక్క యుపదేశము సంపూర్ణముగా నుండునో యదియే భగవద్వాక్య మగును. భగవద్గీతలోని పదునెనిమిది యధ్యాయములందును గర్మము, ఉపాసనము, జ్ఞానములను మూఁడింటి యుపదేశము సమానరూపముగా నున్నది. మొదటి యాఅధ్యాయములలో విశేషించి కర్మవిషయమును దరువాతి యాఅధ్యాయములలో విశేషించి యుపాసనావిషయమును, మిగత యాఅధ్యాయములలో విశేషరూపముగా జ్ఞానవిషయమును వర్ణింపఁబడియున్నది. ఎందును నేమాత్రమును బక్షపాతముచూపఁబడలేదు. ఎందులకనఁగా భగవద్గీత సాక్షాద్భగవంతుని ముఖకమలమునుండి వచ్చిన వాక్యామృతమై యున్నది. ఈ గుణమే వేదమునందుఁగూడఁ గనుపడుచున్నది. వేదము, సంహిత, బ్రాహ్మణము, మఱియు ఆరణ్యకము లేక వానికి విస్తారరూపములైన యుపనిషత్తు లని మూఁడుభాగములుగా విభాగింపఁబడినది. ఇందు గీతారీతిగ మూఁడుభాగములందునుగర్మము, నుపావసనము, జ్ఞానములు వర్ణింపఁబడియున్నను సంహితాభాగమందుఁ బ్రధానముగాఁ నుపాసనాకాండము

యొక్కయు, బ్రాహ్మణభాగమందుఁ బ్రధానముగాఁగర్మకాండ
ము యొక్కయు, నుపనిషద్భాగమునందుఁ బ్రధానముగా జ్ఞాన
కాండముయొక్కయు వర్ణనమున్నది. పరమాత్మ సచ్చిదానంద
రూపుఁడు.

అతని సత్సత్తతోఁ గూడఁగర్మమునకు, ఆనందసత్తతోఁ
గూడ నుపాసనమునకు, చిత్సత్తతోఁగూడ జ్ఞానమునకుసంబంధ
మున్నది. ఈ విషయము లన్నియుఁ బ్రథమసముల్లాసమందుఁ
జెప్పఁబడినవి. వేదము, తన సంహిత బ్రాహ్మణము ఉపనిషత్తు
లనెడి రూపములతో నున్న మూఁడుభాగముల మూలమునఁ
గర్మము,నుపాసనము జ్ఞానములకుఁబూర్ణసాధనములనుజూపించి
జీవునకు సచ్చిదానందముల లభింపఁజేసి యతనిని బూర్ణబ్రహ్మ
భావమునందుఁ బ్రతిష్ఠించుచున్నది. ఇదియే వేదాపౌరుషేయ
త్వము. ఇందు సందియము లేదు. అంగిరోమహర్షులవారు దైవీ
మీమాంస యందీక్రిందివిధముగా వచించియున్నారు.

"గుణభావమయత్వా ద్భగవద్వాక్యం వేదః"

వేదమునందు గుణములయు భావములయు పూర్ణత్వము
గలదు. దీనివలన వేదము భగవంతుని వాక్య మైనది. గుణమ
యమైనప్రకృతికిఁ త్రిగుణభేదము ననుసరించి ముఖ్యముగా
మూఁడు స్తరములు గలవు. దీనింబట్టి ప్రపంచమునందు సాత్త్విక,
రాజసిక, తామసికు లను నీ మూఁడురీతులుగా నుండు జీవులు

దొరకుదురు. సంసార మనెడి రోగమునకు వైద్యుఁడుగా నుండు వేదముచే మూఁడురీతులుగా నున్న యధికారులకొఱకు కాత్మో న్నతికరము లగు నుపాయములు చూపఁబడినందున దానికి వేదత్వము, నపౌరుషేయత్వమును గలిగినవి. లౌకికశాస్త్రముల లక్షణ మేమన? వానిలో నొకానొక గుణమునకుఁ బ్రాధాన్య మిచ్చి యుపదేశింపఁబడినది. ఒక గ్రంథము సాత్త్వికగుణమునకే యాధిక్య మిచ్చి యుపదేశించును. మఱియొకటి రజోగుణవిశే షతను లక్ష్యముగా నుంచుకొని యుపదేశించును. ఇంకొకటి తామసగుణమునే ప్రధానముగాఁజేసి చెప్పుచుండును. ప్రకృతి యం దొకగుణమే యున్నయెడల యందఱకు నొకవిధముగానే యుపదేశించి యొకవిధినే చూపుటకు వీలుండెడిది. ప్రకృతియం దు మూఁడుగుణములు నుండుటంబట్టి దేనియందు సర్వగుణము లుగలజీవుల మేలుకొఱకు యుక్తులు చూపఁబడినవో యది పూర్ణగ్రంథమగును. ఎవనిదగ్గర నెల్లతెఱంగులుగా నుండు రోగములను బోఁగొట్టెడి చికిత్సలు గలవో వాఁడే పూర్ణ వైద్యుఁడు. వేదము పూర్ణమును భగవంతునివాక్యము నై యున్నది. ఇందువలననే వేదమునందు మూఁడుప్రకారములుగా నుండు నధికారులకు నుపదేశ మీఁబడియున్నది. వేదమునందు సాత్త్వికుఁడగు నధికారి యాత్మోన్నతికై జ్ఞానయజ్ఞమును, రాజసికుఁడగు నధికారి యాత్మోన్నతికై రాజసికములగు

సోమాది యజ్ఞములను దామసికుఁడగు నధికారి శ్యేన యజ్ఞము లోనగు తామసికయజ్ఞములను జేయవలసినదిగా విధింపఁబడినది. ఇది వేదమునకు దూషణము గాదు. పైపెచ్చు దానిభూషణమే యై యున్నది. పూర్ణతయొక్క యాదర్శమును సర్వోత్తమమైన దాని యుదారభావమును నై యున్నది. ఇట్టి దానిని బరిచ్ఛిన్నబుద్ధిగల నేఁటికాలపువారు దెలిసికొనలేక వివిధవిధముల నాక్షేపించుచున్నారు. ప్రపంచమం దందఱు సాత్వికు లైనచో వేద మందఱికొఱకు జ్ఞానయజ్ఞమునే యుపదేశించెడిది. జగమునందు రాజసికులు దామసికులు నగు జనులు హెచ్చుగా నున్నారు. అట్టివారినింగూడఁ గనికరించి వారికొఱకు నాత్మోన్నతిని గలిగించెడి భిన్నభిన్నోపాయము లను జూపించి యున్నందుననే యా వేదమునకుఁ బూర్ణతయు సర్వజగములకుఁ గల్యాణమును గలిగించు సమర్థతయు, నసౌరుషేయతయు సిద్ధించును. అట్లుగాక రాజసికులు, దామసికులు నగు నధికారులకుఁ గూడ సాత్విక మైన జ్ఞానయజ్ఞ ముపదేశము జేయుటవలన వారికి బుద్ధిభేదము గల్గించు ననధికారచర్చయుఁ గాఁగలదు. దీనివలన వారికి మేలులేకపోవుటయేకాక యనిష్టముగూడ సంభవించును. భగవంతుఁడు గీతలలో నీ రీతి లిఖించియున్నాఁడు.

" న బుద్ధిభేదం జనయే దజ్ఞానాం కర్మసంగినాం
యోజయే త్సర్వకర్మాణి విద్వాన్ యుక్త స్సమాచరన్

ప్రకృతే ర్గుణసమ్మూఢాః సజ్జన్తే గుణకర్మసు
తా నకృత్స్నవిదో మందా న్కృత్స్నవి న్న విచాలయేత్.

అజ్ఞులును గర్మమార్గము నం దాసక్తులును గోరికలుగల వారు నగు పురుషులకు బుద్ధిభేదము గలిగింపఁగూడదు. విద్వాంసుఁడు యోగ్యుఁడునగు పురుషుఁడు స్వయముగా ననుష్ఠించుచు వారి నామార్గమునందు నడిచెడివారలనుగా నొనరింపవలెను. మందమతియు, నల్పజ్ఞుఁడు నగు జనుఁడు ప్రకృతిగుణముల యందుఁ జిక్కి గుణములచేతను గర్మములచేతను లిప్తుఁడగుచున్నాఁడు. విచారశీలుఁడును విశేషదర్శియు నగు పురుషుఁ డవ్వారిని దటాలున నాగుణములనుండి దప్పింపఁగూడదు. కాని మిక్కిలి నేర్పుగలిగిన యధికారమునకుఁదగినట్టి యుపాయమును జూపి తిన్నతిన్నగా వారిని నున్నతిగలవారినిగాఁ జేయవలెను. ఇదియే గీతయందలి భగవదాజ్ఞ. ఈ విజ్ఞానమే వేదము నందు సంపూర్ణముగాఁ బ్రకటింపఁబడినది. వేదమునందుఁ బశుహింస మున్నగుకొన్నివిషయములను విధించెడి మంత్రములను జూచి జను లనేకులు గజిబిజిపడుచున్నారు. ఇంకను జాలమంది నిజవైదుష్య మదోన్మత్తులై యో లేక సంప్రదాయము ననుసరించినయనుదారభావములవారైయో తమసిద్ధాంతముల ననుసరించు నట్లామంత్రముల కర్థములను జేయ మొదలిడుదురు.

కాని యిదంతయు వేదములందలి మర్మము గుర్తెఱుంగని ఫలమై యున్నది. వేదములం దెచ్చట నైనఁబశుహింసకు సంబంధించినమంత్రము చిక్కినచో దానినుండి భగవంతుఁడు జీవహింస చేయుట కుపదేశ మొసంగుచున్నాఁ డను సిద్ధాంత మెన్నటికిని దీయఁగూడదు. ఇట్టివిచారము భ్రమతోఁగూడినది. దీనితాత్పర్యము నిఁకను దీనికిసంబంధించిన విషయము నీక్రింద వ్రాయఁబడుచున్నది.

సత్త్వరజస్తమో గుణములతోఁ గూడిన యీ ప్రపంచమందు సర్వప్రకారముల నుండు మనుష్యులు గల రని యీవఱకే చెప్పఁబడియున్నది. మఱియు గుణముల తారతమ్యము ననుసరించి రుచిలోను స్వభావములోను బెక్కుభేదములు గలుగుచున్నవి. సాత్త్వికుఁడగు మనుష్యుఁడు స్వభావముగానే యహింసాపరుఁ డగుచున్నాఁడు. రజోగుణముగలజనుఁ డీరీతిగా నుండఁడు. ఇఁకఁ దమోగుణముగలపురుషుఁడో పైరీతికిఁ బూర్తిగా విపరీతముగానే యుండును. ఈకారణముచేత నందఱకు సాత్త్వికవిధియొకటియే సరిపడనేరదు. అందఱికిని వేఱువేఱగు విధముల నేర్పరుపఁజాలనియెడల వేదము పూర్ణత్వమును, భగవద్వాక్యమును గానేరదు. అందువలన నీవిషయమును విచారించుట యోగ్యమై యుండును. రాజసికములును, దామసికములు నగు యజ్ఞములం దెందు హింసయొక్కవిధి యున్నదో యచటి

విధి హింసను వృద్ధిజేయు తలంపుతో లేదు. ఇంక నేమన? తగ్గించుటకొఱకై యున్నది. ఏలయన? జనులు చాలవఱకు రాజసికులుగాని తామసికులుగాని యై యుందురు. వారి ప్రకృతి పుట్టుకనుండియే హింసయం దాసక్తిగలదై యుండును. అవ్వారు సాధారణముగా మాంసమును భుజించుట కిచ్చగించుటఁగలదు. వారిని దటాలున నాబుద్ధినుండి తప్పించి సాత్త్వికులను గాఁజేయుటకై యుపదేశించుట, మూర్ఖత్వమును, ననధికార చర్చయుఁగాఁగలదు. అందువలన వారు దేనిచే నట్టి బుద్ధిని విడుచుచుఁ దుదకు సంపూర్ణముగా వదలిపెట్టఁగలరో యా యపాయ రహితోపాయము వారికిఁ గావలసియున్నది. ఇదియే వేదమునందు వర్ణాశ్రమధర్మ నియమయుతముగాఁ జూపఁబడినది. మఱియు వేదచోదితమును లోకహితకరము నగు యజ్ఞమును జేయఁదలఁచినవారు ముందుగాఁ గొన్ని యోగ్యతలు గలవారుగా నుండవలెను. వారద్దానిని ధర్మబద్ధులై కావించి వివిధవిధపూజలఁ గావించి బ్రాహ్మణులను సంతృప్తులం జేసి దేవతాప్రసాదరూపముగా యజ్ఞశేషమును భుజింపవలసినదని యందాదేశింపఁ బడినది.

ఈ యజ్ఞమందు విధివిహితముగాఁ జేయు హింస, హింస గానేరదనియు, నిద్దానిని భక్తిశ్రద్ధలతో సక్రమముగా నాచరించి యజ్ఞశేషమును భుజించినవారు సమస్త పాపములనుండి విముక్తులగుదురనియు శాస్త్రములు చెప్పుచున్నవి.

“ యా వేద విహితా హింసా, నసాహింసేతి కథ్యతే ”

“ యజ్ఞశిష్టాశినస్సన్తో ముచ్యంతే సర్వకిల్బిషైః ”

[భగవద్గీత

ఈ మున్నగు ప్రమాణములు గలవు. ఇట్టి యజ్ఞ మొన ర్పింప సంకల్పించినవారికి ముందుగా వందలకొలంది ననుష్ఠాన ములను, నితర సత్కార్యములను జేయవలసినవిధి గలదు. దీనివలన వారి కధికధనవ్యయమును, విశేషశ్రమయు నగును. దీనివలన ధనాదులయందు విరాగబుద్ధియు, దమము, శమ మును గలుగఁ గలదు. మఱియుఁ గ్రమముగాఁ జిత్తమునందు సాత్త్విక భావమును గలుగును. ఇందువలన హింసాకార్యము లందుఁ బ్రీతి తగ్గును. ఈ విధివిహితమగు యజ్ఞశేషమును దేవతాప్రసాదరూపముగా గ్రహించుటకు బుద్ధిపుట్టుటవలన దానితత్త్వ మెఱుంగుటకుఁ బ్రయత్నింతురు. తరువాత స్వధర్మ మును నిర్వర్తించి కృతార్థులైన వీరే రాజసికములును, దామ సికములు నగు క్రతువులందు విరాగమును జెంది సాత్త్వికమగు జ్ఞానయజ్ఞమున కధికారులగుట చిట్టచివరఫలమై యున్నది. ఇదియే వేదోదారత, ఇదియే వేదపూర్ణత, దీనిపై విచారించిన బుద్ధిమంతులు, దేనివలన నెల్లప్రకారముల నుండు నధికారులకు మేలును, నాత్మోన్నతి గలుగుచున్నదో యట్టి భగవద్వాక్య రూపమైన వేదమునందే యిట్టి నిష్పక్షపాతమగు నుదారభావ మున్నదని తప్పక తెలిసికొనుచున్నారు. అదియుఁగాక వేదము నందుఁ జెప్పఁబడిన కర్మవిజ్ఞానము ననుసరించి "స్వర్గకామోయ జేత" యను నీప్రమాణమువలన వైదికమును, రాజసికమునగు యజ్ఞముయొక్క ప్రభావముచేత నాతనికిఁ బరలోకమునందు

స్వర్గము మున్నగు లోకములప్రాప్తి కాఁగలదు. ఇదియే వేద గుణమును విచారించుటవలనఁ గలిగిన పూర్ణమాహాత్మ్యము. వేదముయొక్క యపౌరుషేయత్వ మింకను భావపూర్ణత్వము నందుఁగలదు. ఈవిషయము మొదటిసముల్లాసమునందుఁ బరమాత్మకుఁ గల త్రివిధభావములు ప్రకృతివిలాసము లేక ప్రకృతిలయము ననుసరించి సాధకునకు లభించుచున్న దని తీర్మానింపఁబడియున్నది. అతని యధ్యాత్మభావము మాయకంటె నతీతంబును, మనోవాచామగోచరమును నిర్గుణంబును, నిష్క్రియయునగు పరబ్రహ్మంబు, అతని యధిదైవభావము మాయగల చైతన్యుండును, సృష్టి, స్థితి, లయములకుఁ గర్తయగు నీశ్వరుఁడు. ఇఁక నతని యధిభూతభావ మనంతకోటి బ్రహ్మాండమయుండగు విరాట్పురుషుండు, ఇందులకై సర్వకారణుఁడైన పరమాత్మయందు మూఁడుభావము లున్నప్పుడు కార్యబ్రహ్మరూపియగు నీప్రపంచమునఁ గూడ మూఁడుభావములు గావలయును. ఎందులకన, ఎప్పుడు కార్యము కారణముయొక్క విస్తారమాత్రమై యున్నదో యప్పుడు కారణమునం దున్న భావములన్నియు యాకార్యమునందుఁగూడ నవశ్య ముండును ఇదియేప్రపంచమందలి యెల్లవస్తువులలో మూఁడేసి మూఁడేసి భావములు గనుపడుచుండుటకుఁ గారణమై యున్నది. కార్యబ్రహ్మమందుఁ బ్రకృతిపురుషులలీల యీగుణభావలీలారూపము

గా ముగింపఁబడినది. ఇందుకొఱకై యే మహాత్ముఁడు ప్రకృతి పురుషులతత్త్వమునుగుఱ్ఱించెఱిఁగి ముక్తుఁడగుటకై కోరునో యత నికిఁ బ్రతివస్తువునందు త్రిగుణములుఁ ద్రిభావములునుఁ జూడఁ దగియుండును. లేనిచో ముక్తి కలుగనేరదు. జగత్తునం దనేక గ్రంథము లున్నవి. కాని యీపుస్తకములన్నియుఁ బ్రకృతి మాతయొక్క గ్రంథములను జదువుటకు సహాయమును జేయు నవి మాత్రమే, ప్రకృతియే వాస్తవమగుగ్రంథము. దీనినేకదా మహర్షిజనులు యథార్థముగా గుఱ్ఱెఱింగి నిశ్శ్రేయసలాభమును బొందుచుండిరి. దీనినెల్లచోటుల, నెల్లవస్తువులయందును త్రిగుణ విలాసము త్రిగుణతారతమ్యము, మఱియుఁద్రిభావలీల యెప్పుడు చూచెదరో యప్పుడేఁ బూర్తిగాఁ దెలిసికొన నగును. దృష్టాం తముపై విశదీకరించెదను. మన మధ్యాత్మము, మంతవ్యము (ఆలోచింపఁదగినది) అధిభూతము. చంద్రుఁ డధిదైవము ఈ విషయమునుగుఱించి యీవఱకుఁ బ్రథమసముల్లాసమందు విరి విగాఁ బ్రమాణము లీఁబడియుండెను తిరిగి యిచట నిచ్చుట యనవసరము. భగవంతుఁడు గీతలలోఁగూడ "కింతద్బ్రహ్మ కిమ ధ్యాత్మం" యీ మొదలగు ప్రశ్నముల కుత్తరము లిచ్చు నవ సరమందుమూఁడుభావములలీల పూర్ణముగాఁ జూపియున్నాఁడు. ఏది సర్వపదార్థములందుఁ ద్రివిధభావములఁ గనుచున్నదో యదియే పూర్ణదృష్టి. ప్రస్తుతమం దీవిషయమునఁజాల గంద్ర

గోచర మగుచున్నది. తరుచుగా మనుష్యులొక భావమునో రెండు భావములనుమాత్రమో చూచి విచారించెదరు. లేక యొకభావమునుమాత్రమే యొప్పికొని రెండవభావమును దోసివేయుదురు. ఇదంతయుఁ దప్పు. ఏ వస్తువున కధ్యాత్మభావము నిజమో దాని యధిదైవభావము, నధిభూతభావముఁగూడ నిజములుగాఁగలవు. ఎట్లంటి రేని? మనస్సు సత్యమైనయెడల మంతవ్యమును, జంద్రుండును,సత్యములైనవి. నేత్రములు సత్యములైనయెడల రూపతన్మాత్రయుసూర్యుఁడుగూడ సత్యములు. ఎవనికి మూఁడుభావములుఁగూడఁ గనుపడుచున్నవో వాఁడే పూర్ణద్రష్ట. (పూర్తిగాఁజూచువాఁడు) కానిచోఁ బూర్ణదృష్టిలేనివాఁడగుచున్నాడు. ఈప్రకారముగా దేని యొక్కొక్కయుపదేశమునందు మూఁడేసిమూఁడేసి భావములుండునో యదియే పూర్ణగ్రంధ మని చెప్పఁబడును.అట్టి యాసమగ్రభావములతోఁ గూడికొనినగ్రంథమే భగవంతునివాక్యము గాఁగలదు. లౌకికపుస్తకములం దీపూర్ణత రాఁజాలదు. గీతలో నొక్కొక్కశ్లోకమందు మూఁడేసిభావములు నిండియున్నవి. ఏలయన! గీత భగవద్వాక్యము.. దీనిని బరిశోధింప నపేక్షగలవారు నంతర్దృష్టిసంపన్నులైన జనులును దెలిసికొనఁజాలుదురు. ఈవిధముగా వేదముయొక్క ప్రతిమంత్రమునందును మూఁడేసిభావములు(అధ్యాత్మాధి దైవాధిభూతములు,) నిండియున్నవి. కేవలమొక

భావమే కాని కేవలము రెండుభావములే కాని యున్నట్టి మంత్ర మొకటిగూడ నీవేదమందు దొరకదు. "త్రయోర్థా స్సర్వవేదేషు" ఎల్లవేదములందాధ్యాత్మికాధి దైవికాధిభౌతికము లను మూఁడుభావార్థము లున్న వని శ్రుతులయందు వచింపఁబడినది. స్మృతులలోఁగూడ

"యథా మధుంచ భక్తంచ శర్కరాభి స్సుమిశ్రితం కల్పితం దేవ భోగాయ పరమాన్నం సుధోపమం తథా త్రైవిధ్య మాపన్న శ్రుతిభేద స్స్వభావాత్మకః నయతే బ్రాహ్మణం నిత్యం బ్రహ్మానందం పరాత్పరం"

అని చెప్పఁబడినది ఏప్రకారము పాలు బియ్యము, చక్కెర యీ మూఁడిటిని గలుపుటచే మిక్కిలి మధురము, దేవభోగమునకుఁ దగినదియు నగు పరమాన్న మగుచున్నదో యట్లే యాధ్యాత్మము, ఆధిదైవము, ఆధిభూతములను నీమూఁడుభావములతోఁ గూడినదియు, నమృతమయము నగు వేదము జ్ఞానియగు పురుషునకు బ్రహ్మానందమును గల్గించుచున్నది. దీనింబట్టి వేదమునందలి ప్రతిమంత్రమునకు మూఁడురీతుల నుండు భావములు, మూఁడువిధములుగా నుండు నర్థములు గల వని స్పష్టమగుచున్నది. ఈమూఁడుభావములు మనుష్యులకు సాధారణముగా బుద్ధికి గోచరించునవి గావు. నవీనకాలమున వేదముల యథార్థస్థితిని దెలిసికొనలేక జను లీవిషయమున

విశేషముగా భ్రమపడుచున్నారు.

కొందఱు యావచ్ఛ్రుతులను స్థూలమగు నధిభూత భావమునం దర్థముచేయుచున్నారు. కొందఱుక్లిష్టముగాఁగల్పన మొనరించి సర్వమంత్రముల నాధ్యాత్మికభావమునం దర్థముచేయుచున్నారు, ఇదంతయుఁ బూర్ణముగా నిదియు మానవసంబంధమైనదియునగు బుద్ధిలక్షణము. వేదము మనుష్యకృతమైనచో నిట్టికల్పనము సత్యముగాఁగలదు. వేద మపౌరుషేయము పరమేశ్వరకృతమునైనందువలన నిట్టికల్పన మెల్లరీతుల నసత్యము. మఱియుఁ ద్రివిధభావపూర్ణవిలాసమే సత్యమైయున్నది. ఒకదృష్టాంతముతో బోధింపఁబడుచున్నది.

ద్వయా హ ప్రాజాపత్యా దేవా శ్చాసురాశ్చ తత్ర కానీయసా
ఏవ దేవాః జ్యాయసా అసురా స్త ఏషు లోకేష్వస్పర్థంత॥

(ఇత్యాది బృహదారణ్యకోపనిషత్తు.)

ప్రజాపతినుండి దేవతలును, రాక్షసులును నిరువురును జన్మించిరి. వారియందు దేవతలు దమ్ములుగాను రాక్షసులన్నలుగానున్నారు. వీరిరువురు నీలోకములందు. బరస్పరము స్పర్థతోనుందురు. ఈ మంత్రమునందు సురలయు నసురులయు సంగ్రామము వర్ణింపఁబడియున్నది. దీనిని కేవల మొకభావమునందే గ్రహించుటవలన సంపూర్ణమైన యర్థముగానేరదు. ఈ మంత్రమును మూఁడుప్రకారములుగానుండు భావములందును

సమన్వయింపవలయును. ఈ భౌతికప్రపంచమం దాభగవద్గీత లలోఁ జెప్పఁబడిన దైవీసంపత్తిగల జీవులకును, ఆసురీసంపత్తి గల జీవులకును నిరంతరము కలహమగుచునేయుండును, ఇదే దీని కధిభూతార్థము. సరిగా నీప్రకారముగానే దేవలోకమం దా తమోగుణము నధిష్ఠించిన యసురులకు సత్వగుణము నధిష్ఠించినదేవతలకును బరస్పరము జగడము జరుగుచుండును. అనఁగా నీరెండువిధములగు చేతనశక్తులకయ్యమే, యధిదైవమగు దేవాసురసంగ్రామమని గ్రహింపవలెను.

ఇఁక మూఁడవభావమేమన? అధ్యాత్మము (మనోరాజ్యము) నందుదేనిచే జనులొకప్పుడు కుమతిచక్రములోనికివచ్చి పాపముఁ జేయుచున్నారో మఱియొకప్పుడు సుమతిమూలమున ప్రేరేపింపఁబడి చేసినపాపములకుఁ బశ్చాత్తాపముఁ జెందుచున్నారో, యట్టికుమతికిని, సుమతికిని ద్వంద్వయుద్ధ మెప్పుడును జరుగుచునేయుండును. ఈ కలహ మధ్యాత్మరాజ్యమందు దేవాసురయుద్ధమైయున్నది. ఈప్రకారముగా మూఁడేసిభావములు చూచినప్పుడు వేదమంత్రములకుసంపూర్ణముగా నర్థము గాఁగలదు. కానిచోఁగాదు. పూర్ణుఁడును భావమయుండునునగు భగవంతుని నిశ్వాసరూపమైన వేదమునందంతట నిట్టిత్రివిధభావములనుగాంచి భక్తజనులహృదయము చక్కఁగా వికసించుచున్నది. తేలినసారాంశ మేమనఁగా? ఇంతవఱకుఁ జర్చించిన

చర్చననుసరించి వేదములందుఁ ద్రిగుణపూర్ణతయుఁ ద్రిభావపూర్ణతయు నగుటవలన వేదమున కపౌరుషేయత్వము సిద్ధించినది.

—{ వేదములందలి యింద్రవరుణాదిదేవతల విషయమునందుఁ దాత్పర్యమేమి? }—

ఇట్లింత గంభీరముగా నుండిన వైదికతత్వమును దెలిసికొనుటకుఁ దొలుత నెట్టిశిక్షఁ బొందవలయునో యది యీదిగువ వ్రాయఁబడుచున్నది. మొట్టమొదట, శిక్ష, కల్పము, వ్యాకరణము, నిరుక్తము, ఛందము, జ్యోతిషమునను నీయాఱంగములను మిక్కిలిశ్రద్ధతో నధ్యయనమొనర్చి తర్వాత వేదార్థములను దెలిసికొనుటకు శక్తిని సంపాదింపవలసియుండును. ఈయాఱంగములలో నొకయంగమందైనను గొఱతపడినచో నట్టి విద్వాంసునిశక్తి పూర్ణముగానేరదు. ఈషడంగజ్ఞానలాభము బొందిన యనంతరమున సప్తదర్శన (శాస్త్రము) ములయొక్క జ్ఞానము చక్కఁగా గడింపవలసియుండును. వేదముచేఁ జెప్పఁబడిన యీసప్తదర్శనములు పరదేశీయులదర్శనములవలె నాకాశరమ్యాహర్మ్యములు గావు. ఈయేడుదర్శనములు జ్ఞానభూమియందు వరుసగాఁ బ్రవేశింపఁజేసెడి సప్తాధికారములనుండి పుట్టినవి. ఈప్రకారముగా షడంగములయు సప్తదర్శనములయు రహస్యములను బరిపూ

ర్ణముగా హృదయమందు నాటింపఁజేసికొనినపిమ్మటను, గర్మ
ము, నుపాసనము, యోగము మున్నగువాని తోడ్పాటుచేఁ
జిత్తము నిర్మలమైన తరువాతను సంపూర్ణజ్ఞానముతోఁ గూడి
కొనిన వేదములు లభింపఁగలవు. అట్లుకాదేని ననంతంబు, నం
తులేని గంభీరముగల వేదసముద్రముని పార మెఱుంగుట యను
నదేమి? దానియందుఁ బ్రవేశించుటగూడ సంభవింపదు.

వేదమునం దాయాఋషులయు, ఛందస్సులయు, దేవ
తలయు వర్ణనము వచ్చియున్నందువలన నేర్పడు తాత్పర్యమిది
యైయున్నది. ఏయే త్రికాలదర్శులగు మహర్షుల చిత్తమునందు
స్వతంత్రములగు శ్రుతు లాదియం దావిర్భావమొందినవోఁ
అనఁగా నే యే యాచార్యులమూలమున నా మంత్రములు
ప్రకాశపరుపఁబడినవో వారే యా మంత్రములకు ఋషులుగాఁ
జెప్పఁబడుచున్నారు. ఏయేఛందస్సులం దేశ్రుతులు వచింపఁబడి
నవో యవి యవి యాయావేదమంత్రములకు ఛందస్సులుగాఁ
బలుకఁబడినవి. మఱియు నేయేశ్రుతులద్వారమున నేయేభగవ
చ్ఛక్తుల యుపాసనమగునో యాయుపాసింపఁదగిన శక్తు లా
యాశ్రుతులకు దేవతలుగాఁ జెప్పఁబడిరి. ఈనియమము నను
సరించి యొక్కొక్కమంత్రమునకుఁగూడ ఋషులను, దేవత
లను ఛందస్సులనుచ్చరించెడి విధి వేదమునందుఁ గన్పడుచున్నది.
దీనిప్రయోజనమేదన? ఛందస్సుల నెఱింగినవాఁడగుటవలన

నామంత్రముయొక్క యాధిభౌతికశక్తి జ్ఞాన మతనికబ్బుచున్నది. ఎందువలననన:గా వైదికమగునొక్కొక్క ఛందస్సుశక్తి ప్రత్యేక ప్రత్యేకముగానున్నది. చెప్ప:బడినఛందము ననుసరించి స్వతంత్రముగా: గార్యములను జేయుటకై యేర్పాటు, వేదమందలి బ్రాహ్మణమను భాగమం దనేకప్రకారములుగానున్నది. దేవతలను దెలిసికొనుటచేత నుక్తమంత్రాధిదైవికశక్తియు, ఋషుల నెఱుంగుటవలన నుక్తమంత్రాధ్యాత్మికశక్తియు బోధయగుచున్నది. వేదములో: గర్మకాండయందు: గాని యుపాసనాకాండయందుగాని స్వర్గాదిఫలముల నొసంగునవియు: గోరికలతో గూడినవియునగు సాధనముల ననేకరీతులుగా వర్ణించియుండుటచేత వానియందు నింద్రుడు, వరుణుడు, అగ్నిమున్నగు దేవతల శక్తులయొక్క స్తోత్రములు చెల:గుచున్నవి. ఈరహస్య మెఱుంగలేక వ్యర్థముగా వేదజ్ఞానాభిమానులగు పెక్కుమందిచే ధాతువుల కనేకార్థము లుండుటంబట్టి దేవతానామములన్నియు నొక యీశ్వరునిపరముగనే సమన్వయించి వర్ణింప:బడినవి. సంస్కృతభాష కామధేనువవలె మనోరథములను దీర్చునదియైనప్పటికి దానిసంపత్తినిబొంది యిచ్చవచ్చిన యాచారమునందపేక్షతోనుండుట గుణముగానేరదు. విశేషమేమన? ధర్మమును శాస్త్రమును మఱుగుపరచుటయే యగును. కేవలము భాషను ధాతువులను నేర్చుకొన్నంతమా

త్రమున వేదమునందలి జ్ఞానము పట్టుపడనేరదు. వేదమును దెలిసికొనుటకు యోగముతోఁగూడిన బుద్ధిగలవారై దాని యత్యంతగంభీరప్రదేశమందలి రహస్యమును నిర్ణయింపవలెను.

"ఉత త్వః పశ్య న్న దదర్శ వాచ
ము త త్వః శృణ్వన్ శృణో త్యేనాం
ఉతో త్వస్మై తన్వం విసస్రే
జాయేవపత్య ఉశతీ సువాసాః॥ [ఋ॥ దశమమండలము.]

చాలమంది వేదమును జూచియు సరిగాఁ జూడలేరు. అనేకులు దానినివినియు సరిగావినలేరు. పతివ్రతయగు సతి యంగ మామెపతియే చూడఁజాలినట్లు వేద మేపురుషుని యథార్థాధికారినిగాఁదలఁచునో యట్టిభాగ్యశాలికే తనరూపమును జూపును. అతఁడే శ్రుతితాత్పర్యమును జక్కఁగాఁ దెలిసికొనెడివాఁడు. ఇతరుఁడు గాఁజాలఁడు. ఇప్పు డెల్లవేల్పులపేళ్లొక యీశ్వరునినామమేయైనచో వేఱువేఱుపేరులతో స్తుతిజేసినందువలన లాభమేమి? యనిధీరులును నిష్పక్షపాతులును విచారింపఁదగిన విషయమైయున్నది. అందులకుఁ గేవల మీశ్వరుని నామమును దద్వాచకములగు కొన్నివిశేషణములే యవసరమగును. మఱియుఁ బ్రత్యేకమగునామమునం దేధాతువు దొరకుచున్నదో దానిని విపరీతరీతిని దాఱుమాఱుజేసి మిక్కిలి కష్టమగు కల్పనతో దానికర్థములను జేయుటగూడ ననవసర

మగును. యావత్తుబుక్కులు కేవలము జ్ఞానకాండము ప్రతిపాదించునవియైయున్నచో వేదమంత్రములను జాలదక్కువయై పోవును. మఱియు నన్నిటికంటె నెక్కువగా నున్నకర్మకాండ విస్తారముగానుండుట సంభవింపదు. జగమున కాదికారణుండగు పరమేశ్వరుఁడు త్రిగుణమయియైన ప్రకృతికంటెఁ బరుఁడైనవాఁడనియు నతనిశక్తినిధరించి యే దేవతలు, ఋషులు, పితరులు, నీప్రపంచమును రక్షించుచున్నారో వారందఱు ప్రకృతియందే కలరనియు వేదరహస్యమెఱింగెడి విద్వాంసులకుఁదప్పక తెలియఁగలదు. ఇందువలన, స్వర్గము మున్నగువానినిగోరు సకామసాధకులకొఱకు దేవతలను బ్రసన్నులుగాఁ జేయుట మిక్కిలి సహజమైయున్నది. ఎవనిచిత్త మిహలోకమందుఁగాని పరలోకమందుఁ గాని భోగములను, సుఖములను, సంపత్తినిఁ గోరుచున్నదో యట్టిపురుషుఁడేది మిక్కిలిసరళమైనదియో యెందుఁగష్ట మెక్కువలేదో, దేనియందు సిద్ధిగూఁడ జిక్కునోయట్టి యుపాయమే మంచిదని గ్రహించునదెడిమాట నిశ్చయము. భగవంతుఁడు గీతలలో నీరీతిగా వ్రాయుచున్నాఁడు.

" కాంక్షన్తః కర్మణాం సిద్ధిం యజన్త ఇహ దేవతాః
క్షిప్రం హి మానుషే లోకే సిద్ధిర్భవతి కర్మజా॥
కామైస్తైస్తైర్హృతజ్ఞానాః ప్రపద్యంతేఽన్యదేవతాః
తం తం నియమమాస్థాయ ప్రకృత్యా నియతాః స్వయా॥

అంతవత్తు ఫలం తేషాం తద్భవ త్యల్పమేధసాం
దేవా౯ దేవయజో యన్తి మద్భక్తాః యాన్తి మామపి॥

సకామకర్మయందు సిద్ధినిఁగోరి ప్రవృత్తియం దాసక్తిగల జనులు దేవతలను సంతుష్టిపరచుటకై యజ్ఞ మొనరించుచున్నారు. ఏలయన ఈయుపాయమువలనఁ గార్యసిద్ధి తొందరగా నగును. ఈరీతిగానే కోరికలతోడను, భావములతోడను గూడికొనిన ప్రకృతియొక్క ప్రేరణచేత ముగ్ధులైన యీ జనులు దేవతాసాధనమును జేయుచున్నారు. కాని యిట్లుపొందినలాభము నాశము గలదగును. ఎందులకన దేవయజ్ఞముకావించువారు దేవలోకమునకుఁ బోవుచున్నారు. నాభక్తజనులు నాపరమధామమునకే వచ్చుచున్నారు. ఏప్రకారముగా నీచఫలమును గోరెడిజనులు రాజుకడ నొక చిన్నకొలువులోనున్న పురుషుని నాశ్రయించియే తమకార్యమును నెరవేర్చుకొనుచున్నారో వారికెట్టు చక్రవర్తికడకుఁ బోవలసిన యవసరములేదో వారును బోఁజాలరో యాప్రకారముగానే క్షుద్రవాసనగల తక్కువరకపు సకామసాధకులకు భగవదంశరూపులగు దేవతలయుపాసనయే తగినదియై శీఘ్రముగా ఫలమును గలిగించునదియు నైయున్నది. ఇట్లంగీకరింపవలసియే యుండును. రెండవవిషయమేమన? వేదమునం దింద్రుఁడు మున్నగుదేవతలను సంతుష్టిపరచి కోరిక లీడేర్చుకొనుటకేయుక్తులు చూపఁబడియున్నవో

యీ యుక్తులమూలమున దైవికశక్తియే ప్రసన్నము గాఁగల దని యనుభవశాలురగు జను లెఱుంగుచున్నారు. అవి భగవంతుని దృష్టి పరచుటకుఁ జాలవు. అందువలన నామంత్రము లన్నిఁటిని భగవంతునినామమందే ధాతువున కర్థాంతరము గల్పించి సంబంధింపఁజేయుట వేదమందలి రహస్యజ్ఞానములేక పోవుటకు సూచనగానున్నది. ఇట్లెన్నటికిని జేయఁగూడదు. ధీరుఁడై దైవీశక్తివిలాసముపై సంయమ మొనరించి యెల్లవిషయములను జూడవలెను. విచారణీయాంశ మేమన? చుంబకశక్తి విద్యుచ్ఛక్తి మున్నగు సాధారణజడశక్తులనుపయోగించి జనుల బుద్ధిగిఱ్ఱుగిఱ్ఱునఁ దిరిగిపోవునట్లుగా నవీనపదార్థవిద్యా (సైన్సు) ధురీణులచే నద్భుతములుచేయఁబడిచూపింపఁబడుచున్నవి, భౌతికశక్తియందే యింతసామర్థ్యమున్నయెడల దైవికశక్తియం దిం కెంత సామర్థ్యముండునో దానిని విచారశీలుఁడగు జనుఁడే గ్రహింపఁగలఁడు. స్థూలజగత్తునందు భౌతికశక్తివలె సూక్ష్మ జగమునందు దైవీశక్తి ప్రపంచరక్షణముకొఱకేరీతిని బనులఁ గావించునో యదియంతయుముందుముందుఁ జూపెదము. మనుష్యుఁడుయజ్ఞానుష్ఠానము మున్నగువానిమూలమున నాశక్తులను బ్రసన్నముజేసికొని సుఖమును, సంపత్తిని, మనోరథమును బొందఁగలఁడు. శ్రుతియందులకే యుక్తినిజూపించినది. కాఁబట్టి

యీనామములన్నియు దేవతలవే. నిందియు స్తోత్రముగూడ దేవతలను దృష్టిపఱచుటకొఱకేయైయున్నది. ఎచట జ్ఞానయజ్ఞమును సాధించుటయందైన నుపనిషత్తులచేఁ జెప్పఁబడిన జ్ఞానాధికారము లేక యాధ్యాత్మికముయొక్క తత్వమును వర్ణించుటయందైన, నింద్రాదినామము లుపయోగింపఁబడియుండునో యచట నింద్రాదిశబ్దములు పరమాత్మనుగూర్చి చెప్పినవిగనే గాఁగలవు. నందియ నింతదేమియు లేదు. ఎట్లంటిరేని?

ఇంద్రో మాయాభిః పురురూప ఈయతే॥

ఈ మంత్రమునందున్న యింద్రశబ్దము సృష్టిసమయములో మాయాసహితుఁడై యనేకరూపముల ధరించెడిపరమాత్మనుగూర్చి చెప్పినదియైయున్నది. ఈవిషయ మాధ్యాత్మికసృష్టిజ్ఞానములకు సంబంధించినదియై యున్నందువలన నిట్టి యర్థమైనది, సకామములగు దైవయజ్ఞము మున్నగువానిలో నిట్లు కానేరదు,

వేదభాష సాధారణమగు సంస్కృతభాషకంటె నొకవిధమైన యపూర్వతయు విలక్షణత్వమును గలిగియున్నది. దీనిపై విచారణ జేసినయెడల వేదభాషయొక్క లోకవిలక్షణత్వమును, భావగాంభీర్యమును స్వయముగనే ప్రమాణితము లగుచున్నవి. మనయార్యజాతులవారి విచారణమునుబట్టి సృష్టిమొదటికాలమునుండియే వేదసంబంధ మంగీకరింపఁ బడుచున్నది.

"యుగాంతేంతర్హితాన్ వేదాన్ సేతిహాసాన్ మహర్షయః
లేభిరే తపసాపూర్వ మనుజ్ఞాతా స్స్వయంభువా"

మహర్షులు బ్రహ్మదేవునియనుమతిని గొని సృష్టికిఁ బూర్వమునఁ బ్రలయకాలములో నంతర్హిత (మఱుగుపడియుండుట) ములై యితిహాసములతోఁ గూడికొనిన వేదములను దపస్సుజేసి పొందిరని స్మృతి చెప్పుచున్నది. పాశ్చాత్యపండితులు వేదము జన్మించినకాలమును నిర్ణయించుట కెక్కువగా బుద్ధిని వ్యయపఱచియున్నారు. పాండిత్యాభిమానులగు పశ్చిమీయ ధీమంతులు గొందఱు క్రీస్తుపుట్టుటకుముందు రెండువేలయేండ్ల క్రిందట వేదము బయలుదేరినదని చెప్పిరి. మఱిగొందఱు మఱియొకవిధముగాఁ బలికిరి. అయితే యొకరిసిద్ధాంత మింకొకరి సిద్ధాంతమునకు సరిపోవుటలేదు. ఒకరికిఁ గూడ నంతుచిక్కలేదని తాత్పర్యము. మఱియుఁ జిట్టచివర కందఱు భూలోకమందు వేదముకంటెఁ బ్రాచీనమైన గ్రంథమేదియుఁ గంటఁబడుటలేదని చెప్పవలసివచ్చినది. మొత్తముమీఁద భ్రమరహితవైదికవిజ్ఞానముయొక్క యనాదిత్వమును, వైదికభాషయొక్క యతిప్రాచీనత్వము నీప్రపంచమందలి యెల్లబుద్ధిమంతులును విద్వాంసులు నైకకంఠ్యముగా నొప్పుకొనుచున్నారు. వేదమునందు జ్ఞాన విజ్ఞానములు రెండును విస్తరించి వర్ణింపఁబడియున్నవి అఘటనఘట నాపటీయసియగు మహామాయ (ఈప్రపంచమునిజమని

తోఁపింపుమాయు) కు విలాసస్థలమును, ననంతమైనయాకసము తోఁడను, గ్రహములు, నక్షత్రములు మున్నగువాని లోకముల తోఁడను బాగుగా విరాజిల్లునదియు నగు నీజగ మేప్రకారముగా నంతములేనిదియో యాకీతిగా వేదస్వరూపముగూడ నంతు లేనిదియే. కేవల మొకజ్ఞానదృష్టితోఁడనే మే మీ ప్రపంచము ననంతముగాఁ జూచుచున్నాము. తొలుత జ్ఞానవిస్తారమువలన నీస్థూలజగత్తే యనంతమైనది. తిరిగి జ్ఞానముతో సంబంధించి యున్న యధ్యాత్మరాజ్య మీబాహ్యజగత్తుకంటె నింకనువిస్తృ తముగా నుండుట సంభవమగును. ఇంతేకాక యెప్పుడు వేద ములందు జ్ఞానవిజ్ఞానముల రెంటియొక్కయు వర్ణన మున్నదో యప్పుడు వేదరూపియైన శబ్దబ్రహ్మ మెంతయనంతరూపధారి గాఁగలదో విచారశీలుఁడగు పురుషుఁడు మాత్రమే దానినిదెలి సికొనఁగలఁడు. ఇందులకు శ్రుతి యిట్లువచించుచున్నది.

—(*) వేదవిభాగశాఖానిర్ణయము (*)—

"అనంతా వై వేదాః" వేదము లనంతములు. వేదము లనంతము లైనప్పటికి నీకల్పమందు వేదములసంఖ్య గన్పట్టు చున్నది. ఈసంఖ్యావిషయమునందభిప్రాయభేదములునుగలవు. మహాభాష్యమునం దిట్లు వ్రాయబడియున్నది.

"చత్వారో వేదాః సాంగాః సరహస్యా బహుధా భిన్నాః
ఏకశత మధ్వర్యుశాఖాః సహస్రవర్త్మ సామవేదః
ఏకవింశతిధా బాహ్వృచ్యం నవధా అథర్వణో వేదః"

అంగములతోడను రహస్యములతోడను గూడిన నాలుగు వేదములు బహుశాఖలుగా విభాగింపఁబడినవి. ఎట్లాంటి దేని యజుర్వేదమునకు నూటనొకటిశాఖలును, సామవేదమునకు వేయిశాఖలును ఋగ్వేదమున కిరువదియొకటి శాఖలును మఱియు నథర్వణవేదమునకుఁ దొమ్మిది శాఖలునుగలవు. స్కాందపురాణమందిట్లువ్రాయఁబడినది.

'అవతీర్ణో మహాయోగీ. సత్యవత్యాం పరాశరాత్
ఉత్పన్నాన్ స్ఖలితా న్వేదా, నుజ్జహార హరి స్స్వయం॥
ఋచ స్సఋచ ముద్ధృత్య, ఋగ్వేదం కృతవాన్ ప్రభుః
యజూంషి నిగదా చ్చైవ, తథా సామాని సామతః॥
చతుర్ధా వ్యభజత్తాంశ్చ, చతుర్వింశతిధా పునః
శతధా చైకధా చైవ, తథైవ చ సహస్రధా॥
కృష్ణో ద్వాదశధా చైవ పున స్తస్యార్థవిత్తయే
చకార బ్రహ్మసూత్రాణి యేషాం సూత్రత్వ సంజ్ఞకా॥

దీనిననుసరించి యొకటిగానున్న వేదము తొలుత వ్యాసులవారిచే నాలుగుభాగములుగా విభాగింపఁబడినది. తరువాత నవియే ఒకవేయినూటముప్పదొకటి భాగము (శాఖ) లైనవి. ఎట్లన ఋగ్వేదమున కిరువదినాల్గు శాఖలును, యజుర్వేదమునకు నూటయొకటి శాఖలును, సామవేదమునకు

వేయి శాఖలు అథర్వవేదమునకుఁ బన్నెండు శాఖలును నైనవి. ముక్తికోపనిషత్తులో వేదమునకు బదునొకండువందల యెనుఁ బది శాఖలున్నట్లు ప్రమాణము చిక్కుచున్నది.

ఋగ్వేదస్య శాఖా స్స్యురేకవింశతిసంఖ్యకాః
నవాధికశతం శాఖాఃయజుషో మారుతాత్మజ॥
సహస్రసంఖ్యయా జాతాః శాఖా స్సామ్నః పరంతప
అథర్వణస్యతు శాఖా స్స్యుః పంచాశ ద్భేదతో హరే॥

ఋగ్వేదమునకు కిరువదియొకటి శాఖలును, యజుర్వేదమునకు నూటతొమ్మిది సామవేదమునకు వేయిశాఖలును అథర్వవేదమున కేఁబది శాఖలునుగలవు. అయితే వర్తమాన కాలేయకాలమహిమచే వేదముల కిన్నిశాఖ లున్నప్పటికి నేఁటి కాలమునఁ గేవలమేడో యెనిమిదో శాఖలుఁ గంటబడుచుం డుట మిగుల విషాదకరవిషయముగానున్నది. వేదముయొక్క యావిర్భావ, తిరోభావములు జీవులకర్మమునను సరించి జరుగును. ఇది మనపాపముయొక్కయు, సంశయాత్మికమైనబుద్ధి యొక్కయు ఫలమైయున్నది. ఎందులకన? ఇతరయుగములందు వేదములకిన్నిశాఖలున్నప్పటికి నీయుగమందు లెక్కకు మిక్కిలి తక్కువగానుండు శాఖలు చిక్కుటంబట్టియే. వేదార్థము మిక్కిలి చక్కగాబోధపరచుకొనుటకుఁ బ్రారంభమై వేదరహస్య మెఱుఁగఁబడి వెండియు, వేదవిద్యకు వైదికధర్మమునకుఁ బాగుగాఁ బ్రచారముగలిగినచోఁ దిరిగి పూర్వకాలమువలె

మహర్షులు బయలుదేరి వేదమును బ్రకాశపరుపఁగలరు. ఇందు సాదియము లేదు. వర్తమానసృష్టిలోని యీకల్పమున నెన్ని శాఖలలో నపౌరుషేయంబగు వేదము విస్తరించియుండినదో యామొక్కొక్కశాఖకునుస్వతంత్రమైనమంత్రభాగము, బ్రాహ్మణభాగము, ఆరణ్యక (ఉపనిషత్) భాగమును వేదాంగమందు సూత్రములను బ్రాతిశాఖ్యలోని భేదసమూహమును విచారించినయెడల నీకల్పమునందుఁగూడ వేదమునకెంత గొప్పవిస్తృతియుండినదో తెలియఁగలదు. ఎల్లవారికి హితమును గలిగించెడి వేదమునందు జ్ఞానమునకు సంబంధించిన యనంతవిషయములున్నను విజ్ఞానమునకుఁజెందిన మిక్కిలి రహస్య విషయములును గలవు. ఇంతియేకాక వేదభాష మిక్కిలి సారముగలదియు, సంక్షిప్తమును, గంభీరమును మఱియు వైజ్ఞానికభావసహితమునయిన కారణమువలన సాధారణమగు బుద్ధికి గోచరించునదిగాదు. ఈహేతువునుబట్టి యల్పజ్ఞులగువిద్వాంసులు వేదార్థమును గ్రహించుటయందనేకరీతులుగా విచలితులైనందువలన వారియందు మతభేదములు ననేకసందేహములు మఱియుఁ బ్రమాదముగలవృత్తులునుబుట్టుచున్నవి. కాని వాస్తవమునకు శబ్దబ్రహ్మస్వరూపియైన వేదము సాక్షాత్సాకారబ్రహ్మస్వరూపియేసుమీ. ఏప్రకారముగా నేకము, నద్వితీయము నగు బ్రహ్మము, త్రిగుణభేదముననుసరించి బ్రహ్మ, విష్ణు, శివ

లను త్రిదేవతలరూపమునుధరించి సృష్టి స్థితి లయములనెడి కార్యములనుజేయుచుండునో యాప్రకారముగా నపౌరుషేయ మగు వేదముగూడ, ఉపాసనము, కర్మము, మఱియు జ్ఞానము లను బ్రకాశపరచుటకు సంహితా, బ్రాహ్మణోప నిషద్రూప ములైన త్రిమూర్తులఁదాల్చి యావత్ప్రపంచమునకు సుఖము గల్గించుటకుఁ బ్రవర్తించుచున్నది

వేదము త్రిభాగములుగావిభాగింపఁబడినది. మంత్రభాగము బ్రాహ్మణభాగము నారణ్యకభాగములని. ఆరణ్యకము లే యు పనిషత్తులకు మూలములు. ఆరణ్యకభాగమునందు బ్రహ్మత త్త్వమును దెలియఁబరచుట కే మూలసూత్రములుగలవు. వాని విపులీకరణమే యుపనిషత్తులందుఁ జేయఁబడినది. ఉపనిషత్తులు నివృత్తిమార్గము నవలంబించువారలకును వానప్రస్థులకును, సన్న్యాసులకును, సంగ్రహింపఁబడినవి. దేనిద్వారమున బ్రహ్మ సామీప్యలాభమగునో యద్దానికి "ఉపనిషత్తు" అనిపేరు. దీనికి మూలముగానున్న యారణ్యకభాగమునకు ఆరణ్యకమను పేరెందులకు వచ్చినదనఁగా పురాతనకాలమందనేకతపోవనము లుగలవు. వానప్రస్థులావనములందే నివసించుచుండిరి. మఱియు సన్న్యాసులుగూడ నందేసంచరించుచుండెడివారు. అందుచే నది యరణ్యమునందే ప్రకాశపరుపఁబడినది. కాన దానికి 'ఆరణ్యక' మని పేరువచ్చినది. పరమపవిత్రములైన యుపనిషత్తుల సమూ

హము మోక్షపదమును బొందుటకుఁ బ్రధానసాధనమైయు న్నది. బ్రాహ్మణభాగము, సంహితాభాగమును ముఖ్యముగాఁ గర్మిష్ఠులకు, నుపాసకులకును బట్టుఁగొమ్మ. విచారింపఁగా యావద్వేదమొక్కటియే. అట్లైనను గర్మాధికారభేదముచేత నిదివరకుఁ జెప్పినట్లు సంకలిత (సంఖ్యగాఁగూర్పఁబడిన) మైనది. ఋక్కు, యజుస్సు, సామము, నథర్వములను నివిగూడ నా యా పేరులతోఁ జెప్పఁబడు నాలుగు ప్రకారములుగా నున్న స్వతంత్రములగు శ్రుతులను విభాగించుటవలనఁ జతుర్వేదము లని చెప్పఁబడుచున్నవి. యథార్థమునకు మూఁడుభాగముల తోడను, నాల్గు సంఖ్యలతోడను గూడి కొనిన వేదమొకటియే సుమీ. ఋక్కు, యజస్సు సామము, అధర్వములవరుస ననుసరించి శాఖలకే సంఖ్యయిది వఱకుఁ జెప్పఁబడియుండెనో దానిలోఁ బ్రత్యేకశాఖకుఁ బ్రత్యే కప్రత్యేకముగా మంత్రభాగము, బ్రాహ్మణభాగము, నారణ్యా కభాగమునుండినవి. కాని యీకల్పము దెంత వేదము ప్రకటమై యుండెనో యందులో సహస్రాంశముగూడఁ జిక్కుటలేదు. మనజాతీయ దౌర్భాగ్యముచేతను ననేకదేశోపద్రవములచేతను దుర్ఘటనములచేతను. వేదమందలి ప్రధానాంశములు లోపించి పోయినవి. అట్లయినప్పటికిని నిప్పుడెన్నియంశములు చిక్కుచు

స్మృతులో యవిగూడ నిట్టియాపత్కాలమున దార్యజాతికి విశేష కల్యాణప్రదంబులైయున్నవి.

ప్రస్తుతము చతుర్వేదవిషయము సాక్ష్యముగనంతవఱకుఁ గొంతవర్ణింపఁబడుచున్నది. ఋగ్వేదసంహిత పదిమండలములుగా విభజింపఁబడినది. ఆమండలములందు ౮౫ అనువాకములుగలవు. అనువాకసమూహమందు ౧౦౨౮ సూక్తములు గనుపడుచున్నవి. నేఁటికాలములోఁ బ్రచారమందున్న గ్రంథములందు ఖండము, పరిచ్ఛేదము, మఱియుభిన్నభిన్నవిషయములెన్ని చెప్పఁబడుచున్నవో వానికి మండలము, అనువాకము, సూక్తములనునవి యనురూపములై యున్నవి. ఋగ్వేదముయొక్క ప్రథమమండలమునందు ౨౪ ద్వితీయమునందు ౪ తృతీయమునందు ౫, చతుర్థమునందు, ౫, పంచమ, షష్ఠ, సప్తమములలో నొక్కొక్కదానియందు ౬, అష్టమమందు ౧౦ నవమమందు ౭ మరియుఁ బదియవమండలమునందు ౧౨ అనువాకములుగలవు. ఒక్కొక్క మండలమందలి సూక్తసంఖ్య చెప్పఁబడుచున్నది. మొదటి మండలము ౧౯౧, రెండవదానియందు ౪౩ మూఁడవదానియందు ౬౨, నాల్గవదానియందు ౫౮ ఐదవదానియందు ౮౭, ఆఱవదానియందు ౭౫, ఏడవదానియందు ౧౦౪, ఎనిమిదవదానియందు ౧౦౩, తొమ్మిదవదానియందు ౧౧౪, మఱియు, బదియవ మండలమునందు

౧౯౧ సూక్తములున్నవి. సూక్తముల కనేకభేదములున్నవి. మహాసూక్త, మధ్యమసూక్త, క్షుద్రసూక్త, ఋషిసూక్త, ఛ్ఛందస్సూక్త, దేవతాసూక్తములని వానినామములు. మండలము, అనువాకము, సూక్తము మున్నగువానితోఁగూడ శాస్త్రమునందు ఋగ్వేదమంత్రసంఖ్యయు, ప్రత్యేకమంత్రపద సంఖ్యయు శబ్దాంశపరిమాణమును నిర్దేశింపఁబడినవి. కాని యీప్రకారముగాఁ బదసంఖ్యతోడను, శబ్దసమిష్టితోడను గూడిన ఋగ్వేదము నేఁడు చిక్కకుండుట మిగులదుఃఖకరము. ఋగ్వేదమందలి కవితాసంఖ్యనుబట్టియే వర్తమానకాలమున ననేకమతములు మతాంతరములునైనవి. చాలమంది ౧౦౪౧౭ నుండి ౧౦౬౨౨ వఱకు వానిని లెక్కించుచున్నారు, వాని శబ్దములసంఖ్య ౧౫౩౮౨౬ గాను, శబ్దాంశసంఖ్య ౪౩౨౦౦౦ గానుగలదు. అయితే దీనియందు మతభేదముగూడగలదు. వేదవ్యాసభగవానులవారు వేదవిభాగము గావించి ఋక్సంహితను పైలుఁడనుమహర్షికి, యజుస్సంహితను వైశంపాయనుఁడనుమహర్షికి సామసంహిత జైమినియనుమహర్షికిని, అథర్వసంహితను సుమంతుఁడనుమహర్షికినొసంగ నేర్పినట్లు విష్ణుపురాణములోని మూఁడవ నాల్గవయధ్యాయములందున్నది. ఈ గ పైలుఁడనుమహర్షి ఋగ్వేదసంహితను రెండుభాగములనుజేసి తనశిష్యులగు నింద్రప్రమితి యను వాని కొకభాగమును,

వాస్కలుఁడను వానికి రెండవ భాగము నిచ్చియుండెను. బోధ్యుఁడు, అగ్నిమాతురుఁడు, జాతుకర్ణుఁడు, పరాశరుఁడు వీరు నలువురును వాస్కలమహర్షికి శిష్యులైయుండిరి. ఆమహర్షి, తాను నేర్చిన వేదసంహితను నాల్గుభాగములుగా విభజించి తనశిష్యులకు నలుగురకు నేర్పెను. ఇంద్రప్రమితియుఁ, దా నధ్యయనముఁజేసిన వేదము,నుదనపుత్రుండగు మాండుకేయునిచే నధ్యయనముజేయించెను. పిదప మాండుకేయుఁడు తనసుతుఁ డగు శాకల్యునకును, నిష్టశిష్యులగు, వేదమిత్రుఁడు, సాభరి మొదలగువారలకు నుపదేశించె. తిరిగి శాకల్యుఁడుగూడ దాను నేర్చినదానిని నైదుసంహితలనుగాఁజేసి ముద్గల. గాలవ, వాత్స్య శాలీయ, శైశిరులను నామములుగల తన యైదుగురుశిష్యులకు నుపదేశించెను. ఈరీతిని ఋగ్వేదము, వివిధవిధములుగా ననేక శాఖలయందు విభజింపఁబడినది. శాఖలననుసరించి మండలము అనువాకము, మున్నగువానికిఁగూడ బెక్కునామములున్నవి. శౌనకమునిచే రచింపఁబడిన "చరణవ్యూహ" మను గ్రంథము నందు ఋగ్వేద మెనిమిదిభాగములుగా నున్నట్లు లిఖింపఁబడి నది. శ్రావక, చర్చక, శ్రవణీయపార, క్రమపార. క్రమరథ, క్రమజటా, క్రమశట, క్రమదండములని వానినామధేయములు. ఈ సర్వభేదములు నాల్గుపారాయణములుగా విభజింపఁబడినవి. ఋగ్వేదమున నైదుశాఖలు. అశ్వలాయన, సాంఖ్యాయన,

శాకల, వాస్కల, మాండూకములని వానినామములు. వాని యందు ౬౪ అధ్యాయములును ౧౦ మండలములును ౨౦౬ వర్గములును, ౧౦౧౭ సూక్తములునున్నవి. ౧౫౩౮౨౬ పద క్రమ వాసిష్ఠములును: ౫౮ తదితరములును, ౧౦౫౮౦ ఋక్కు లోనిపదములును, "బారాయణ" మను పేరుతో వచింపఁబడి నవి. మొదటియష్టకమునందొకవర్గము, నొకఋక్కును, రెండవ యష్టకమునందు రెండు వర్గములును రెండు ఋక్కులును, మూఁడవయష్టకమునందు వందఋక్కులును నాల్గవదానియందు ౧౭౫, ఋక్కులు, ఐదవదానియందు ౧౨౩౫ ఋక్కులు నారవదానియందు ౩౦౦ ఋక్కులు, నేడవదానియందు ౨౦ ఋక్కులు నెనిమిదవదానియందు ౫౫ ఋక్కులునుగలవు. వేదమందలి యనేకాధ్యాయము లీ కాలమునఁ జిక్కవనియు లోపించిపోయినవనియుఁ జరణవ్యూహ మభిప్రాయపడినది. మహాభాష్యము ననుసరించి ౨౧ శాఖలు ఋగ్వేదమునకుఁ గలవు. అయితే ౨౧ శాఖలమాట యట్లుండనిండు. ఇప్పుడైదు (౫) శాఖలుగూడఁ జిక్కవు. ప్రస్తుతకాలమునఁ గేవలము "శాకల" శాఖమాత్రమే ప్రచారములోనున్నదని యనేకులు విశ్వసించుచున్నారు. "వాస్కల" శాఖకు ౧౦౬౨౨ కవితా సంఖ్యయు, "శాఖల" శాఖకు ౧౫౩౮౧ కవితాసంఖ్యయు గలదు. ఈగణనమందుఁగూడ మతభేద మున్నది. భారతీయుల

దురదృష్టమువలన, వేదము చాలమట్టుకు లోపించుటయే యిట్టిమతభేదమునకుఁ బ్రధానకారణమై యున్నది. ఋగ్వేదములోని బ్రాహ్మణము రెండువిధములుగా నున్నది. 1 ఐతరేయము. 2 కౌషీతకి (సాంఖ్యాయన) యని ఐతరేయబ్రాహ్మణ మెనిమిదిపఞ్చికలుగా విభాగింపఁబడినది. ఒక్కొక్కపఞ్చిక ౫ అధ్యాయములుగా, నొక్కొక్కయధ్యాయ మనేకకాండములుగా విభజింపఁబడినది. ఋగ్వేదములోని యారణ్యకమునకు "ఐతరేయారణ్యక" మనిపేరు. దీనియందు ౫ యారణ్యకములును, ౧౮ అధ్యాయము లునున్నవి.

యజుర్వేదము, ముఖ్యముగా రెండుభాగములందు విభక్తమైనది. శుక్లము, కృష్ణములని. కృష్ణయజుర్వేదసంహితకు "తైత్తిరీయసంహిత" యని మారుపేరుగలదు. చరణవ్యూహమతానుసారముగాఁ గృష్ణయజుర్వేదమునకు ౮౬ శాఖలు గలవు. మహాభాష్యమతానుసారముగా యజుస్సునకు ౧౦౧ శాఖలును, ముక్తికోపనిషన్మతానుసారముగా ౧౦౯ శాఖలున్నవి. కాని యిప్పుడు యజుర్వేదమునకుఁ గేవలము ౧౨ శాఖలయు, ౧౮ ఉపశాఖలయు నామములుమాత్రమే లభించుచున్నవి. చరక, ఆహరక, కఠ, ప్రాచ్యకఠ, కపిష్ఠలకఠ, ఔపమన్యు, ఆష్టలకఠ, చారాయణీయ, వారాయణీయ, వార్తాంతవేయ, శ్వేతాశ్వతర, మైత్రాయణీయములని యీశాఖలనామములు. తైత్తి

రీయశాఖకు రెండుపశాఖలుగలవు. ఔఖ్యము, ఖాండికేయము, అని. ఖాండికేయమను నుపశాఖకైదుప్రశాఖలున్నవి,అపస్తంబీ, బౌధాయనీ, సత్యాషాఢీ, హిరణ్యకేశీ, ఔధేయము లని. మైత్రాయణీయశాఖ కేడు ఉపశాఖలుగలవు. మానవ, దుందుభ చైకేప, వారాహ, ద్రవేయ, శ్యామ, శ్యామాయనీయము లని. ఈ ఉపశాఖలు, ప్రశాఖలునన్నియుఁ గలిపినచోఁ బదునాలు గగును. మంత్ర, బ్రాహ్మణాత్మకమగు కృష్ణయజుర్వేదమందుఁ బదునెనిమిదివేలమంత్రములుగలవు. ఇందులోని మంత్రభాగము తైత్తిరీయసంహితయం దేడష్టకములుగానున్నది, ఒక్కొక్క యష్టక మేడేసి యెనిమిదేసి యధ్యాయములుగలదిగానుండును. అధ్యాయములకుఁ బ్రశ్నములనియు, అష్టకములకుఁ బ్రపాఠ ములనియు ననెదరు. ఒక్కొక్కయధ్యాయమునందుఁ బెక్కను వాకములుగలవు. ఈ గ్రంథమునందలి యనువాకముల మొత్తము ౭౦౦. దీనికిఁ బ్రజాపతి, సోముఁడు మున్నగుదేవతలు ఋషులైయున్నారు. దీనియం దశ్వమేధము, అగ్నిష్టోమము, జ్యోతిష్టోమము, రాజసూయము, అతిరాత్రము, మున్నగు క్రతువులవర్ణనమున్నది. కృష్ణయజుర్వేదమునందలి బ్రాహ్మణ మునకుఁ దైత్తిరీయబ్రాహ్మణమనియు నారణ్యకమునకుఁ దైత్తి రీయారణ్యకమనియుఁ బేళ్లు. జ్ఞానకాండమందుఁ దైత్తిరీయోప నిషత్తుగాక శాఖలననుసరించి మైత్రాయణీయశాఖకు మైత్రా

యణీయోపనిషత్తు, కఠశాఖకుఁ గఠోపనిషత్తు, శ్వేతాశ్వతరో పనిషత్తు, నారాయణోపనిషత్తు మొదలగునవి చిక్కుచున్నవి.

శుక్లయజుర్వేదమునకు "వాజసనేయసంహిత" యని మఱియొకపేరుగలదు. దీనికి ఋషి యాజ్ఞవల్క్యుఁడు. దీని యందుఁ బందొమ్మిదివందలు (౧౯౦౦)ను, దీని బ్రాహ్మణ భాగమం దేడువేలయాఱువందలు (౭౬౦౦) మంత్రములును గలవు. శుక్లయజుర్వేదమునకుఁ బదునేడు (౧౭) శాఖలున్నవి. జాబాల, బౌధేయ, కణ్వ, మాధ్యందిన, శ్యాపీయ, తాపాయనీయ, కాపాల, పౌండ్రవత్స, ఆవటిక, పామావటిక, పారాశరీయ, వైధేయ, వైనేయ, ఓధేయ, గాలవ, వైజవ, కాత్యాయనీయములని వానినామములు. వాజసనేయసంహిత,నలుఁబది రం యధ్యాయములుగా రెండువందలతొంబది (౨౯౦) అను వాకములుగా మఱియు ననేకకాండములుగా విభజింపఁబడినది. దర్శపౌర్ణమాస, అగ్నిష్టోమ, వాజపేయ, అగ్నిహోత్ర, చాతుర్మాస్య, షోడశీ, అశ్వమేధ, పురుమేధము మున్నగుయజ్ఞముల వర్ణనమిం దున్నది. దీనియందు వైదికయుగమందలి సాంఘిక రీతినీతులుగూడ నున్నవి. ప్రసిద్ధమైన "శతపథబ్రాహ్మణ" మిద్దానిమాధ్యందినశాఖ కంతర్గతమైనది. దీనిరెండుభాగము లలోఁ బదునాల్గుకాండలు గలవు. బృహదారణ్యకోపనిషత్తీ కాండలలో నంతర్గతమై యున్నది. సామవేదమునకు వేయి

శాఖలుండినవి. వానినుండి ఆసురాయణీయ, వాసురాయణీయ వార్తాంతవేయ, ప్రాంజల, ఋగ్వర్ణభేదా, ప్రాచీనయోగ్య, జ్ఞానయోగ్య, రాణాయనీయములను నీనామములు మాత్రము లభించును. వానిలోని రాణాయనీయమను భాగమునందుఁ దొమ్మిదిభేదములుగలవు. శాట్యాయనీయ, సాత్వల, మౌద్గల, ఖల్వల, మహాఖల్వల, లాంగల కౌథుమ, గౌతమ, జైమినీయము లని వానినామములు. ఈకాలమునందు సామవేదములోని కౌథుమశాఖమాత్రముచిక్కుచున్నది. సామవేదమురెండుభాగములు 1 పూర్వసామము, 2 ఉత్తరసామము. పూర్వసామమునకారు ప్రపాఠకములుగలవు. దీనికి "ఛందోర్చిక" మని మారుపేరున్నది. సామవేదీయులగు నుద్గాతలిద్దానినే గానమొనర్చుచుండిరి. సప్తసామమనికూడ దీనికి మఱియొకనామముగలదు. సామవేదము యొక్క యుత్తరభాగమునకు ఉత్తరార్చిక, లేక ఆరణ్యగానమనిపేరు. సామవేదములోనిబ్రాహ్మణభాగమునందు "ఆర్షేయ" దేవతాధ్యాయ, అద్భుత, తాండ్యమహాబ్రాహ్మణ, సామవిధానము మున్నగు ఎనిమిది బ్రాహ్మణములుగలవు. ఇందు రెండు పనిషత్తులు ప్రధానములైనవి. ఛాందోగ్యోపనిషత్తు కేనోపనిషత్తు.

చరణవ్యూహగ్రంథము అథర్వవేదములోని మంత్ర సంఖ్యను గుఱించి యిట్లున్నది.

ద్వాదశానాం సహస్రాణి మంత్రాణాం త్రిశతానిచ

అథర్వవేదమునందు పండ్రెండువేల మూడువందలు (౧౨౩౦౦) మంత్రములున్నవి. కాని ప్రస్తుతకాలమున నింత కంటెఁ జాలతక్కువగా మంత్రములు లభించుచున్నవి. దీనికి తొమ్మిదిశాఖలుగలవు. పైప్పల, దాంత, ప్రదాంత స్నాత, సౌత్న, బ్రహ్మదావల, శౌనక, దేవిదర్శతీ, చరణవిద్యా యని వానినామధేయములు. తొలుత దీనికి శాఖలనేకములుండెడివి. అయితే ప్రస్తుతకాలమందుఁ గేవలము శౌనకశాఖ మాత్ర మున్నది. శౌనకశాఖ యిరువది కాండములుగా విభజింపఁబడి నది. అథర్వవేదమందు శత్రుపీడనము, ఆత్మరక్ష, ఆపన్నివృత్తి మొదలగు కార్యములనుగుఱించి యనేకమంత్రములు గలవు. వర్తమానకాలమందున్న తంత్రశాస్త్రమంతయు నథర్వవేదము నుండియే జనించినట్లు తెలియుచున్నది. అథర్వవేదములోని బ్రాహ్మణమునకు "గోపథబ్రాహ్మణ"మని పేరు. దీనిజ్ఞానకాం డమందుఁ జాలయుపనిషత్తులుండినవి. ఇప్పటికిని జాబాల, కైవల్య, ఆనందవల్లీ, ఆరుణీయ, తేజోబిందు, ధ్యానబిందు, అమృతబిందు, బ్రహ్మబిందు, నాదబిందు, ప్రశ్న, ముండక, అథర్వశిరస, గర్భ, మాండూక్య, నీలరుద్రములోనగు చాల యుపనిషత్తులు దొరకుచున్నవి.

అథర్వవేదమును గూర్చినవారివిషయమై మూఁడభిప్రా యములుగలవు. అథర్వుఁడు, అంగిరసుఁడను ఋషులవంశము

సంపు జన్మించిన మహామహులచే నిదిగూర్పఁబడినదని కొంద ఱును, భృగువంశీయులచే నిది సంకలితమైనదని మఱికొందఱును జెప్పుచున్నారు. ఇంకఁగొంద అధర్వమహర్షిచేతయజ్ఞముజరిగెడి సమయమం దథర్వవేదము కూర్పబడినదని పలుకుచున్నారు. ఋక్కు యజుస్సు సామము అథర్వములను నీనాలుగు వేదముల నుండియే విశేషముగా సాధారణసూక్తములుచిక్కును. దీని వలన నొకదానినుండియే వరుసగా నాలుగు వేదములు విభా గింపఁబడినవని తెలియుచున్నది. సూతసంహితయందిట్లు చెప్పఁ బడియున్నది.

స పున ర్దేవదేవస్య ప్రసాదా దంబికాపతేః
సంక్షిప్య సకలా న్వేదాం శ్చతుర్ధా కృతవా న్ద్విజాః॥
ఋగ్వేదః ప్రథమః ప్రోక్తో యజుర్వేద స్తతః పరః
తృతీయ స్సామవేదాఖ్య శ్చతుర్థో౽థర్వ ఉచ్యతే॥
ఏకవింశతిభేదేన ఋగ్వేదో భేదితో మునా
యజుర్వేదో ద్విజా ఏకశతభేదేన భేదితః॥
నవధా భేదితో౽థర్వవేద స్సామసహస్రధా
వ్యస్త వేదతయా వ్యాస ఇతి లోకే శ్రుతో మునిః॥

వేదవ్యాసమహర్షులవారు దేవదేవుఁడగు నుమామహే శ్వరునికృపచే యావద్వేదమును నాలుగుభాగములుగా విభా గించెను. 1 ఋగ్వేదము 2 యజుర్వేదము 3 సామవేదము 4 అథర్వవేదమునైయున్నది. తరువాత నతనిచేతనే ఋగ్వేదము ౨౧ భాగములుగా, యజుర్వేదము ౧౦౧ భాగములుగా ఛే

ర్వవేదము తొమ్మిదిభాగములుగా సామవేదము ౧౦౦౦ భాగములుగా విభాగింపఁబడినది. ఈ౧౧౩౧ భాగములు వేదమునకు శాఖలైనవి. వేదములనువిభాగించినందువలననేయీమహర్షికి 'వేదవ్యాసులు' అను నామముగలిగినది. ఇట్లువేదమును జతుర్విధములుగావిభజించుటకుఁ బ్రయోజనముగూడఁగలదు. ఎట్లన? యజ్ఞార్థమభిప్రవృత్తములగు వేదము లలోని ఋగ్వేదమూలమున యజ్ఞమునకు సంబంధించిన హోతృప్రయోగమును, యజుస్సద్వారమున యజ్ఞీయమగు నధ్వర్యు ప్రయోగమును, సామమూలమున నుద్గాతృ (దీనిలో బ్రహ్మ, యజమానప్రయోగముగూడ నంతర్భూతమగును) ప్రయోగమునగును. ఇఁక నథర్వవేదమందు శాంతిక, పౌష్టికాభిచారకాది యజ్ఞములను ధర్మములను దేవతోపాసనా రహస్యములను జ్ఞానమును బోధించుమంత్రములునుండుటంబట్టి యొకటిగానుండు వేదమును నాల్గుభాగములుగా విభాగించుట యెల్లవిధముల యుక్తియుక్తమైయున్నది. ఇదిగాక శాఖాభేదమునందు మతభేదమున్నది. పాతంజలమహాభాష్యము సూతసంహితలనుబట్టి వేదమునకు ౧౧౩౧శాఖలును ముక్తికోపనిషత్తునుబట్టి ౧౧౮౦ శాఖలును, స్కాందపురాణమును బట్టి ౧౧౩౭శాఖలును, గలవని తెలియఁగలదు. ఇట్లు మతభేదముండుటకుఁ దాత్త్వికకారణమంతగా నేమియులేదు. కేవలము గొందఱుమహర్షులు కొన్నిశాఖల నన్యశాఖలయం దంతర్భూత

ములఁజేసి సంఖ్యను దగ్గించిరి. కొంతఱుమహర్షు లన్నిశాఖల నితరశాఖలయందుఁ గలుపక సరిగా సంఖ్యయందుంచిరి. అందు వలన వేదశాఖాసంఖ్యయందిట్లు మతభేదమున్నప్పటికిని మహ ర్షులవాక్యములందుఁ పరస్పరవిరుద్ధమేమియులేదని తెలిసికొన వలయును.

భగవతీయగు శ్రుతి భవరోగవైద్యమైనందున జీవునకుఁ ద్రివిధశుద్ధి గలుగఁజేసి ముక్తినొసంగుటకుఁ గర్మోపాసనా జ్ఞాన రూపమగు త్రివిధకాండములందు విభక్తమైనదనెడి యీమాట మొట్టమొదటనే చెప్పబడినది. తదనుసారముగా మంత్రము, బ్రాహ్మణము, వీనిలో నంతర్గతములైన ఆరణ్యకములు లేక ఉపనిషత్తులనెడి యీమూఁడును వేదమునకు మూఁడుభాగము లైనవి. వెండియు వేదమునందలి యొక్కొక్కభాగమునందుఁ గర్మము, నుపాసనము, జ్ఞానములను నీమూఁటియొక్క విషయ ములున్నను విశేషించి సంహితాభాగమునందు నుపాసనాకాండ మును బ్రాహ్మణభాగమందుఁ ప్రధానముగాఁగర్మకాండమును నుపనిషద్భాగమునందు ముఖ్యముగా జ్ఞానకాండమునుపదేశింపఁ బడియున్నదనునదియు నీవఱకేచెప్పియున్నాము. ఇందలి యార ణ్యకభాగము లేక యుపనిషద్భాగముయొక్క లక్షణము మొద టనేవచించియున్నాము. ఆరణ్యకములు(ఉపనిషత్తులు)సంహితా బ్రాహ్మణములలో నంతర్భూతములైనందునఁ దఱచుగా వేదము నకు మూఁడుభాగములున్నట్లు పరిగణింపక మంత్రము, బ్రాహ్మణ

ములను నీ రెండుభాగములచే యున్నట్లు చెప్పిరి. ఆపస్తంబమహర్షులవారిట్లు వ్రాయుచున్నారు.

మంత్రబ్రాహ్మణయో ర్వేదనామధేయం॥

మంత్రమునకు, బ్రాహ్మణమునకును వేదమని పేరు. జైమినిమహర్షులవారు మంత్రము, బ్రాహ్మణములనునీరెంటికి వేదమని వచించి లక్షణమును వర్ణించియున్నారు. పూర్వమీమాంస, రెండవయధ్యాయములో

"తచ్చోదకేషుమంత్రాఖ్యా శ్శేషే బ్రాహ్మణశబ్దః"

అని సూత్రించియున్నారు. చోదనా (ప్రేరణలక్షణ) శ్రుతియే మంత్రము. మంత్రముకాక మిగిలిన వేదభాగము బ్రాహ్మణము. అభిధానముయొక్క ప్రేరక విషయమునం దెచట నుపదేశము చేయఁబడుచున్నదో యచట "మంత్రానధీమహే" మంత్రములను జదివెదము. "మంత్రానధ్యాపయామః" మంత్రములను జదివించెదము. అనుమున్నగునవి చోదనాలక్షణ శ్రుతి మంత్రములున్నవి. దీనినే నిష్కర్షించి యిట్లుచెప్పుచున్నారు.

యాజ్ఞికానాం సమాఖ్యాతం లక్షణం దోషవర్జితం
తేఽనుష్ఠానస్మారకాద్యా, మంత్రిశబ్దం ప్రయుంజతే.

ఏ యే శ్రుతులయందు యాజ్ఞికుల సమాఖ్యాతత్వము ననుష్ఠానస్మారకత్వమును, స్తుతిరూపత్వము, ఆమంత్రణోపేతత్వము లోనగు భావములు చెలఁగుచున్నవో యవి మంత్రములని గ్రహింపవలసినది. వీనికంటె నితరమగు శ్రుతి బ్రాహ్మణమని

తెలిసికొనవలయును. సాధారణముగా నే శ్రుతులు: యజ్ఞీయా నుష్ఠానపర్వములతో గాని లేదో యొకదేవతపై లక్షితములై యున్నవో వాని నన్నింటిని మంత్రములని వచింపవచ్చును. ఇక నే శ్రుతులయం దేమంత్ర మేకార్యమం దుపయోగింపవలెనో దాని నుల్లేఖించి మంత్రమునకు విశేషవ్యాఖ్య గావింపఁ బడు చున్నదో దానికి బ్రాహ్మణమని చెప్పెదరు. బ్రాహ్మణభాగము గూడ విధిరూపము, అర్థవాదరూపము, తదుభయ విలక్షణ రూపము లను భేదములచే మూఁడుప్రకారములుగా నున్నది. వీనియందుఁ బ్రభాకరునిచే శబ్దభావనయు, లింగాది ప్రయోగము గలది విధిలక్షణమని చెప్పంబడెను. అనఁగా నెందు శబ్దములను భావించుటయు, లింగము మున్నగువానిని బ్రయోగించుటయు నుండునో యది విధిరూపమని తెలియవలెను. "ఇష్టసాధనతా విధిః" ఇష్టమును సాధించుట విధియని తార్కికులు మున్నగు వారు వచించిరి. ఎల్లవిధులుగూడ,ఉత్పత్తి, అధికార, వినియోగ ప్రయోగములను భేదములచే నాలుగు ప్రకారములగుచున్నవి. స్తుతినిందాశూన్యమును, విధికవశిష్టమైనదియునగు వాక్యసమూహ మర్థవాదరూపము. ఈ యర్థవాదముగూడ, గుణవాదము, అనువాదము, భూతార్థవాదము లను భేదములచే మూఁడు రీతులుగా నున్నది. విధిరూ పార్థవాదరూపములకు వేఱయినవి వేదాంతవాక్యములు. ఇయ్యవి దెలియనివిషయములను దెలియఁ

జేసినప్పటికి ననుష్ఠానమును జెప్పనందువలన విధిరూపములుగానే రవు. మఱియు సర్వవిధులు నంతఃకరణ శుద్ధిరూపాలమును దాని యందే సమాప్తి యగుటం బట్టి "అన్యశేషత్వాభావాత్" అనఁగా నర్థవాదముగూడఁ గానేరదు. అందుచే నుభయము విలక్షణ మగుచున్నది.

— { బ్రాహ్మణభాగము స్వతఃప్రమాణమా? పరతఃప్రమాణమా? } —

ఇటీవలివారగు కొందఱు వేదములోని బ్రాహ్మణభాగము పరతఃప్రమాణమనియు, నందుచే నది స్వతఃప్రమాణమగు సంహితా (మంత్ర) భాగముకంటె వేఱయినదనియుఁ దక్కువ దైనదనియు వచించి వైదికలోకము నధికముగాఁ గోలాహలము బుట్టించియున్నారు. వేదమనఁగా నేమి? వేదము యొక్క వేదత్వమేమి వేదపూర్ణత్వము, పూర్ణుండగు భగవానుని నిశ్వాసము లేక వాక్యరూపత్వము, నపౌరుషేయత్వము, నఖిల జీవకల్యాణ కారిత్వము ననునివి యేయే భావములపై నిర్భరమై యున్నవో యీ విషయముల నన్నిఁటిని నిష్పక్షముగను నుదారభావముతోడను విచారించియుండినచో వార లిట్టి పొరపాటులఁబడకుందురు. తొలుతవిచారణీయాంశమేమన, ౧౧౩౧ లేక ౧౧౮౦ వేదశాఖలనుండి ౪ శాఖలమాత్రమేరుకొని యీ నాలుగింటినే సంహిత అనఁగా స్వతఃప్రమాణమగు వేదమని

చెప్పి మిగిలినవాని నన్నిఁటిని బరతః ప్రమాణములగు శాఖల రూపమని యాధునికమతావలంబులు కొందఱుపలుకుచున్నట్లు గాఁ దెలియుచున్నది. ఇదియంతయు భ్రాంతిమూలకము. వేద మనునది వేఱు. శాఖలనునవి వేఱనుమాట లేదు. ఇదిగాక శాఖలు పరతఃప్రమాణము లయినయెడల వారేరుకొనిన పై నాలుగుగూడ శాఖలేకదా. ఈ నాలుగుశాఖలు స్వతఃప్రమాణము లెట్లు కాఁగలవు? సకలశాఖలు స్వతఃప్రమాణములైనఁ గావలె. లేదా పరతఃప్రమాణములైనను గావలె. ఒకశాఖను బరతఃప్రమాణమని, మఱియొకశాఖను స్వతఃప్రమాణ మని చెప్పుట యసత్యముగాకమానదు. యథార్థమునకు ౧౧౮౦ శాఖలయొక్క యావత్సంహితా, బ్రాహ్మణోపనిషద్భాగము లన్నియు వేదము. ఇందు సంశయింపఁ బనిలేదు అనంతమగు వేదము, కల్పముయొక్క ప్రథమదశలో నొక మూర్తిగా విరాజిల్లెను. దానినేకదా శ్రీవేదవ్యాసులవారు నాలుగు భాగములుగా విభాగించినది. మంత్ర, బ్రాహ్మణ, రూపకముగాను, నాలుగువిధములుగాను విభజింపఁబడిన యీవేదమే తిరిగియనేక శాఖలయందు విభాగింపఁబడినది. ఇందులకుఁ బ్రమాణ మితః పూర్వమే యొసంగఁ బడినవి. ఇదియే శాస్త్రానుమోదితమైనది. మఱియొకటి యేదియు శాస్త్రసమ్మతము గానేరదు. ఎందుల

కుందురా? ఈకాలమున ఋగ్వేదసంహిత, యజుస్సంహిత, సామ సంహిత, అథర్వసంహితయను పేరులతో నేవి ప్రచారములో నున్నవో యవి యన్నియుఁ గలిపి ౧౧౩౧, లేక ౧౧౮౦ వేద శాఖలగును. ఏశాఖయైనను పైదానిలో నేదో యొకదానికిఁ జెందియుండుననునది ప్రత్యక్షసిద్ధమైనది. సామవేదసంహిత, కౌథుమీశాఖయనియు, నథర్వవేదసంహిత, శౌనకశాఖయని యు, యజుర్వేదసంహిత, తైత్తిరీయశాఖయనియు, మాధ్యందిన శాఖ మొదలగునవి యన్నియుఁ బైశాఖలలోఁ జేరినవనియు నీ వెఱుకే చెప్పఁబడినది. అందువలన మంత్రము, బ్రాహ్మణములను పేర్లతోనున్న వేదము ౧౧౩౧ లేక ౧౧౮౦ శాఖలు గలది యని తేలును. వీనిలోఁ గొన్ని శాఖాసంహితలు చిక్కుచున్నవి. అనేకశాఖలు లోపించినవి. అన్నిశాఖలు, నపౌరుషేయములు, భగవద్వాక్యములు,స్వతఃప్రమాణములునైయున్నవి.వేద మనం తము, వేదరత్నాకరముయొక్క గాంభీర్యమును నిర్ణయించుట యెవనికి శక్యమగును? అట్లయినప్పటికి శక్తికొలఁది విచారించి సంతవఱకెప్పుడు వేదము మంత్రబ్రాహ్మణాత్మకమైనదో యప్పుడే యొక్కొక్క శాఖామంత్రముతోఁ బాటొక్కొక్క బ్రాహ్మ ణముగూడఁ దప్పక యుండుననిసిద్ధాంతితమగుచున్నది. సంహి తాభాగమందలి మంత్రము క్రియలయొక్క ప్రణాళికయం దేరీతి గా వ్యవహరింపవలయునో దానివర్ణనమెప్పుడు బ్రాహ్మణభాగ

మందుండుట సంభవించినదో యప్పుడొక్కొక్క మంత్రముతోc బాటొక్కొక్క క్రియావిధిరూపమైన బ్రాహ్మణముండుట సహజ సిద్ధమైనది. కర్మము, నుపాసనము, జ్ఞానము వేదమునకుc బునాదిగోడలు. ఇవి లేనిచో వేదమునకు వేదత్వము, బ్రాహ్మణత్వమును, ముక్తిప్రదాతృత్వశక్తియు నుండనేరవు. అప్పుడీ యంశము విచారింపవలసియుండును. ఏమనcగా ఏ విషయమున కాధిభౌతికాధి దైవికముల సార్థకత యున్నదో దాని యాధ్యాత్మిక సార్థకత యెప్పుడుగూడ ఖండింపc బడcజాలదు. ఇందు వలన నేమంత్రములోc గర్మశక్తి, యుపాసనాభావ మున్నదో దానియందుజ్ఞానశక్తిగూడ నవశ్యముండును. ఈకారణమువలనc బ్రత్యేకశాఖకు మంత్రము, బ్రాహ్మణములతోcగూడ దదంతర్గతమైన యారణ్యకములు (ఉపనిషత్తులు) గూడ నవశ్యమైయుండును. ముక్తికోపనిషత్తులో నీరీతిగాc జెప్పcబడినది.

"ఏకైకస్యాస్తు శాఖాయా ఏకైకోపనిషన్మతా"

ఒక్కొక్క శాఖకు నొక్కొక్క యుపనిషత్తుగలదు. ఈ కల్పమందుc బ్రకాశపరుపcబడిన ప్రాcబలుకులలోని చాల యంశములు లోపించిపోవుట భారతీయుల దురదృష్టమై యున్నది. ఇందుల కుపబలముగా మన ప్రభుష్టులు కొందఱా వేదమందలి రహస్యములను దెలిసికొనcజాలక దాని సంగహీనను రాలినిగాc జేయు పాపమునకు లోనగుచున్నారు. కాcబట్టి

యార్యావర్తమందుఁ బుట్టిన ప్రతిమనుష్యుఁడును పైవిషయముల నెల్లఁ బట్టుదలతో విచారించి మున్నెన్నడును జాగ్రత్త పడవలసియున్నది.

పాపము! బ్రాహ్మణభాగ మేమపరాధము జేసినది? ఎందుచేత నది భగవద్వాక్యము గాదనియుఁ బరతఃప్రమాణమనియుఁ జెప్పఁబడుచున్నది. బ్రాహ్మణము, మంత్రభాగమం దలివిషయముల క్రియావిధులను దెలియఁబఱచునదియో తద్వ్యాఖ్యానమో, దాని టీకయో యైనప్పు డది వేదమని చెప్పుటకు సందేహ మేమి? మంత్రిభాగమీశ్వరుని మొగమునుండి బయలు దేరినదియో యతని నిశ్వాసముల మూలమునఁ బ్రవహించినదియో యైనప్పుడు దాని క్రియావిధి (బ్రాహ్మణభాగము) గూడ నట్లు బయలుదేరుటగాని ప్రవహించుటగాని యెందులకు సంభవింపఁగూడదు? ఇట్లు వ్యర్థముగా లేనిపోని సంశయములను లేవఁదీసి భగవతియగు శ్రుతిని నంగహీనురాలిని గాఁ జేయుట కేవలము పక్షపాతముతో నిండిన కపోలకల్పనామాత్రమైయున్నది. ఇట్టి తుచ్ఛమైన యుక్తులయందు యథార్థస్థితి యెంతమాత్రమును లేదు. కారణ మేమందురా? బ్రాహ్మణభాగము వేదమా? కాదా? యను విషయమును నిశ్చయించుకొనుట కేరెంటో నాలుగో పన్నుగడలు పన్నినంతమాత్రమున గాని, తమపక్షమున కనుకూలించునట్లు పెడయర్థములఁ జేసి

యేనో నాలుగు ప్రమాణములను జూపినంతమాత్రమునఁ గాని యిష్టసిద్ధిఁ గానేరదు. ఇంచు వేదమునకు వేదత్వమెట్టిది? వేద లక్షణమేమి? ఏ యే విషయములున్నందున నది వేద మనుశబ్దముచేఁ జెప్పఁదగిన దైనది? ఏయే విషయములు లేనందున వేదమున కపూర్ణత్వము సంభవింపఁ గలదు? ఇట్టి సంగతులన్నియు బ్రాహ్మణభాగమును వేదములోనుండి దీసివేయుటకు ముందుగా విచారింపవలసియున్నవి. స్మృతి చెప్పినట్లు ప్రత్యక్ష ప్రమాణముచేఁ గాని యనుమాన ప్రమాణముచేఁ గాని దొరకనట్టి వస్తువు వేదముచేతఁ జిక్కుచున్నది. ఇదియే వేదమునకు వేదత్వమని యిందాదియందే యుగ్గడింపఁ బడినది. ఇప్పుడు నిష్పక్షముగా విచారించినమీఁద, లౌకిక ప్రత్యక్షానుమానములకు మించినట్టి యే యాధ్యాత్మిక బ్రహ్మపద ప్రాప్తిగలదో దానికి బ్రాహ్మణభాగముయొక్క తోడ్పాటే యధికముగాఁ గైకొనవలసియున్నదని యందఱికిఁ దెలియఁ గలదు. ఏమన, బ్రహ్మతత్త్వమును సమగ్రముగా నిరూపించెడి యుపనిషత్తులు బ్రాహ్మణభాగమునం దంతర్గతములై యుండుటయే. ఇందు సందియమొందుట నిరర్థకము. కర్మము, ఉపాసనము, జ్ఞానములను నీ మూఁడింటి పూర్ణతయుండుటవలన వేదమునకుఁ బూర్ణత్వము, సపౌరుషేయత్వమున్నది. ఏమన, ఎప్పుడెద్దాని యందు జీవుని బ్రహ్మభావమును బొందించు శక్తియుండునో

యప్పుడే యీ వేదము పూర్ణమైన భగవంతునివాక్యము గాఁ గలదు. ఎప్పుడు సద్భావ చిద్భావానందభావములు పూర్ణముగా లభింపఁబడునో యప్పుడే బ్రహ్మభావప్రాప్తి యగుచున్నది. కర్మమూలమున సద్భావమును, నుపాసనమువలన, నానందభావమును, జ్ఞానమునఁజిద్భావమునుగలుగఁగలదు. అందువలన వేదమునకుమూఁడుకాండములున్నవి.(1)మంత్రభాగమైనయుపాసనాకాండము 2బ్రాహ్మణభాగమైన కర్మకాండము. 3ఆరణ్యక (ఉపనిషత్) భాగమైన జ్ఞానకాండము. ఇందువలన వేదమునకు బ్రాహ్మణభాగమును దానిలోఁజేరిన యారణ్యకములు (ఉపనిషత్తులును) లేకుండనున్నచో తదపౌరుషేయత్వమును తత్పూర్ణత్వమును సర్వవిధముల ఖండింపఁబడగలదు. "భాగ" మను పదము పలుకుటచేతనే కేవలము మంత్రమే వేదముగాదను విషయము తేలుచున్నది. ఎందులకందురా? "భాగ" శబ్దము భాగాంతరమును సూచించుచున్నది. కేవలమొకమంత్రమే వేదమయినయెడల "మంత్రభాగ" మని చెప్పబడక మంత్రమని మాత్రము చెప్పఁబడును. ఇట్లు చెప్పఁబడినప్పుడు దీనివలన మంత్రభాగమేకాక వేదమునకు బ్రాహ్మణము, తదంతర్భూతములగు నారణ్యకములు (నుపనిషత్తు)లనెడి భాగములుగూడ నున్నవనియు, నివన్నియుఁ గలియుటచేతనే యెల్లభాగములతోఁ గూడిన సంపూర్ణమగు వేదమూర్తి నయనగోచరమై సాధకు

లకు శ్రేయస నిశ్శ్రేయసములను గల్గించుటయందు సర్వథా సర్వదా సమర్థతతో సంసిద్ధుఁడై యున్నాఁడనియు నిశ్చయ మగుచున్నది. మఱియు మంత్రము, బ్రాహ్మణము, నారణ్యకము లందు బ్రధానముగా నుపాసనా, కర్మ, జ్ఞానవర్ణనములున్నను సాధారణముగా నొక్కొక భాగమందుఁగూడ మూఁడింటివర్ణన ముండును. ఎందులకన, పూర్ణమగు వస్తువునకుఁ బ్రత్యేకాంగ మందుఁగూడఁ బూర్ణత్వము ప్రకాశించుచుండునుగదాయని యీవఱకే చెప్పఁబడినది. ఇట్లువిచారించినమీఁదఁగూడఁగర్మము నుపాసనము జ్ఞానముల పూర్ణత యేకాధారముండుఁ బ్రాహ్మణ భాగములోఁ జిక్కినంత సంహితా (మంత్ర) భాగమునందుఁ జిక్కనేరదు. ఎందులకన, జ్ఞానపూర్ణత్వము బ్రాహ్మణభాగాం తర్గతములగు నుపనిషత్తులందే యుండుటంబట్టి. ఆప్రకారమే స్పష్టములుగాని కర్మోపాసనా మంత్రములు స్పష్టముగా నా బ్రాహ్మణభాగమందు విశదీకరింపఁబడియున్నవి. అందువలన దీనియందుఁ బూర్ణతయొక్కయు, జీవకల్యాణకారితయొక్కయు లక్షణమధికముగానున్నది. దీనింబట్టి యిట్టి విస్తారముండుటయు విశేషమగు వివరణముండుటయు బ్రాహ్మణభాగమునకు భూష ణమేకాని దూషణముగాఁజాలదు. అందువలన నిది పరతః ప్రమాణమనియనుట పొరపాటు. ఇదిగాక గుణ, భావ, విష యములనుగూడఁ జక్కగా నాలోచించినచో బ్రాహ్మణ

భాగ మపౌరుషేయ మగుట కే సంశయమును గలుగనేరదు. గుణ, భావ, విషయములంగూర్చి యీవఱకే యెక్కువగాఁ జెప్పఁబడినందునఁదిరిగి యిప్పుడుచెప్పుట నిష్ప్రయోజనమగును. త్రిగుణములయొక్కయు ద్విభావములయొక్కయు నెట్టి పూర్ణత యుండుటచేత వేదము భగవద్వాక్యమని చెప్పఁబడినదో యా లక్షణమంతయు బ్రాహ్మణభాగమునందు విరాజిల్లుచున్నది. బ్రాహ్మణమునందు సాత్త్విక, రాజసిక, తామసికులగునధికారుల యభివృద్ధి కొఱకు మూఁడువిధములుగా యజ్ఞవిధిఁజూపఁ బడినది. బ్రాహ్మణభాగమునందలి యొక్కొక్క శ్రుతిలో మూఁడేసి మూఁడేసిభావములు నిండియున్నవి. ఇయ్యది పరి శోధకులగు పండితులు దెలిసికొనఁగలరు. ఈ సంగతులనన్నిఁ టినివిచారణయందు బెట్టికొని యే భాగముస్వతఃప్రమాణము? ఏభాగముగాదు? అని విమర్శించుకొనవలయును. కేవలము ప్రమాణములనిచెప్పి యే నాలుగుశ్లోకములో యేసూత్రమో చూపి వానికిఁ దప్పుడర్థములఁజెప్పి సమన్వయించినంతమాత్ర మున దత్త్వనిర్ణయముగాదు. కాని పాండిత్యప్రౌఢిమ మాత్రమే కాఁగలదు. శబ్దముపై శాస్త్రార్థముచేయుట యొకటి,జ్ఞానరాజ్య మునందును భావరాజ్యమునందును బ్రవేశించుట మఱియొకటి. ఈరెంటికి సంబంధములేదు. వేదము శబ్దరాజ్యమునందలి వస్తువుగాదు. కాని జ్ఞాన, భావ, రాజ్యములందలి వస్తువులై

యున్నవి. అందువలనఁ దత్త్వము ననుసంధించెడి నరుఁడీ విషయ ములపై ధ్యానముంచి విచారించినయెడల బ్రాహ్మణభాగ మెల్ల తెలుంగులను స్వతఃప్రమాణమని యవశ్యముగ్రహింపఁగలఁడు. ఈ విషయములన్నియు నిశ్చయించుటంబట్టియే జైమినిమహర్షుల వారు తమ మీమాంసాదర్శనమందు మంత్రము, బ్రాహ్మణ ములను రెంటిని వేదమని వచించుచు బ్రాహ్మణభాగమునకు ప్రాధాన్యము నిర్దేశించియున్నారు.

"ఆమ్నాయస్య క్రియార్థత్వా దానర్థక్య మతదర్థానాం
తస్మాదనిత్యముచ్యతే"

(మీమాంసాదర్శనము అ 1 సూ 1)

ఈ సూత్రమునందు వారిచే క్రియార్థకశ్రుతి (బ్రాహ్మణ భాగమున)కే వేదమని చెప్పఁబడి యే శ్రుతి క్రియార్థకము గాదో దానికి వృథాత్వమును బ్రతిపాదింపఁబడి యున్నది. ఈ ప్రకార మామహర్షి పూర్వపక్షమునందు బ్రాహ్మణభాగమునకు శ్రేష్ఠతను బ్రతిపాదించి తరువాత నుత్తరపక్షములో మంత్ర భాగమునకుఁగూడ వేదమని చెప్పి రెంటినిగూడ సమర్థించు కొనుచున్నాఁడు.

"విధినా త్వేకవాక్యత్వాత్ స్తుత్యర్థేనవిధీనాంస్యుః"

[మీమాంస, అ ౧, పా ౨, సూ ౭.]

మంత్రభాగము క్రియకు సంబంధించినది గాకపోయినను విధి

యుద్దేశ్యమునుబట్టి నొకటేవిధ మగుటచేత స్వతఃప్రమాణమగు టకుఁ దగినదిగా నున్నది, ఎందులకన, మంత్రభాగము స్తుతి మూలకము. స్తుతిమూలమున విధివిషయములోఁ బ్రరోచన యగుచున్నది. స్తుతిమూలకములగు మంత్రములు క్రియలను బ్రేరేపించి యనుష్ఠించువారల కుపకారము గల్గించుచున్నది. ఈ కారణముచే మంత్రముకూడ వేదమునందుఁబ్రమాణమైనది. ఇట్లు జైమినిమహర్షులవారు బ్రాహ్మణము, మంత్రములను రెంటికినికూడ వేదమనిచెప్పి బ్రాహ్మణభాగమునకుఁ బ్రాధాన్య మిచ్చియున్నారు.

రెండవది:— కేవలము శబ్దప్రమాణముపై నాధారపడి నప్పటికిని బ్రాహ్మణభాగమునకుఁ బరతఃప్రమాణము సిద్ధింపదు. కారణ మేమందురా? అనేక ప్రమాణగ్రంథములందుఁ గూడ నిది యపౌరుషేయ వేదాంతర్గతమని చెప్పఁబడియున్నది. అందువలన దీనికి స్వతఃప్రమాణత్వము వచింపఁబడినది.

“విధిర్విధేయస్తర్కశ్చవేదః”

[పారస్కరగృహ్యసూత్రము]

ఈసూత్రము విధి, నిషేధాత్మకశ్రుతిని స్పష్టశబ్దముతో వేదమని చెప్పినది. బ్రాహ్మణభాగము విధినిషేధాత్మకమైనది. కారణ మేమన, దీనియందు జ్యోతిష్టోమము, గర్భాధానాదివిధుల సన్నద్ధముండుటయే మంత్రభాగము విధేయము. ఆ కారణము

వలనఁ బారస్కరమహర్షి మతానుసారము రెండును (మంత్ర బ్రాహ్మణములు) వేదాంతహ్యాతములని తెలియుచున్నది. ఇట్లే మనుభగవానులవారు గూడ ద్వితీయాధ్యాయములో నిట్లు చెప్పుచున్నారు,

"శ్రుతిద్వైధంతు యత్రస్యా త్తత్రధర్మా వుభౌస్మృతౌ
ఉభావపిహితౌధర్మౌ సమ్యగుక్తౌమనీషిభిః.
ఉదితేనుదితేచైవ సమయాధ్యుషితేతథా
సర్వథా వర్తతేయజ్ఞ ఇతీయం వైదికీశ్రుతిః"

ఎచ్చటెచ్చట రెండుశ్రుతులు పరస్పర విరుద్ధములుగా నున్నవో యచ్చటచ్చట నారెంటివలనఁగూడ గలిగెడిధర్మములు లాచరణీయములని పెద్దలు సెలవిచ్చిరి.దీనికి దృష్టాంతముగూడ మనువు సూపుచున్నాఁడు. వేదములో సూర్యోదయకాలము నందు హోమము చేయవలసినదని యొక వచనమును, సూర్యో దయము కాకమున్నే హోమము చేయవలసెనదని మఱియొక వచనమును, మఱియు, సూర్యుఁడుగాని, నక్షత్రములుగాని లేని కాలమందుఁగూడ హోమము గావింపవలసెనదని యింకొకవచ నమును గనుపడుచున్నవి. ఈ ప్రకారముగా శ్రుతివచనములు పరస్పర విరుద్ధములుగా నున్నప్పటికిఁగూడ నధికారభేదమునను సరించి యన్నియు మాననీయములే. ఇదియే మను భగవానుని తాత్పర్యము. మను విం దుదయకాల హోమము ననుదితకాలహోమము, ముసనగువాని యజ్ఞము శ్రుతి చెప్పి

యున్నాఁడు. ఈ యాజ్ఞలన్నియు బ్రాహ్మణభాగములోనివి. కాఁబట్టి బ్రాహ్మణభాగముగూడ స్వతఃప్రమాణమగు వేదములో నంతర్గతమైనదని తెలియుచున్నది. ఇట్లుమనుసిద్ధాంతము గూడ బ్రమాణితమైనది.

అర్వాచీనులగు వారి రెండవయుక్తి యేమనఁగా:- బ్రాహ్మణ భాగమంతు బహుప్రకారములుగా ఋషులు మునులు రాజులు, మున్నగువారి యితిహాసములును, పురాణ గ్రంథములలోని కథలును వ్రాయబడియున్నవి. ఇందువలన బ్రాహ్మణభాగము వేదము గానేరదు. ఏలయన:- ఇతిహాస మెవనిదైయుండునో వాఁడు పుట్టినతరువాత నది వ్రాయఁబడును. గాని వాఁడు పుట్టకముందు వ్రాయవీలులేదుగదా మఱియుబ్రాహ్మణభాగమేయితిహాసపురాణము, గాథయనియు దీనికంటెఁ బ్రత్యేకముగా నితిహాసముగాని పురాణము మున్నగునవిగాని లేవని యర్వాచీనులు సిద్ధాంతీకరించుచున్నారు. ఈ యుక్తి యున్నివిధముల నయుక్తముగానున్నది. శ్రోత్రుల్ఁ బురాణము వేదముకంటె భిన్నమగువస్తువుగాదని తెలిసికొనవలసియున్నది. యితిహాసచరిత్రాదులేవి వేదమునందుఁగలవో వానినే కదా పురాణములందు సులభముగా విశదమగునట్లు వివిధవిధములుగాఁ జెప్పియున్నారు. చూడుఁడు! శతపథ బ్రాహ్మణమునందు జలప్లావనేతిహాసము ననతారములకథయు, నైతరేయ

బ్రాహ్మణమునందు దేవాసుర సంగ్రామకథ హరిశ్చంద్ర చరిత్రమును గలవు. ఈ విషయములన్నియుఁ బురాణములందు వర్ణింపఁబడినవి. వీనిలోని కొన్ని కొన్ని గాథలందుఁ బరస్పరవిరోధములున్నట్లు కనుపడుచున్నవి, ఈ విరోధములు తాత్త్వికములు గావు. కాని భావముల భిన్నత ననుసరించియున్నవి. పురాణములరచన, భావములకుఁ దగినట్లుండును. వానిరహస్యములను ముందుఁ దెలుపఁగలము. దీనింబట్టి బ్రాహ్మణభాగమునే పురాణముగా నాదరించి పదునెనిమిది పురాణము లూడఁబీకివేయు బుద్ధి భ్రాంతిమయమని తేలును. సందియమించుకలేదు. రెండవ విషయము, ఇతిహాసములయొక్కయుఁ బురాణములయొక్కయు సంబంధముండుటంబట్టియే బ్రాహ్మణభాగము పరతఃప్రమాణము గాఁగలదని వారు సిద్ధాంతీకరించుచున్నారు. ఈసిద్ధాంతమన్నిటన్నల ననత్యము. చూడుఁడు. వాజసనేయీ బ్రాహ్మణోపనిషత్తులో.

అస్యమహతో భూతస్య నిశ్వసిత మేత దృగ్వేదో

యజుర్వేద స్సామవేదో౽థ ర్వాంగిరస ఇతిహాసః పురాణం॥

అనియున్నది. దీనింబట్టి ఋక్కు మున్నగు చతుర్వేదములు నితిహాసము, బురాణము, మున్నగునవియన్నియు భగవంతుని నిశ్వాసరూపమని సిద్ధాంతమైనది. ముందు ఋక్కు మున్నగు నాలుగువేదములు, మంత్రబ్రాహ్మణాత్మకములను

నదియు ౧౧౮౦ శాఖలుగలవనునదియు సత్యమైయున్నదిగదా. ఎందులకన, దీని నిందులకు భిన్నముగా సిద్ధాంతీకరించుటకు వేఱుప్రమాణమేదియులేదు. రెండవయంశము:- ఋగాది చతుర్వేదములను కేవలసంహితగను, ఇతిహాస పురాణములనే బ్రాహ్మణముగను దలంచినప్పుడుగూడ నితిహాసపురాణములు పరతఃప్రమాణములెట్లు కాఁగలవు? ఎందులకన? ఋగ్వేదము యజుర్వేదాదులవలె నితిహాసపురాణములుగూడ భగవంతుని నిశ్వాసమేయైయున్నది. ఇందువలన నొక్కొక్క నిశ్వాసము వలననే బయలుదేరినవేదము స్వతఃప్రమాణముగను, నితిహాస పురాణములు పరతఃప్రమాణములుగ నగుటకుఁ గారణమేమి? భగవంతుని నిశ్వాసమునందిట్టి భేదమెందులకుండవలె? నిశ్వాస శబ్దమునందు రెండు భాగములుంపఁబడియున్నవి. మొదటి సంగతియేమనగా, నిశ్వాసమువలె స్వాభావికముగా సృష్టికిఁ బూర్వమందు వేదము, నితిహాసము, పురాణములెల్ల ఋషుల యుల్లములందు వెల్లివిరిసినవి. దీనిరహస్యము లిందీవఱకుఁ జెప్పఁ బడినవి. ఇక్కారణముననే వేదమునందుఁగూడ గాథలుచిక్కు చున్నవి. దీనివలన సంహిత, బ్రాహ్మణము ఈరెండునుగూడ స్వతఃప్రమాణములని సిద్ధాంతమయినది. నిశ్వాసశబ్దమునందు రెండవభావమేమనఁగా. ఈశ్వరుని నిశ్వాస మీశ్వరునందుండు నటుకు నుండెడిని. కాన నీరీతిగానే నిత్యుండగు భగవంతుని

నిశ్వాసరూపముగఁ బ్రకటితములైన వేదము, నితిహాసము, పురాణములుగూడ నిత్యములగుచున్నవి. కేవలము యుగము నందు జన్మించెడి జీవులకర్మమునననుసరించి ప్రకటింపఁబడుచు న్నవి. ఈ విషయముగూర్చి ధర్మశాస్త్రకారులిట్లు లిఖించుచు న్నారు.

యుగాంతేం తర్హితాన్ వేదాన్ సేతిహాసాన్ మహర్షయః
తేభిరేతపసా పూర్వ మనుజ్ఞాతా స్స్వయంభువా॥

సృష్టికిఁబూర్వమునందు బ్రహ్మయాజ్ఞనుగొని మహర్షులు తపస్సుచేత సేతిహాసములును. యుగాంతమం దంతర్హితములైనవియునగు వేదములను బొందిరి. ఇందు సేతిహాస మనగా నితిహాసములతోఁ గూడికొనిన వేదములను బొందిరని చెప్పుటచేత మంత్రము, బ్రాహ్మణమను రెంటికిఁగూడ వేదమనుసంజ్ఞ చెల్లునని స్మృతికర్తలు సమ్మతించినట్లు సిద్ధించుచున్నది. ఈ రీతిగా సేతిహాస వేదములనఁగా మంత్ర, బ్రాహ్మణాత్మక వేదములు సృష్టికిముందు మహర్షులయొక్క సమాధి శుద్ధాంతఃకరణములందుఁ బ్రకటములగును. అందువలన రెండును స్వతఃప్రమాణములే. సంశయమేమియు లేదు. విచారించినమీఁద బ్రాహ్మణభాగమునం దేయితిహాసములుచిక్కుచున్నవో వాని వలన బ్రాహ్మణభాగమున కున్న వేదత్వమునకు హాని గలుగ నేరదు, ఇంకను పుష్టిగలుగుచున్నది, ఎందులకనఁగా? ఎప్పుడు వేదముపూర్ణమో, సకలవిద్యాధికారులకుఁ గల్యాణముగలిగిం

చుటయే, యెప్పుడు వేదమునకు వేదత్వమయినదో, యిందువలన నెందురజోగుణమూలకమగు కర్మకాండము వర్ణింపఁబడినదో, యందు క్రియాకాండముతో సంబంధము గలిగియున్న యితిహాసములుండుటగూడ నావశ్యక మగుచున్నది. బ్రాహ్మణ భాగమునందు వైదికమగు క్రియావిధానముయొక్క యుపదేశముగలదు. అందువలన దానిలో నితిహాసముల వర్ణనముండుటగూడ స్వతస్సిద్ధమైనవిషయము. దీనింబట్టి స్వతఃప్రమాణముగానేరదను నెట్టిదోషముగూడ బ్రాహ్మణ భాగమును దాఁకనేరదు. ఋషులు, మునులు, రాజులు మున్నగువారి యితిహాసములుండుటవలన బ్రాహ్మణభాగము స్వతఃప్రమాణముగాదు. ఏలయన, యెవరియితిహాసములున్నవో యవివారు పుట్టినతరువాతగదా వ్రాయఁబడునని కొందఱు వాదించుచున్నారు. ఈ యుక్తివాదమునకు నెంతమాత్రమును విలువలేదు. ఎప్పుడు వేదము జ్ఞానస్వరూపమైనదో యప్పుడు భూత,భవిష్య ద్వర్తమాన కాలములందలి సర్వవస్తువులు దొలుతవర్ణింపఁబడియుండుట వేదమునకు వేదత్వమైయున్నది. ఋషులయోగశక్తి, యందు దపశ్శక్తియందుఁగూడ భవిష్యత్కాలస్థితి కరతలామలకమువలెఁ జూడఁజాలెడి ప్రభావమున్నప్పుడిఁక దేశ, కాల పాత్రాపరిచ్ఛిన్నుండును. మహర్షులకుఁగూడ గురువునునగు భగవంతుని వాణీరూపమగు వేదముచేత నేరెండో యేనాలుగో

మహర్షులయు, మునులయు, రాజులయు నితిహాసములు తోలు తనే చెప్పఁబడినందుల కీ ప్రకారము సాశయించుటయుఁ బరతః ప్రమాణత్వమును గల్పించుటయు నెట్లు న్యాయముగాఁగలదు? పతంజలిమహర్షి తన యోగదర్శనము నెట్లువచించుచున్నాఁడో కనుఁడు.

"స ఏష పూర్వేషామపి గురుః కాలేనానవచ్ఛేదాత్"

ఆ పరమాత్మయే కాలముచేతఁ బరిచ్ఛిన్నుఁడు కాకపో వుటంబట్టి పూర్వులగు వారికందఱకుఁగూడ గురువు. అందుచే నితిహాసము లున్నందుననే బ్రాహ్మణము పరతఃప్రమాణము గానేరదు. ఒకవేళ నిట్లు చెప్పినయెడల మాత్రభాగమునకును బరతఃప్రమాణత్వాపత్తి సంభవింపఁగలదు. ఎందులకన? అందు గూడఁ బెక్కురకములగు నితిహాసములు గలవు. ఎట్లంటిరేని, ఋగ్వేదము నాల్గవమండలములో నాల్గవసూక్తములో సుసజ్జితుఁడును, గజారూఢుఁడునైన యొకరాజుగారి యుద్ధగమనము వచింపఁ బడియున్నది. ఆ నాల్గవ మండలములోని తృతీయ సూక్తమునం దైరావతమను గజము, ఉచ్చైశ్రవము మున్నగు నశ్వముల వివరణమున్నది. సప్తమమండలములోని ౧౮వసూక్తమునందు సుదాసుఁడను వానియొక్కయుఁ, జతుర్థమండలము లోని ౧౮, ౨౬ న సూక్తములందు కుత్సితునియొక్కయు,

ఇంద్రునియొక్కయు శత్రుసంహారము లిఖింపఁ బడియున్నది. కుయవ, అయు, కృష్ణదస్యుల వివరణము ప్రథమ మండలము లోని ౧౦౪ వ సూక్తమునందును, సప్తమమండలములోని ౯౬ వ సూక్తమునందును గలవు. "దుర్యోణి" యను పార్థివుని సంగతి, ప్రథమమండలములో ౧౭౪ వ సూక్తమునం దున్నది. ఈ ప్రథమ మండలములో ౧౧౬ వ సూక్తమునందు రాజర్షి యగు తుగ్రుఁడు, తనకుమారుఁడగు భుజ్యుఁడనువానిని సైన్య ముతోఁగూడ దిగ్విజయముఁ జేయుటకై పంపించినట్లు వర్ణింపఁబడియున్నది. షష్ఠమండలములోని ౭౫ వ సూక్తమునందు గుఱ్ఱము, విల్లమ్ములు మొదలగువాని వర్ణనము విశేషముగాఁ గలదు. ఈ గజ, వాజి, ధను, ర్బాణ, నర, నరేంద్ర, రాజర్షులు మొదలగువారి యితిహాసము లన్నింటిని ఋగ్వేదము నందుఁ జూచుటవలన, ఆ మనుష్యులు మున్నగువారు జన్మించినతరువాతనే ఋగ్వేద సంహిత సృష్టియైనట్లు సిద్ధాంతము చేయనగునా? ఎప్పటికిని జేయఁగూడదు. అట్లు సిద్ధాంతమైనచో మంత్రభాగముఁగూడఁ బరతఃప్రమాణము ననిత్యమును గావలసి వచ్చును. రెండియు నీ మనుష్యులయు, రాజర్షులయు నామముల యర్థములను గడబిడజేసి వేఱర్థములను చెప్పుటగూడఁ గేవలము పాండిత్యాభిమానమే యగును. కాని సత్యము గానేరదు. ఇదంతయు వేదమునందలి త్రికాల దర్శిత్వము నెఱుక

పఱచునదియై యున్నది. దేనియందుఁ గల్ప, కల్పాంతరము లందలి జ్ఞానము దర్పణమువలెఁ బ్రకాశించుచున్నదో యట్టి దానికి భూత, భవిష్య, ద్వర్తమానకాలములందలి స్థితిగతులను దొలుతనుండియే చెప్పుట, దుర్ఘటమైనపని యొంతమాత్రమును గాదు. అందువలన బ్రాహ్మణభాగ విషయమునం దిట్లు సందేహింపఁ దగదు.

జైమినిమహర్షి, మంత్రము, బ్రాహ్మణము అను నీరెంటిని గూడ వేదమని చెప్పినట్లీవఱకే సిద్ధాంతీకరింపఁ బడినది. ఆ మహర్షులవారు తనుచే రచింపఁబడిన పూర్వ మీమాంసా దర్శనమందుఁ గూడ మంత్రముయొక్కయు, బ్రాహ్మణము యొక్కయు లక్షణమును వర్ణించు సమయమం దిట్లు సూత్రీకరించియున్నారు.

"తచ్చోదకేషు మంత్రాఖ్యా శేషే బ్రాహ్మణశబ్దః"

ఇందా మహర్షి స్తుతిమూలమునఁ బ్రరోచక శ్రుతులను మంత్రమని చెప్పి మంత్రములుగాక మిగిలిన వేదభాగమును బ్రాహ్మణమని యనెను. బ్రాహ్మణము వేదము గాకపోయినచో జైమినిమహర్షి "శేషే బ్రాహ్మణశబ్దః" అను సూత్రమును రచించియే యుండఁడు. కారణమేమన? ఒక పదార్థముయొక్క శేష మాపదార్థముకంటె వేఱయినది గాఁజాలదు. దానిలోనే యంతర్భూతమై యుండును. దీనింబట్టి బ్రాహ్మణభాగ మెప్పుడు

మంత్రభాగావశిష్టాంశమైనదో యప్పుడే దీనికి స్వతఃప్రమాణత్వము సిద్ధించుటకే విధమగు సందేహము నుండదు. న్యాయదర్శనమును రచించిన గౌతమమహర్షి, వేదప్రమాణమును గూర్చి యిట్లు కొట్టిపారవేయలేక పరిరక్షించి యున్నాఁడు.

"తదప్రామాణ్యమనృతవ్యాఘాత పునరుక్తదోషేభ్యః"

అనృతము, వ్యాఘాతము, పునరుక్తి మున్నగుదోషము లున్నందువలన వేద మప్రామాణ్యము. ఈ న్యాయదర్శనమునకు భాష్యమును రచించిన వాత్స్యాయనమహర్షి యీ సూత్రమున కిట్లు భాష్యము వ్రాసియున్నారు.

"పుత్రకామః పుత్రేష్ట్యా, యజేతేతి నేష్టౌ సంస్థితాయాం పుత్రజన్మ దృశ్యతే। దృష్టార్థస్య వాక్యస్య అనృతత్వా దదృష్టార్థమపి వాక్యమగ్నిహోత్రం జుహుయాత్ స్వర్గకామః ఇత్యాద్యనృత మితిజ్ఞాయతే"

ఎవనికిఁ బుత్రేచ్ఛ గలుగునో వాఁడు "పుత్రేష్టి" యను పేరుగల యజ్ఞమును జేయవలసినదిగా వేదమందున్నది. అయితే పూర్వోక్తయజ్ఞమును జేసినప్పటికిఁగూడ మనుష్యుల కనేకులకుఁబుత్రుఁడుగలుగుట లేదు. అందువలనఁబ్రత్యక్ష ఫలము నందనృత మెప్పుడైనదో యప్పు డదృష్టఫలము (అనఁగా అగ్నిహోత్ర మాచరించినచో స్వర్గము బొందుననునది) నకుఁ గూడ మిథ్యాత్వము గలిగి తీరునని సిద్ధాంతమగుచున్నది. ఆ వాత్స్యాయనుఁడే, వ్యాఘాతదోషమును జూపుటకిట్లు లిఖించుచున్నాఁడు.

"హవనే ఉదితే హోతవ్యం, అనుదితే హోతవ్యం సమయాధ్యుషితే హోతవ్యమితి విధాయవిహితం వ్యాహన్తి శ్యావో౽స్యాహుతి మభ్యవహారతియ ఉదితే జుహోతి, శవలో౽ స్యాహుతి మభ్యవహారతియో అనుదితేజుహోతి శ్యావశవలౌ వాస్యాహుతి మభ్యవహరతోయ స్సమయాధ్యుషితే జుహోతి, వ్యాఘాతాచ్చాన్యతరన్మిథ్యేతి"

వ్యాఘాతదోషముగూడ నుండుటచేత వేదము ప్రమాణము గానేరదు. ఎట్లన, సూర్యుఁ డుదయించిన పిమ్మట హోమము జేయవలసినదని యొకస్థలమునందును, తిరిగి మఱి యొకస్థలమునందు సూర్యుఁ డుదయింపకముందే హోమముఁ గావింపవలసినదని లిఖించియుండెను. ఇట్లే యుదయకాలమందు హోమము జేసినదోషమును, సూర్యోదయముకంటె ముందుగా హోమముసల్పిన దోషమును జెప్పియుండెను. ఈ రెండు మాటలు పరస్పర విరుద్ధము లగుటవలన బాధితము లగుచున్నవి. దీనినే వ్యాఘాత దోషమని చెప్పెదరు. ఈ ప్రకారముగా ననృతము, వ్యాఘాతము, మున్నగుదోషములు వేదమందుఁ గన్పరచి దాని కప్రామాణ్యమును జూపుటకై వాత్స్యాయనమహర్షి చే నుదితహోమము, ననుదితహోమము, నగ్నిహోత్రము, బుత్రేష్టిలోనగు నేకాలఁదియజ్ఞములు దృష్టాంతములుగా నీఁబడినవి యీ దృష్టాంతములన్నియు బ్రాహ్మణ భాగములోనివేసుమా. కాఁబట్టివాత్స్యాయనమహర్షి చేఁగూడ బ్రాహ్మణభాగము వేదమనిచెప్పఁబడినట్లు సిద్ధాంతితమయినది. మఱియు నీసంగతి యీ దృష్టాంతములవలన మనువుచేతఁ గూడ నంగీకరింపఁబడిన ట్లేవఱకే వచింపఁబడినది.

"విధ్యర్థ వాదానువాద వచనః వినియోగాత్"

వాత్స్యాయనమహర్షి, యీ సూత్రమునకు భాష్యముజేయు పట్టున విధి, అర్థవాదము, అనువాదములను పేర్లుగల మూఁడు విధములుగానుండు వచనముల లక్షణమును వ్రాసియున్నాఁడు. మఱియునతఁడు, వానికిఁగల సంబంధమును గన్పరచి యా వచనములను లౌకికవచనము లని పలికి బ్రాహ్మణభాగము వేదము గాదని వచించెనని వాదించుట యెల్లవిధముల మిథ్యయగు చున్నది. ఎందులకందురా? అతనిచేతఁ దొలిసూత్రమునందే యనేకదృష్టాంతములతో బ్రాహ్మణభాగము వేదమని చెప్పఁబడెను. మఱియు నీ సూత్రపుభాష్యమందుఁ గూడ నిట్లు లిఖించెను.

"విధిస్తు వినియోగోఽనుజ్ఞా వా యథా అగ్నిహోత్రం జుహుయాత్ స్వర్గకామః"

అతఁడిట్లుచెప్పి తనచేఁ దొలుతఁ జెప్పఁబడిన యభిప్రాయమునే బలపరచుకొని యున్నాఁడు. కాని ఖండించుకొని యుండలేదు. విచారణీయాంశము మఱియొకటి యేమన, వేద మెప్పుడు పూర్ణవస్తువైనదో యప్పుడు దానియందు లౌకికములు, నలౌకికములు నగు సర్వవిషయములును రాఁగలవు. వేదమునందు లౌకికములగు పదార్థవిద్య (సైన్సు) కు సంబంధించినమాటలునుగలవు. మఱియు నలౌకికమగుబ్రహ్మజ్ఞానము

బోధించువిషయములునుగలవని యీవఱకే చెప్పఁబడినది. దీనిం బట్టి బ్రాహ్మణభాగమందు విధివాదము, అర్థవాదము మున్నుగా గలవచనములనుగని దానిని నలౌకిక రాజ్యమునుండిఁ గ్రిందఁబడ వేసి లౌకికరాజ్యములోనికిఁ దీసికొనివచ్చెడి ప్రయత్నము విచారశీలుని పనిగాని, వేదమందలి రహస్యమగు జ్ఞాన మెఱింగిన వానిపనిగాని కాఁజాలదు. ఆకారణమువలన నిట్టి భ్రమకు లోఁబడఁ దగదు. మహాభాష్యకారులవారు వేదప్రమాణమును గూర్చి దృష్టాంతములనిచ్చు సమయమందు బ్రాహ్మణభాగమందుండు నేమాత్రమును దృష్టాంతముగా నొసంగియుండలేదు. ఇందువలన గో, వాజి, ప్రభృతి లౌకికదృష్టాంతములను బ్రాహ్మణభాగములోనికి లాగి దానిని వేదత్వమునుండి పడఁద్రోయఁజూచెదరు. కాని యీ సిద్ధాంత మత్యంత మకించిత్కరముగానున్నది. ఏమాటకైనను దొలుత నే ప్రతిజ్ఞగావించి దృష్టాంతము లీఁబడవు. కాని ప్రసంగమును బట్టియుఁ బ్రయోజనము ననుసరించియు నవి వచ్చుచుండును. దీనిఁబట్టి మహాభాష్యకారులే ప్రసంగమం దెంతవఱకు దృష్టాంతములవలనఁ బ్రయోజనము సిద్ధించునో యంతవఱకు మాత్రమే దృష్టాంతములిచ్చి యుండవచ్చునని తెలియుచున్నది. ఈ విషయమం దవి మంత్రభాగమునుండి యిచ్చినారా? బ్రాహ్మణభాగమునుండి యిచ్చినారా? బ్రాహ్మణభాగమునుండి యీయనందున దానికిఁ

ప్రామాణ్యము లేదను నిట్టిచింత పడవలసిన యవసరమే లేదు. ఎందులకనఁగా, దృష్టాంతము సాధారణముగా యావద్వేద విషయక ముండినది. కాని వేదభాగవిషయక మూడినదిగాదు. వెండియు గుఱ్ఱము, గోవు, మొదలగు దృష్టాంతములు బ్రాహ్మణ భాగమునందుఁ గలవు. ఇష్టే యెక్కడనైన గోవాజి ప్రభృతి దృష్టాంతము లున్న చోనవి యన్నియు బ్రాహ్మణభాగములోనివే కావలయునని చెప్పెడి సిద్ధాంత మొందులకుఁ గొఱగానిదని నమ్ముఁడు. ఇట్లు, శ్రుతి, స్మృతి, పురాణ, దర్శన, సూత్ర భాష్యములు లోనగు నెల్ల ప్రామాణికగ్రంథములపై శ్రద్ధవహించి విచారించినచో మంత్రబ్రాహ్మణములు రెండును వేదములోని భాగములే యని వివేకులగువారికిఁ దెలియఁగలదు. కాఁబట్టి కర్మము, నుపాసనము, జ్ఞానములను నీమూఁటి శిక్షామూలమున సమస్త జీవులకు సంసారసముద్రమును దాఁటుటకై మంత్ర బ్రాహ్మణారణ్యకరూపియగు త్రిమూర్తిగాఁ బ్రకాశిల్లు వేద మేకమాత్రాశ్రయస్థలమైయున్నది. ఇందుసందేహము లేదని తెలిసికొనుఁడు.

—(*) నిశ్చితసిద్ధాంతవిషయములు (*)—.

ఇంతవఱ కొనర్చిన సిద్ధాంతములనుబట్టి యీవిషయములు నిశ్చయమగుచున్నవి. వేద మనాది. వేదావిర్భావ విచారణము వలన వేదము భగవద్వాక్యమగుచున్నది! వేదమునిత్యము. వేదము

వాస్తవములో నాశన మెప్పటికిని గానేరదు. వేదప్రామాణ్య విషయమునం దెట్టిశంకయుం జేయుట యుచితముగాదు. త్రిభావాత్మకము, త్రిగుణాత్మకమునగు వేదము భావములతోడను నధికారములతోడను బూర్ణమైనందువలనం బూర్ణజ్ఞానమయ మగుచున్నది. వేదము, తెలియనివియు, నావశ్యకీయములును నగు విషయములనన్నింటిని బ్రకాశ పరచునది. వేదము, సంశయము విపర్యయము మున్నగుదోషములు లేనిది. వేదము, పరమేశ్వర దేవ, మహర్షులముఖమునం గ్రమముగాం బ్రకటింపం బడుచుండును. వేదము, ధర్మము, నర్థము, కామము, మోక్షములను చతుర్విధలాభములను సమానరూపముగా నిచ్చునది. వేదములోనిమంత్రములు, గద్యరూపముగా నుండనిమ్ము. పద్యరూపముగా నుండనిమ్ము, గానరూపముగానుండనిమ్ము, ఇట్లుఋక్కు-యజుస్సు, సామము, అథర్వములను పేరులతో నాలుగు రీతులుగా నుండనిమ్ము. ఎట్లున్నను వేదము వాస్తవమున కొకటియే సుమీ. మహాప్రళయమయినను వేదమునకు నాశనము లేదు. మహాప్రళయదశయందపి వేదములు జ్ఞానరూపముతోం బరమాత్మయందు నిలిచియుండును. ప్రళయదశలో వేదము పరమాత్మయందు నిత్యరూపముతో భాసిల్లి సృష్టిదశయందు బ్రహ్మయనుమునిని మొదలగు మహర్షుల యంతఃకరణములందుం

ప్రకాశితమై యుండుపిమ్మట ఋక్కులమూలమున జగత్తునందక్షర (వర్ణ) సముదాయ స్థూలపుస్తకరూపముగాఁ బ్రకటితమగుచున్నది. వేదము పూర్ణజ్ఞానమయమును, త్రిగుణమయమును, త్రిభావమయమునగుటం బట్టి వానియందు జనులకైహలౌకికోన్నతిని, పారలౌకికోన్నతిని నిర్వాణముక్తిని గలిగించెడి సంపూర్ణ విషయముల వర్ణనము విరాజిల్లుచున్నది. వేదము, మంత్రభాగము, బ్రాహ్మణభాగము, ఆరణ్యకభాగము లను మూఁడుభాగములుగాను, కర్మకాండము, నుపాసనాకాండము, జ్ఞానకాండము లను మూఁడుకాండములుగాను విభాగింపఁబడినది. మంత్రభాగములాగున బ్రాహ్మణభాగము, ఉపనిషద్భాగములను నివిగూడ వేదమేయైయున్నది. సందియ మిందేమియు లేదు వేదమందలి యొక్కొక్క ఋక్కు, త్రిగుణములతోడను త్రిభావములతోడను బూర్ణమైనందువలనఁ బరమేశ్వర కథితము లని యనుటకును సంశయింప నవసరములేదు. వేదములోని యొక్కొక్క మంత్రము త్రిభావమయమై త్రివిధార్థబోధకమైయున్నది. దీని సంపూర్ణభావార్థబోధ సాధారణబుద్ధికి గోచరించునదిగాదు. వీనిని యోగులు, తత్వజ్ఞానులు మాత్రమే తెలిసికొనఁ గలరు. శిక్ష, కల్పము, మొదలగు వేదముయొక్క షడంగములను వైదికములగు సప్తదర్శనములను దివ్యపద్ధతితో న్యాయము నము జేయని దే విద్వజ్జన సమూహము

నకుఁ గూడ వేదార్థము బోధయగుట యసంభవము. ఈ కారణముచేఁ బ్రత్యేకవ్యక్తి, వేదార్థమును గ్రహింపఁ జాలదు ఒక్కొక్కఋక్కునకు ఛందస్సును, దేవతను, ఋషిని, దెలిసికొనుటచేత, నా ఋక్కుయొక్క యధిభూతాధి దైవాధ్యాత్మ శక్తులజాడ చిక్కఁగలదు. ఎల్ల దేశములందుండువారు నెల్ల తరగతులకుఁ జెందినవారునగు విద్వాంసులుగూడఁ బ్రపంచమందు వేదముకంటెఁ బ్రాచీనమైన గ్రంథము మఱియొకటి లేదని యొక్క స్వరముతో సమ్మతించుచున్నారు. జ్ఞాన మహాత్మమైనందున వేద మనంతమైనది. కాని యీ వర్తమాన కల్పమందు వేదమునకు ౧౧౩౦ శాఖలు ప్రచలితములైయుండెను. శాఖాసంఖ్యా విషయమం దనేక మతభేదములున్నను నీవఱకుఁ జెప్పిన సాఖ్యనే యంగీకరించినచో నీకల్పమందు ౧౧౩౧ మంత్రసంహితయు, ౧౧౩౦ బ్రాహ్మణమును, ౧౧౩౧ ఉపనిషత్తులు నుండినవని యొప్పుకొనవలసియే యున్నది. అయితే కాలప్రభావముచే నీసమయమందు దీనిలో సహస్రాంశమును గూడ లభించుటలేదు. దూరదర్శులుగాని వ్యక్తులు కేవలము మంత్రభాగమునకే వేదమని చెప్పి బ్రాహ్మణభాగమునకు వేదమని చెప్పుటలేదు. వీరిసిద్ధాంత మెల్లరీతుల భ్రాంతిమయమైనది. పురాణములలోని సమాధిభాష, పరకీయభాష, లౌకిక భాషలవలె వేదములందుఁ గూడ నితిహాసము మున్నగు

వానియొక్క యనేకరీతులగా నున్న వర్ణనములు చిక్కుట విజ్ఞానవిరుద్ధము గానేరదు.

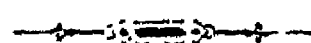
వేదావిర్భావ విజ్ఞానమును దెలిసికొనుట కుపయోగించెడి రెండు మూడు విషయముల నిచట జెప్పుట మంచిది. జ్ఞాన మాత్మస్వరూపము. పూర్ణజ్ఞానస్థితి పరమాత్మయందే నిత్యమైయున్నది. జ్ఞానావిర్భావ, తిరోభావములకు నాలుగు దశలు గలవని తత్త్వజ్ఞానులగు మహాత్ములు తలంచుచున్నారు. ఆభాసజ్ఞానము, దార్శనికజ్ఞానము, తటస్థజ్ఞానము, స్వరూపజ్ఞానములని వానినామములు. స్వరూపజ్ఞానముతోడనే ముక్తి నొసంగెడి మహావిద్యకు సంబంధమున్నది. ఇయ్యవి జ్ఞానప్రకాశకుఁడును, జ్ఞానప్రచారకుఁడునగు భగవంతునిలో నిత్యము విరాజిల్లెడి దైవశక్తులై యున్నవి. ఇవి ఋషులని చెప్పఁబడుచున్నవి. జ్ఞానమందలి యీనాల్గుదశలయొక్కయు జ్ఞానమునకును బ్రచారకులైన ఋషులయొక్కయు వర్ణనము మఱియొకసారి విస్తరింపఁబడును. ఏప్రకారముగానధర్మనివారణమునకును, ధర్మరక్షణమునకును భగవంతునియంశావతారములు, బూర్ణావతారములు నవసరమయినప్పుడెల్లఁ బ్రపంచమునందుఁ బ్రబలుచున్నవో యట్లేయజ్ఞాననివృత్తికొఱకు, జ్ఞానప్రవృత్తికొఱకునుబూర్వోక్త నిత్యమహర్షుల యంశావతారములు, బూర్ణావతారములును సమయ సమయములందు వెలుదేరుచున్నవి. ఈ ఋషుల పూర్ణా

వతారముల పుట్టుక దఱుచుగా మన్వంతరమందలి తొలిసమయమునందే కలుగుచుండును. ఆ సమయమందున్న మన్వంతరములకుపయోగించు జ్ఞానమును బ్రకాశింపఁ జేయుటకు జ్ఞానమునకు బీజముగానున్న ఋక్కు లీవఱకుఁ జెప్పఁబడిన పూర్ణావతారులగు మహర్షుల యంతఃకరణమందు స్వయముగాఁ బ్రకాశితము లగుచున్నవి. కాలప్రభావముచే వేదములు లుప్తములు గాఁగాఁ దిరిగిమఱియొక మన్వంతరముయొక్క యాదియం దిట్లే యవి ప్రకటితము లగుచుండును. వేదసంబంధము ఆభాస, దర్శన, జ్ఞాన, విద్యలను నీ నాలుగింటితోఁ బాటైనప్పటికిని వేదావిర్భావ సంబంధము కేవలము జ్ఞానమునకుఁ దల్లియగు మహావిద్యతోడనే సాక్షాత్తుగా నున్నందున ఋషిగణ మితరసహాయము లేకుండ భగవత్కృపచే ఋక్కు మొదలగు వేదములను దమ యంతఃకరణమందుఁ బొందుచుండును. ఇదియే వేదావిర్భావముయొక్క యతిగుహ్యమైన రహస్యము. ఇద్దాని నెఱింగి తద్ధర్మములను భక్తిశ్రద్ధలతో నాచరించి యైహికాముష్మిక సుఖంబులం బొందుదురుగాక.

శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు.

శ్రీ

వేదాంగములు

శ్లో॥ షడంగ సముపేతాయ
సప్తదర్శన హేతవే
నమః పురాణపూర్ణాయ
బ్రహ్మణే వేదరూపిణే॥

(షడంగావశ్యకత)

వేదార్థము సాధారణముగా గోచరించునది కాదు. సమాధియందున్న పురుషులే బ్రహ్మదర్శనమందు సమర్థులైనట్లు సమాధి యుక్తాంతఃకరణ మూలముననే శబ్దబ్రహ్మరూపియైన వేదముయొక్క యథార్థమగు నర్థమును గ్రహింపఁగలరు. యోగిపదమును బొందెడి సదృష్టవంతుఁడు మిక్కిలియరుదుగా నుండును

"మనుష్యాణాం సహస్రేషు, కశ్చిద్యతతిసిద్ధయే
యతతామపి సిద్ధానాం, కశ్చిన్మాం వేత్తి తత్త్వతః"

(భగవద్గీత)

వేలకొలఁదిగనున్న మనుష్యులలో నెవఁడో యొకఁడు యోగియగుటకుఁ బ్రయత్నింపఁ గలఁడు. అట్లు ప్రయత్నించు

వాగలలో నొకఁడు సమాధిస్థుఁడై భగవత్సాక్షాత్కారమును జేసికొనఁ గలఁడు. వేదవాక్యమే జ్ఞానమును, విజ్ఞానమును దెలిసికొనుటను ముఖ్యలౌకికోపాయ మగుచున్నప్పుడు లౌకిక రూపమున వేదమును దెలిసికొనుటకు యుక్తియే సర్వసాధార ణముగా హితకారి కాఁగలదు. మఱియు వేద మలౌకిక జ్ఞాన రాశి కాధారమైనప్పుడు లౌకికములగు పురుషార్థముల మూల మున నలౌకికమగు వైదికజ్ఞానమును బొందించుట కుపయోగించు బుద్ధి లాభమున కేదో యొక యసాధారణప్రయత్న మవసరమైయున్నది. అనఁగాఁ బండితులు సాధారణములైన వ్యాకరణశాస్త్రము, కావ్యము, నిఘంటువులు, మున్నగువానిని జదువుటచేతనే యితరములగు సర్వ సంస్కృతగ్రంథములను సమన్వయించెడి బుద్ధిని గలిగించుకొనినట్లు కేవలము సామాన్య యోగ్యతవలన వైదికజ్ఞాన మెప్పటికిని సిద్ధించుకొననేరరు.

వేదాంగములందుఁ బూర్ణయోగ్యతను సంపాదింపనిదే జిజ్ఞాసుసముదాయము. వేదార్థము నెప్పుడుగూడ గ్రహించు టకు సమర్థము గాఁజాలదు. ఒక పురుషునిఁ బరీక్షింపఁ దలఁచి నప్పుడాతని యాకృతి, చేష్ట, గుణము, స్వభావము, చరిత్ర, మున్నగు విషయముల ననేకములను దొలుతఁ దెలిసికొనవలసిన యవసర మున్నది. ఇట్టివన్ని విషయములను దెలిసికొనినందువలన నాతనిని బరిపూర్ణముగా నెఱుంగుటకు వీలుగల్గును. ఈ నియ

మము ననుసరించి షడంగములను సంపూర్ణముగా నభ్యసించి నప్పుడే వేదాధ్యయనమూలముగ వైదిక తాత్పర్యమును గ్రహించెడిబుద్ధి సంపాదింపఁ బడును.

"శిక్షా కల్పో, వ్యాకరణం, నిరుక్తం, ఛందో, జ్యోతిషమితి"
(ముండకోపనిషత్తు)

శిక్ష, కల్పము, వ్యాకరణము, నిరుక్తము, ఛాదను, జ్యోతిషము, లని వైదిక షడంగనామములు.

"ఛందఃపాదౌతు వేదస్య, హస్తౌ కల్పోఽథ కథ్యతే
జ్యోతిషామయనం చక్షు ర్నిరుక్తం శ్రోత్రముచ్యతే
శిక్షాఘ్రాణంతు వేదస్య, ముఖం వ్యాకరణం స్మృతం"

ఈ వేదపురుషునకు ఛాదశ్శాస్త్రము చరణములును, కల్పశాస్త్రము (కర్మకాండగ్రంథము) హస్తములును, జ్యోతిశ్శాస్త్రము నేత్రములును, నిరుక్తశాస్త్రము కర్ణములును, శిక్షాశాస్త్రము నాసికయును, వ్యాకరణశాస్త్రము ముఖమునై యున్నవి.

—○(శిక్షా శాస్త్రము.)○—

శిక్షాశాస్త్రమునందు వేదమును బఠించెడి శక్తిమిక్కుటముగానున్నది. వైదికజ్ఞానమును గడించుటకుఁ దదధ్యయనమే మొదటిమెట్టు. ఈకారణముచేత శిక్షాశాస్త్రమున్నిటికంటెం దొలుత నేర్వవలసినయవసరమున్నది. శబ్దముతోఁబాటు శాబ్దిక భావమునకు, వాచకముతోఁ బాటు వాచ్యమునకును దాదా

త్మ్యసంబంధముగలదు. ఈవిషయము సర్వశాస్త్రములచేఁ జాలఁ జక్కఁగా నిరూపింపఁబడినది. ఎప్పుడు శబ్దము తన పూర్ణరూపముతో నుచ్చరింపఁబడునో యప్పుడే శబ్దశక్తి పూర్ణముగాఁ బ్రకాశపఱుపఁబడఁగలదు. అలౌకిక శక్తిగల వేదములోని పదసముదాయ మూలమున వైజ్ఞానికశక్తితోఁ గూడిన సరియైనధ్వనితోఁ బఠించినప్పుడే పూర్ణలాభముగలుగఁ గలదు. వేదము శబ్దమయమగుబ్రహ్మము. మఱియు శబ్దవిజ్ఞానములోనున్న చక్కనిక్రమముననుసరించి వేదమునుబఠించుటకు గాని గానముజేయుటకుఁగాని తగినపద్ధతి యీశిక్షాశాస్త్రము నందు విశదీకరింపఁబడినది. శబ్దము, వర్ణాత్మకము, ధ్వన్యాత్మకము. అను భేదములతో రెండువిధముల విభజింపఁపడినది. ఈ వేదపాఠమునకుఁ జేరిన కేవల వర్ణాత్మక శిక్షాంశము హ్రస్వాదిభేదములతో సాధారణశిక్షాశాస్త్రమునందుఁ బొందు పరుపఁబడియున్నది. మఱియు ధ్వన్యాత్మకప్రకరణము "షడ్జము" మున్నగు విభాగము ననుసరించి గాంధర్వము మున్నగు నుపవేదములందు వర్ణింపఁబడినది. శబ్దబ్రహ్మమొక్క హ్రస్వాది విభాగమును, గానోపయోగమగు షడ్జాదివిభాగమును దాని పూర్ణరూపమును బ్రకాశపఱుపఁగలదు. స్వరములను హ్రస్వము మున్నగు మూఁడు సాధారణ భేదములును, షడ్జములోనగు

నే తసాధారణభేదములును గలవు, సాధారణము, అసాధారణము, సహజముగా బుట్టి వానినుండియున్న సాధారణశక్తియు, నసాధారణశక్తియు నుత్పత్తి యగుచున్నవి. మంత్రములందు సంగీత సంబంధమున్నందున సామవేదమహిమ యన్నిఁటికంటెఁ బ్రశస్తమైనదని చెప్పఁబడినది. వేదముయొక్క సాధారణశిక్షయందు కేవలము హ్రస్వములోనగు మూఁడు స్వరభేదముల వర్ణనము, పాఠశైలియు, హస్తచాలనాది బహిఃక్రియాశైలియు వచింపఁబడియున్నది. మఱియు సామవేదమునకు సంబంధించిన సంగీత శిక్షయం దీమూఁడు స్వరభేదములతో నింక నేడు స్వరముల యుత్పత్తిని జూపించి వానితోడ్పాటుచే "మూర్ఛన" మున్నగు వానిని, నసాధారణ సూక్ష్మశక్తుల యుత్పత్తిమూలమున శబ్ద విన్యాసమును, రెండియుఁ గొన్నివిశేషముల యలౌకికత్వమును, బ్రకటింపఁబడియున్నవి. పూజ్యపాదులగు మహర్షుల మూలమునఁ బ్రకటింపఁబడిన గాంధర్వోపవేదమును నేఁటికాలమున సంగీతశాస్త్రమును కేవల లౌకికానందకరకళయని తలంచినట్లు తలంపఁగూడదు. మన యార్యుల సంగీతవిద్య, గొప్ప వైజ్ఞానిక శాస్త్రము; మఱియు నీ యలౌకికవిద్యయొక్క సహాయము చేతనే వేదమంత్రములనుండి నలౌకికశక్తు లుత్పత్తి యగుచున్నవి. పూజ్యపాదులగు నారదుఁడు లోనగు మహర్షులు రచించిన శిక్షాగ్రంథములను జదివిన యెడల హ్రస్వాది స్వర

త్రియ ప్రస్తారమువలన సప్తస్వరములును, నిరువదియొకటి మూర్ఛనలును, నిరువదిరెండు శ్రుతులును, వరుసగాఁ దీని వ్యాపకమువలన ననేక రాగములును, ననేకరాగిణులు నేర్పడ నుద్భవించినసంగతి చక్కఁగాఁ దెలియఁ గలదు. సంగీతరత్నాకరమం దిట్లు వచింపఁబడి యున్నది.

"శ్రుతిభ్యస్తు స్వరాష్షడ్జ ర్షభ గాంధార మధ్యమాః
పంచమో ధైవతశ్చాథ నిషాద ఇతిసప్తతే॥
తేషాంసంజ్ఞాస్సరిగమ పధనీత్యా పరాపతాః
దీప్తా యతా చ కరుణా మృదుర్మధ్యతి జాతయః॥
శ్రుతీనాం పంచతాసాంచ స్వరేష్వేవం వ్యవస్థితాః
తేచంద్ర మధ్యతారాఖ్య స్థానభేదాత్త్రి ధామతాః॥
తఏవ వికృతావస్థా ద్వాదశ ప్రతిపాదితాః"

ఈస్వరవిభాగమువలన మనుష్యుని చిత్తమునందెట్టి ప్రభావముగల్గుట సంభవించును! ఈ నరుని శరీరమునుగాంచ నొకయల్పబ్రహ్మాండము. సృష్టిప్రకరణ మందలి యేనియమము బ్రహ్మాండమునందున్నదో యానియమమే యీశరీరమునందుఁ గూడ నున్నట్లు కనుపడుచున్నది. ఈ సృష్టి నియమము ననుసరించి శబ్దసృష్టి, త్రిగుణభేదమువలనఁ బ్రథమస్థూలావస్థయందు హ్రస్వము మొదలగు మూఁడు భేదములతోడను, ద్వితీయ సూక్ష్మదశయందు సృష్టికి స్వాభావికములగు సప్త భేదముల మాదిరి సప్త భేదములతోఁ గూడికొన్నదియు నగుచున్నది.

ఈ రెండు భేదముల ననుసరించియే శిక్షాశాస్త్రములు రచింపఁబడినవి.

> ఆత్మా బుద్ధ్యా సమేత్యార్థా న్మనోయుంక్తే వివక్షయా
> మనః కాయాగ్ని మాహంతి స ప్రేరయతి మారుతం॥
> మారుత స్తూరసి చరన్ మంద్రం జనయతి స్వరం॥
>
> (పాణినీయశిక్ష)

ఈ శరీరమందు స్వరసంబంధమైన సృష్టియగుచున్న సమయమునం దాసృష్టి నియమము ననుసరించి తొలుత నాత్మ ప్రేరణముచే బుద్ధి, మనము, ప్రాణశక్తి, ప్రాణవాయువును క్రమముగాఁ బ్రేరేపింపఁబడి పిమ్మట శబ్దముజనించెడి సమయములో శరీరమందలి యాయా విశేషస్థానములను స్పృశించుచు శబ్దములను బ్రకటించుచున్నవి. ఒక్కొక్క స్వరముతోఁ గూడ నాత్మకుఁ దాదాత్మ్య (అభేద) సంబంధము గలదు. కాని యాత్మశక్తి, సరియైన శబ్దముయొక్క యాశ్రయముచే ధ్వనితమగుచున్నప్పుడే సంపూర్ణరూపముతోఁ బ్రకాశముగాఁగలదు. ఒక్కొక్క యధ్యాత్మ భావమునకుఁగల యధిభూతస్వరము నందున్న యాధిదైవశక్తి, కార్యకారిణి యగునప్పుడే యున్నదున్నట్లు ప్రకటనమగును. ఇఁక నేమన, పూర్వక్రమము ననుసరించి కార్యకారిణియగు నాధిదైవశక్తి యెల్లచోట్ల నిలుకడఁగా నుండనిమొదలను, వాయువును శబ్దముగాఁ బరిణతము నమునమునందే బలహీనమైన మొదలను, నే స్వరమూలమున

న్నట్టిశక్తి ప్రకటనమగుట కవకాశముండెడిదో యందట్టిది గలుగ నేరదు. దీనిం బట్టి వేదమంత్రరూపమైన శబ్దబ్రహ్మమును నిజసంపూర్ణశక్తితోఁ గూడికొన్న భావమునందు స్థిరము సేయుటకై యీ శిక్షాశాస్త్రము రచింపఁబడినది. ఒక్కొక్క వేదమందలి యొక్కొక్క శాఖయొక్క యుచ్చారణమునకై శిక్షాగ్రంథము లుండెడివి. వీనిని "ప్రతిశాఖ" లని కూడఁ బిల్చుచుండిరి. ప్రస్తుతసమయమునందు సాధారణ శిక్షావిషయమై చాలఁగొలఁది గ్రంథములే చిక్కుచున్నవి. మఱియు మిక్కిలి యెక్కువగానున్న సామశిక్షాగ్రంథములు దాదాపు లోపించి పోయినవి. ఇట్లు లోపించిపోవుటచే నార్యజాతికిఁ దీరనినష్టము గల్గినది. సామగాన యథార్థశైలి, ననుసంధాన పూర్వకముగాఁ బ్రకటించుట యత్యావశ్యకమై యున్నది.

—(*) కల్పశాస్త్రము (*)—

మంత్రమునకు సంబంధించిన క్రియలచే సిద్ధించిన యంశములంగూర్చి వర్ణించునది కల్పశాస్త్రమని చెప్పఁబడును. సరియైనధ్వని లేక ప్రకాశపఱుపఁబడిన శబ్దబ్రహ్మరూపములగు వేద మంత్రములు ఫలప్రదములు గాఁ జాలనియట్లు వైదికక్రియలచే సిద్ధమైన యంశమందు నొక్కొక్క క్రియ యొక్క వైదిక కర్మ యందలి విజ్ఞానానుకూలమగు సాధనయుక్తి నవలంబింపనంత వఱకు నీ క్రియారూపధ్యానశ మున్నంతకిని సంపూర్ణఫలము నొసంగఁ

జాలదు. ఈవేదాంగమునందు "అగ్నిష్టోమము" మున్నగు నానా యాగములను, "ఉపనయనము" లోనగు నానాసంస్కారములను, బ్రహ్మచర్యము, గార్హస్థ్యము మొదలగు నాశ్రమములకు సంబంధించిన నానాకర్మములను, బహిరంగముగా సాధించెడి విధులు పరిపూర్ణముగాఁ జెప్పబడినవి. ఈ ప్రపంచము కర్మమయము. ఇందువలన వేదములందుఁ గర్మాధికారమన్నిఁటికంటె నధికకారణమగుటచేతఁ గల్పశాస్త్రముగూడ మిక్కిలి యెక్కువగానున్నది. వేదమెన్నిశాఖలలో విభాగింపఁబడినదో యన్నియే స్వతంత్రములగు కల్పశాస్త్రములునుగలవు. ఈ శాస్త్రము సూత్రబద్ధమైనందున "కల్పసూత్ర" మనునామముతోఁ బ్రసిద్ధినిగాంచినది. ముఖమునుండి యెట్టి భావద్యోతక శబ్దము బయలువెడలునో యట్టిభావముతోఁ గూడిన బహిర్లక్షణములు గనుపరచినయెడల శబ్దమునకుఁగలశక్తి యింకఁగొంచెమధికమగుచుండుట లోకమునందుఁగూడ దృష్టిగోచరమగుచున్నది. ఫలితాంశమేమన, అంతర్జగత్తు, బహిర్జగత్తు, స్వరూపబ్రహ్మము, శబ్దబ్రహ్మము, కారణబ్రహ్మము, కార్యబ్రహ్మములకుఁ దాదాత్మ్య సంబంధమున్నకారణమునుబట్టి వైజ్ఞానిక యుక్తిచే నిర్ణయింపఁబడిన కర్మకాండములోని ప్రక్రియాసమూహము వేదమందున్న యధ్యాత్మలక్ష్యమును సాధించుటకుఁ బరమావశ్యకమైయున్నది. సందియమింతయుఁ బొందఁబడదు. వేద

ములోని ౧౧౩౧ శాఖలలో నెవరేశాఖకుఁ జెందినవారో వారు స్వశాఖలననుసరించి తమ కల్పసూత్రముల తోడ్పాటుతోఁ దమకు విహితములగు కర్మములను నియమములకుఁ లోఁబడిచేసి యభ్యుదయ నిశ్శ్రేయసములను బొందవలయునని కల్పశాస్త్ర తాత్పర్యము. నేటికాలమున వేదమందలి సంహితా, బ్రాహ్మణారణ్యక భాగములలో శతాంశముగూడ లభింపనియట్లే యతి విస్తృతమైన కల్పసూత్రములోఁగూడ నూఱవవంతు చిక్కుట లేదు. ప్రస్తుతమునఁ గ్రియాకాండమునందు వ్యవహారములో నున్న కల్పసూత్రములు ముఖ్యముగా మూఁడుభాగములందు విభాగింపఁబడినది. శ్రౌతసూత్రము, ధర్మసూత్రము, గృహ్యా సూత్రము, లని వానినామములు. శ్రౌతసూత్రమునందు యజ్ఞ యాగాదివిధులు నిరూపఁబడినవి. జనసంఘ మెట్లు జీవింపవలసినది యెట్లు కాలయాపనము చేయవలసినది, యెన్ని నియమముల నెట్లెట్లు పాటింపవలసినది యీ మున్నగు విషయములన్నిఁటిని తెలియఁజేయు పద్ధతి ధర్మసూత్రమునందుఁ గలదు. గృహ్యా సూత్రమునందుఁ బుట్టినది మొదలు గిట్టునవఱకుఁ దలిదండ్రులు, సుతులు, సతులు, పతులు, మొదలగువారి నెట్లు ప్రేమింప వలయునో యెవరెవరియెడల నెట్లెట్లు ప్రవర్తింపవలయునో యెవరెవరి నెట్లు గౌరవింపవలయునో యేకార్యములను జేయవలెనో మున్నగు గృహధర్మవిషయము

లన్నింటిని బోధించువిధులుగలవు. ఇప్పటికిని గృహ్యసూత్రము ననుసరించి జాతకర్మము, వివాహము మున్నగు నిత్యనైమిత్తికకర్మములు గావింపఁబడుచున్నవి. ఇప్పుడు చెప్పఁబడినమూఁడు కక్ష్య (తరగతి) లుగా నుండు సూత్రములకుఁ దిరిగి యనేక శాఖలున్నవి. శ్రౌతసూత్రమందలి శాఖలలోనుండి "ఆశ్వలాయన, సాంఖ్యాయన, మశక, లాట్యాయన, ద్రాహ్యాయన, బౌధాయన, భారద్వాజ, ఆపస్తంబ, హిరణ్యకేశీన, కాత్యాయనములును, ధర్మసూత్రములోనున్న శాఖలలోనుండి "వాసిష్ఠగౌతమ, బౌధాయన, ఆపస్తంబములును, గృహ్యసూత్ర శాఖలలోనుండి "సాంఖ్యాయన, ఆశ్వలాయన, పారస్కర, గోబిల, మను పేరుగలవియు నెన్నఁదగినవి. శ్రౌతసూత్రము లోని యాశ్వలాయనము, సాంఖ్యాయనము లను నీరెండు శాఖలు ఋగ్వేదములోనివి. మశక, లాట్యాయన, ద్రాహ్యాయనశాఖలు సామవేదములోనివి. బౌధాయన, భారద్వాజాపస్తంబ హిరణ్యకేశీనములు కృష్ణయజుర్వేదములోనివి. కాత్యాయనశాఖ, శుక్ల యజుర్వేదములోనిది. మశకమను శ్రౌతసూత్రమందు భిన్నభిన్న యజ్ఞముల మంత్ర సమూహములు వ్రాయఁబడినవి. బౌధాయనాది శ్రౌతసూత్రములందుఁ గృష్ణయజుర్వేదములోనున్న యజ్ఞములక్రమము వర్ణింపఁబడినది. ధర్మసూత్రములందు మానవధర్మసూత్రములే ప్రధానము

లైయుండెను. పూర్వకాలమందు వీనికి గొప్పగౌరవముండెడిది. ఈసూత్రము లిప్పుడుగన్పట్టవు. ఐనను వాసిష్ఠ, గౌతమ, ధర్మ సూత్రములందా సూత్రములలోని యనేకాంశము లెత్తి వ్రాయఁబడియున్నవి యవియన్నియు నిప్పటికిఁగూడఁ బ్రచారములోనున్నవి. మానవయాజ్ఞవల్క్యాది సంహితల సముదాయమంతయు నాధర్మసూత్రములలోనుండియే యుద్భవించినది. వివాహోపనయన శ్రాద్ధాది సమయములందలి యాజ్ఞిక కర్మములన్నియు గృహ్యసూత్రముల ననుసరించియే కావింపఁబడుచుండును. శ్రౌతసూత్ర, ధర్మసూత్ర, గృహ్యసూత్రములను నీ మూడింటిని గలిపి కల్పసూత్రమని పిలిచెదరు. ఆపస్తంబుని కల్పసూత్ర మిప్పటికిని జిక్కుచున్నది. అద్దాని మొదటి ౨౪ భాగములందు శ్రౌత (యజ్ఞయాగాది) విషయమును, దరువాతి యిరువదాఱవ, యిరువదేడవభాగములందు గృహ్యసూత్రవిషయములును, ౨౮, ౨౯వ భాగములందు ధర్మసూత్ర విషయములును గూర్పఁబడియున్నవి. దానిముప్పదవ (సులభ) సూత్రమునందు యజ్ఞములకు వేదిక నెట్లు నిర్మింపవలసినదియు నావిధిఁజూపఁబడినది. కనుకఁ బ్రాచీనకాలమునందలి యార్యుల భూమితి (జామెట్రీ) విద్యయందలి నేర్పుగూడ విశదముగాఁగలదు

—○(వ్యాకరణశాస్త్రము.)○—

శిక్ష, కల్పము, వ్యాకరణము, నిరుక్తము, ఛందముఁ జ్యోతిషములను, నీయాఱును, విద్యార్థుల శిక్షాక్రమము ననుసరించి వరుసగానొకటితరువాత నొకటి వ్రాయఁబడుచున్నవి. కాని వాస్తవమునకు శిక్షతోఁగూడ ఛందస్సునకు, వ్యాకరణముతోఁగూడ నిరుక్తమునకుఁ, గల్పముతోఁగూడ జ్యోతిషమునకు గొప్ప సంబంధముగలదు. ఈషడంగములలోఁ గ్రియాసిద్ధాంశమును విచారించుటచే శిక్షయు, నొపపత్తిక విషయవిచారణముచే వ్యాకరణమును బ్రథమమందుఁ గావలసినయంగములు. ఈయంగములెల్లను వైజ్ఞానికవిచారముతోఁబరిపూర్ణములైయున్నవి. వ్యాకరణము, శబ్దముల ననుశాసించుటకు ద్వారరూపముగానుండును. అంతర్జగత్తునకు సంబంధించిన రాజ్యములోఁబ్రవేశించుటకు యోగశాస్త్రముద్వారరూపమైనట్లును, బతంజలిభగవానులవారిచేః“ అథయోగానుశాసన” మ్మని చెప్పఁబడి మొదలిడఁబడినట్లును, శబ్దబ్రహ్మరూపమగు స్థూలరాజ్యమునందు యావత్పదార్థములను గ్రహించుటకొఱకు వ్యాకరణశాస్త్రము వేదమునకు ద్వారరూపమైయున్నది. గాఁజియు దీనినిగూడఁబతంజలి మహర్షులవారు“అథశబ్దానుశాసన”, మ్మని ప్రారంభించియున్నారు. శబ్దమయమగు సృష్టిజరుగుచున్నప్పుడు భావమునుండి వృత్తికిని, వృత్తినుండి శబ్దమునకు నుత్పత్తిగల్గుచున్నట్లే యంతర్జ

గత్తునుండి బహిర్జగత్తునందు శబ్దావిర్భావము గలుగుతటి శబ్దోత్పత్తిని జేయుశక్తి, పరా, పశ్యంతీ, మధ్యమా, వైఖరులను నామములతో నాల్గుభేదములు గావింపబడినది. ఆప్రకారమే శాబ్దికసృష్టి లయమగుసమయమున ననఁగా శబ్దమంతర్రాజ్యమందుఁ బ్రవేశించినప్పుడు శబ్దమునుండియర్థము, నర్థమునుండి భావమును బుట్టుచున్నవి. సంస్కృతభాష, తననామమునకుఁ దగినట్లు సంస్కృతమును, దన సర్వాంగములందుఁ బూర్ణమైనందువలన సమస్త విధముల నియమబద్ధమునై యున్నది. ఈకారణమును బట్టి సంస్కృతభాష కితరభాషలకంటె వ్యాకరణమావశ్యకమైయున్నది. వ్యాకరణమూలమున శబ్దముశుద్ధముగా వ్రాయఁబడినప్పుడును, జదువఁబడినప్పుడును మాత్రమే దానినుండి చక్కనియర్థముస్ఫురించుటవలన మార్జ్ఞేయములగునభిప్రాయముల నెఱుంగుటకు సహాయమగుచున్నది. వ్యాకరణమునకుఁ గల ప్రత్యేకప్రభావమేమన, జ్యోతిశ్శాస్త్రముతో సమానముగా మనుష్యుల వైదిక లౌకిక కార్యములందు సంపూర్ణముగా సాహాయ్యము జేయుచుండును. ఈశాస్త్రములోని యనేక గ్రంథములు గొప్పవి లోపించిపోయినప్పటికి నేఁడుకొన్ని ముఖ్యగ్రంథము లిప్పటికిని లభించుచున్నవి.

—(నిరుక్త శాస్త్రము.)—

తొలుత వ్యాకరణము వలన శబ్దార్థమెఱుంగఁబడుచున్నది. అటుతరువాత నిరుక్త శాస్త్రవిజ్ఞాన మూలమున వేదములోని భావార్థము బోధపడుటకు సాహాయ్యము చేయుచుచున్నది. నిరుక్తశాస్త్రమునకుఁగూడ "నిఘంటు" వను పేరుతో నంతర్విభాగమొకటి గలదు. నిఘంటుమూలమునఁ గేవలము వైదిక శబ్దజ్ఞానము తెలిసికొనుటకు సాహాయ్యముగాఁగలదు. ఈశాస్త్రమును "వేదకోశ" మనియుఁ జెప్పెదరు. వేదమందలి వర్ణనములనువిచారించినయెడలవానియందెన్నో రకములభావములున్నట్లును, సృష్టిలోని త్రివిధ పరిణామమునను సరించియాధ్యాత్మికాధి దైవికాధి భౌతికములను నీత్రివిధ భావములకుఁ గూడ వర్ణనమున్నట్లునుగనుపడుచున్నది. వీనినన్నిటియందునున్న యపరిమితజ్ఞానము,నిరుక్త శాస్త్రమునుజక్కగా నెఱింగినచోఁబ్రాప్తించుచుండును. నిరుక్త విజ్ఞానములోని సారమేమనఁగా, వ్యాకరణ శాస్త్రము, శబ్దమును నిత్యమని తలంచినట్లే నిరుక్తశాస్త్రము భావమును నిత్యమని తలంచుచున్నదని తెల్లమగుచున్నది. వ్యాకకరణ విజ్ఞానమూలమున నోంకారరూపములచే వేదమునకునిత్యత్వమున్నదని తెలియుచున్నది. నిరుక్తములోని యుత్కృష్ట విజ్ఞానము వలనఁగూడ భావమయమగు నధ్యాత్మస్వరూపమునకు నిత్యత్వము సిద్ధి

యగుచున్నది. దాని జ్ఞానమయమైన వేదములకు నిత్యత్వము నిరూపింపఁబడినది. స్థూలమగు బహిర్జగత్తు మొదలుకొని సూక్ష్మాతిసూక్ష్మమగు నధ్యాత్మపదవివఱకు నన్నియుఁగూడ భావమయములే, సృష్టియొక్క యాది మధ్యాంతములను నీ మూఁడు దశలయందు సహాయమును, భావమయము నగు చేతన సత్త యొకటియే, సమాసరూపముతోఁ వెలుఁగుచున్నది. దీనిం బట్టి భావముచేతనే జగము జనించినదని యెల్లతెఱంగుల సంగీకరింపఁదగియున్నది. భావము ప్రధానమైనందువలన శబ్దావలంబనముతో భావరాజ్యమందలి యథార్థభూమిలోఁ బ్రవేశింపఁ జేయుటయే యీశాస్త్రముయొక్క ఫలితాంశము తెలుసు. పూర్వకాలమందు నిరుక్త శాస్త్ర మత్యంతము ప్రచారములో నుండెడిది. పూజ్యపాదులగు మహర్షు లీశాస్త్రమును గూర్చి లెక్కలేని గొప్పగొప్ప గ్రంథములను రచించిరి. కానియిప్పు డనేకకారణములచే నాగ్రంథములనామములనుగూడ గ్రహించుట మిక్కిలి దుష్కరమైపోయినది. "చతుర్వింశతిమత" మను పేరుగల గ్రంథపుస్తకములోనియే భాగము స్థానస్థానమందును గనుపడుచున్నదో దానిని బఱచుటవలననే నిరుక్తశాస్త్రము యొక్క యలౌకికత్వమును, దాని యసామాన్యవిస్తార విషయమును భావించుటకు వీలగుచున్నది. ప్రస్తుతకాలమున నిరుక్త శాస్త్రములోని యొకానొక యల్పభాగము యాస్కమునిచే

రచింపఁబడిన "షడంగనిరుక్త" మనుపేరుగల గ్రంథముగంటఁ బడుచున్నది. అది ప్రాచీనమగు నిరుక్తమనెడి కంకాళముయొక్క (చర్మమాంసములు లేని యొడలి యెముకలగూటి) ప్రతిబింబము మాత్రమైయున్నది. వేదములందు లాఘవ గౌరవము లుండుట వలన నిరుక్తశాస్త్రముయొక్క పూర్ణసహాయములేకుండ భావము బోధయగుట యసంభవము. పూజ్యపాదులగు మహర్షులచే జెప్పఁబడిన దర్శనశాస్త్రములందు లాఘవ గౌరవముల యాధిక్యమే ప్రకారముగా నున్నదో దానిని భాష్యముల సహాయము లేకుండ దార్శనికసూత్రములను దెలిసికొనుటకై ప్రయత్నించినట్టి పండితులే స్వయముగాఁగనిపెట్టఁ గల్గుదురు. వేదము, సమస్తదార్శనికతత్త్వమునకును, విజ్ఞానములకును ఖనియై యున్నది. ఈకారణముచేతవానియందలి లాఘవగౌరవ విచారము పరమావధిజెందుననుటలో సందేహమేమియులేదు. వేదములలోని యీలాఘవగౌరవవిచార మెన్నోవిధముల విభజింపఁబడినది. మొదటిది త్రిభావాత్మకము ఇదియిదివరకే యిందుఁ జెప్పబడినది. రెండవది. సప్తవిజ్ఞానాత్మకము. దీనివర్ణనము సప్తదర్శన విషయమునందు సంగ్రహించిచెప్పఁబడును. యజుర్వేదమందిట్లున్నది.

యేతే పాశా వరుణ సప్తసప్త త్రేధా తిష్ఠన్తి విశతాఋశంతః
సినస్తు సర్వేఽనృతం వదన్తం యస్సత్యవాద్యతితం సృజన్తు

ఈత్రివిధభావములే వరుసగా జీవుని త్రివిధసుఖముల యొక్కయు, త్రివిధ దుఃఖముల యొక్కయు ననుభవమునకు హేతువగుచున్నవి. మఱియుసప్తవిజ్ఞాన మయమగు సప్తదార్శనికభూమియే సాధకునకు ముక్తిపదము బొందించుటకై సప్తనియమములకు లోబడిన సోపానమైయున్నది. తదతిరిక్తమైన త్రిగుణభేదముచేతసత్వరజస్తమోగుణముల ననుసరించియుత్తమ మధ్యమాధమాధికార రహస్యముల భేదము వేదములందుండుటయవశ్యమవసరమైయున్నది. ఎందులకనఁగా, ఆభేదము గూడఁ ద్రిగుణమయమగు విశ్వములో నంతర్వ్యాప్తమగు శబ్దబ్రహ్మమే. మఱియుఁ గర్మోపాసనాజ్ఞానములను నీమూఁడు కాండములందే యంతర్యాగ, బహిర్యాగములను రెండువిధముల యాగములగుటగూడ సర్వమాన్యమై యున్నది.

"సర్వేవేదా అంతర్యాగపరా బహిర్యాగ పరాశ్చేతి"

[ఋగ్వేద భాష్యము)

వేదముయొక్క లాఘవ, గౌరవ, విచార విషయము నందు సాధకులెంత యధికముగా ననుసంధింపఁ గల్గుదురో యంత యతిశయముగానే దాని యనంతభావములలోని యలౌకికతాప్రభావము కంటఁబడుననని ఫలితాంశము. ఈవేదోక్తమగు ననంతభావరాజ్యమును బ్రకాశపఱచుటకు నిరుక్తశాస్త్రము ముఖ్యాధారమైయున్నది.

—(ఛాందశ్శాస్త్రము.)—

ఛందశ్శాస్త్రము కొంతవిలక్షణముగానేయున్నది. శిక్షాశాస్త్రము స్వరసహాయముతో వైదికములగు కర్మకాండమందును, నుపాసనా కాండమునందును, సాహాయ్యమెట్లుచేయుచున్నదో యట్లే యీఛందశ్శాస్త్రముగూడ ఛందస్సునందలి విజ్ఞానముయొక్క తోడ్పాటుతో నలౌకికశక్తులఁబ్రకటించి వైదిక జ్ఞానము విస్తరింపఁ జేయుటయందును గర్మసాఫల్యము గలిగించుటయందును, విశేషముగా నుపకరించుచున్నది. సిద్ధరూపమునను, సాధకరూపమునను, ధ్వనితోఁగూడ నక్షరమున కెట్లు సంబంధము గల్గుచున్నదో యానియమము ననుసరించి శిక్షాశాస్త్రసంబంధము ఛందశ్శాస్త్రమునకుఁ గలదని యెఱుగఁదగినది. స్వరముతోఁగూడినధ్వని, ధ్వనిమయమువర్ణమయము నైన రెండుభావములతోఁగూడ సంయుక్తమైయుండును. అయితేమాతర్వభాగమువలనసార్థకమగుధ్వనియందు ఛందస్సు సంతతము నిలిచియేయుండును. ముఖమునుండి నేశబ్దముచ్చరింపఁ బడుచున్నదో, యది యేప్రకారముగా నవశ్యము స్వరమయ మగుచున్నదో యట్లే యది యవశ్యముగానే ఛందోమయము గూడ నగును. స్వరములోని స్వతంత్రభాగములను విచారించుట మూలముననేప్రకారముగా స్వతంత్రశక్తులు మనుష్యుని యంతఃకరణమందుఁ బ్రకటమగుచున్నవో యాప్రకారము స్వతంత్ర

మగు ఛందోమయము విశేష ప్రతిక్రియలలోని ప్రత్యేకశక్తుల మూలమున నింకొక క్రొత్తశక్తి జీవుని యంతఃకరణమందుఁ బ్రాదుర్భవించుచున్నది. ఛందస్సమూహముగూడవిశేష శక్తితోఁ గూడి యున్నందున ఛందోజ్ఞానమును బ్రకాశ పఱచుటకై వంద్యులగు మహర్షు లీ ఛందశ్శాస్త్రమును రచించిరని తేలుచున్నది. శిక్షాశాస్త్రమూలమున హ్రస్వాదులు లేక షడ్జాది స్వరములు, శ్రుతులు, మూర్ఛనలు, రాగరాగిణీ సమూహములు స్వతంత్రముగాఁ దమతమ ప్రకృతిశక్తుల ననుసరించి శాంతము, కరుణ మొదలగు రసముల నుదయింపఁ జేయుచున్నట్లే స్వతంత్రములైన ఛందస్సమూహములుగూడఁ దమతమ స్వతంత్రములైన ప్రకృతిశక్తుల ననుసరించి స్వతంత్రభావములను బుట్టించి వైదికక్రియలోని యేదో విలక్షణమైన కార్యమందే యాసక్తి గలుగునట్లు చేయుచున్నవి. ఈకారణమువలన స్వతంత్రమైన ఛందస్సు స్వతంత్రకార్యమునం దక్కఱకు వచ్చుచుండును. వేద, శాస్త్రములం దీరీతిగా ఛందోవిషయమును గూర్చి లిఖింపఁబడినది.

త్రిష్టుభా భవతస్సేంద్రియత్వాయ గాయత్ర్యా త్రివృత్కృత
స్సం యాజ్యేకుర్వీత తేజస్కామో బ్రహ్మవర్చస్కామస్తేజోవై
బ్రహ్మవర్చః గాయత్రీ తేజస్వీ బ్రహ్మవర్చస్వీ భవతి యఏవం
విద్వాన్ గాయత్ర్యౌకురుతే ఉష్ణిహావాయుష్కామః కుర్వీత

అనుష్టుభౌస్వర్గకామః కుర్వీత ద్వయోర్వా అనుష్టుభో శ్చతుష్షష్టి
రక్షరాణి. త్రయఇమే ఊర్ధ్వా ఏకవింశాలోకా ఏవవింశత్యైక
వింశత్యైవేమాల్లోకాన్తో హతిస్వర్గ ఏవ॥

వైదికములగు నేడు ఛందస్సులను గూర్చి (దార్శనిక సప్తప్రాకృతిక పరిణామమునకు మూలభూతములైనవి) విచారించినచో వైదిక చ్ఛందస్సులోని వైజ్ఞానికభిత్తికిఁగొంతప్రమాణము లభింపఁ గలదు. సాధకునకు లక్ష్యము స్వర్గమగుగాక లేక లౌకికములగు భోగవాసనలగుగాక! లేక మోక్షసిద్ధియగు గాక ఛందోవిజ్ఞానమయమగు వైదికమంత్ర సమూహమును ఛందో విజ్ఞానము ననుసరించి యుపయోగించుకొన్నచోఁ గోరిక లీడేరఁగలవు. ఇందు సందేహ మేమియు లేదు. వైదికానుష్ఠానాదులందు ఛందోవిచార మధికముగా నుండుటం బట్టి యదృష్టఫలములను గల్గించెడి వేదమంత్రముల శక్తికి ఛందోవిజ్ఞానముగూడ సంపూర్ణసహాయముఁ జేసెడి విలక్షణతయుఁ గనుపడుచున్నది. ప్రకృతి యనంతమైనది. ఇందువలన ఛందస్సు గూడ ననంతమైనది. ఛందశ్శాస్త్రమును జెప్పిన మహర్షులు జీవులకొఱకుఁ బ్రధానములగు ఛందస్సులను నియమములను లోఁబఱచి ఛందశ్శాస్త్రమునందుఁ బ్రకటించియున్నారు. వైదికములగు ఛందశ్శాస్త్రగ్రంథములు చాలవఱకు లోపించిపోయినవి. ఈ శాస్త్రములోని యల్పాంశమే యిత్తఱిఁగనుపడు

చున్నది. దీనిబీజము సంహితయందును, దీని యంకురోత్పత్తి యారణ్యకమునందు మఱియు శాఖోపశాఖ లుపనిషత్తులందు, నున్నవని చెప్పవచ్చును. ఛందోజ్ఞానము లేనిచో యజ్ఞకర్మము గాని వేదాధ్యయనముగాని యసంపూర్ణముగా నుండిపోవును. వేదమునం దేడు ఛందస్సులు చెప్పఁబడినవి. గాయత్రి, ఉష్ణిక్ అనుష్టుభ్, బృహతీ, పంక్తి, త్రిష్టుప్, జగతి, యని వాని నామములు. ప్రాత్యాహిక (ప్రతిదినమునకు సంబంధించిన) సంధ్యలో వీనివర్ణనములన్నియుఁ జిక్కుచున్నవి. ఇరువదినాలు గక్షరములలో మూఁడుచరణములుగాఁ గూర్పఁబడిన ఛందస్సు గాయత్రి యని చెప్పఁబడును. ఉష్ణిక్ఛందస్సునం దిరువదెనిమి దక్షరములును, ననుష్టుభమందు ముప్పదిరెం డక్షరములును, బృహతియందు ముప్పదియాఱక్షరములును, బంక్తియందు నలుఁబదియక్షరములును, త్రిష్టుభమందు నలుఁ బదినాలు గక్షరములును జగతీ చ్ఛందస్సు నందు నలుఁబదియెనిమిది యక్షరములు నుండును. కాత్యాయన మహర్షి, తన "సర్వానుక్రమణిక" యను గ్రంథమునం దీ యేడు ఛందస్సులంగూర్చి వ్రాసియున్నాఁడు. తదితరకాలమం దెన్ని ఛందస్సులు ప్రచారములోనికి వచ్చినవో యవియన్నియు లౌకికచ్ఛందస్సులై యున్నవి. సంస్కృతసాహిత్యములో ౨౦౦ కంటె నధికములైన ఛందస్సులుగలవు. వానిలోనుండి ౫౦ ఛంద

స్సులు సాధారణముగా వ్యవహారమునందుపయోగపడుచున్నవి. వృత్తము, మాత్రావృత్తము లను నీ రెండుభేదములు లౌకిక చ్ఛందస్సులోనివి. గురు, లఘు, స్వర సంఖ్యానియమము ననుసంరించి వృత్తమును, కేవలము మాత్రానియమము ననుసరించి మాత్రావృత్తము ను ఛందస్సుయొక్క రచనయైయున్నది. లౌకికచ్ఛందస్సుయొక్క యెన్నిగ్రంథము లిప్పుడు ప్రచలితము లైనవో వానిలోనుండి పింగలాచార్యునిచే రచింపఁబడిన "ఛందోగ్రంథమును, ఛందోమంజరియుఁ" బురాతనములై ప్రసిద్ధికెక్కినవి. లౌకికచ్ఛందస్సున కనేక భేదములును, గావ్య శాస్త్రములలో దాని కంతులేని మాధుర్యమున్నను ఆప్త ప్రమాణములనుబట్టి విచారించినచో వైదికచ్ఛందస్సునందే యాధ్యాత్మికశక్తి యున్నదని నిశ్చయ మయినది. ఋగ్వేదీయ ప్రతిశాఖాగ్రంథములోని శేషాంశమునందు వైదికచ్ఛందో విషయమై యెన్నో యధ్యాయములున్నవి. సామవేదాంతర్గత మైన నిదానసూత్రమునందుఁగూడ ఛందస్సునుగూర్చి విచారింపఁబడినది. ఎన్నో బ్రాహ్మణములలోఁగూడ ఛందోరహస్య వర్ణనములు గన్పట్టుచున్నవి.

—(*) జ్యోతిషశాస్త్రము (*)—

సమష్టి, వ్యష్టి రూపములతో బ్రహ్మాండరూపియైన యీ ప్రపంచమును బిండరూపియైన ప్రతిమనుష్యుని దేహా

మును నేకత్వసంబంధము గలవి. ఈ కారణముంబట్టి బాహ్యబ్రహ్మాండమం దేవియున్నవో యాదేవతలు, భూతములు, గ్రహములు నక్షత్రములు, మొదలగు వానికేంద్రము లన్నియు నీ దేహమందున్న ట్లార్య శాస్త్రములందు వర్ణించి యున్నారు.

"దేహేస్మిన్వర్తతే మేరుస్సప్తద్వీప సమన్వితః
సరితస్సాగరాశ్శైలాః క్షేత్రాణి క్షేత్రపాలకాః॥
ఋషయోమునయస్సర్వే! నక్షత్రాణి గ్రహాస్తథా
పుణ్యతీర్థాని పీఠాని వర్తంతే పీఠదేవతాః" ఇత్యాది
[శివసంహిత]

ఇట్టి సిద్ధాంతమే పాశ్చాత్య పండితులచేతఁగూడఁజేయఁబడినది. మొత్తముమీఁద మనుష్యుఁ డనంతమైన యాకాశమును వ్యాపించిన సౌరజగత్తున కొకయల్పమైన ప్రతికృతి (మచ్చు) గా నున్నాఁడు. సౌరజగత్తులోఁగూడ నిట్లేకత్వ సంబంధ ముండుటవలన సౌరజగత్తుననుసరించి దానియందు బరివర్తన మగుట యుక్తియుక్తమై యున్నది. ప్రాకృతికమగు సంతత్రాజ్యములోని మూలశక్తి, చేతనరూపము జడరూపములను రెండుభాగములందు విభాగింపఁ బడినట్లే ప్రతికృతిలోని బహిశ్శక్తియుఁగూడ సమరూపము, విషమరూపములను రెండు భాగములందు విభజింపఁబడినది. ఈ రెండురీతులుగానున్న సమ, విషమములచేఁ దాడితమగు శక్తిమూలమున రెండుప్రకా

రములుగా నుండు స్వతంత్రకార్యము లగుచున్నవి. అనఁగా నొకశక్తిమూలమున ఆకర్షణము (Attraction) యొక్కయు మఱియొకశక్తిమూలమున వికర్షణము(Ripulsion)యొక్కయు వ్యాపారము జరుగుచుండును. ఈ విజ్ఞానరహస్య మేమనఁగా అంతఃకరణమందలి యీ రెండు శక్తులవలనను, వీనియాకర్షణ వికర్షణముల వలనను వీని సహాయమువలనను మనుష్యుల యాంతరంగిక వృత్తిలో మార్పు గలుగుచున్నట్లే సమష్టి బ్రహ్మాండములోని శక్తిమూలమునఁగూడ నీ బహిర్జగత్తునందు సృష్టి, స్థితి, లయ, రూపమైన యనేక విధములగు మార్పులు గలుగుచున్నవి. మఱియు మనుష్యుని శరీరమం దీశక్తులున్నట్లే సూర్యచంద్రాది గ్రహములందును, నక్షత్రములందు నున్నవి. ప్రకృతిలోని యీ శక్తుల ప్రభావ మేప్రకారముగా నాగ్రహాదులపై నుండునో యారీతిగా నాగ్రహాదులశక్తులు ప్రసరించు నంతదూర మన్యాన్యగ్రహాదులపైనను, నక్షత్రములపైనను, గ్రహానక్షత్రములలో నివసించు జీవసమూహముపైనను యథాక్రమము పడుచుండును. ఈ వైజ్ఞానిక సిద్ధాంతము ననుసరించి ప్రత్యక్షసిద్ధమైన గణిత జ్యోతిషమునకుఁ దాదాత్మ్య సంబంధ మప్రత్యక్షసిద్ధమగు ఫలితజ్యోతిషముతోఁ గూడ నున్నదని వచించుట, యుక్తియుక్తమును, విజ్ఞానసిద్ధమునై యున్నది, సూర్యసిద్ధాంత మిట్లుచెప్పుచున్నది.

"గణితం ఫలితం చైవ జ్యోతిషంతు ద్విధామతం"

జ్యోతిషము, గణితము, ఫలితము, లని రెండువిధముల నుండును. పురాతన కాలములో నిట్టి యలౌకిక విజ్ఞానమునకుఁ బరమోన్నతదశ భరతఖండమందుఁ గలిగియుండెను. పూజ్య పాదులగు మహర్షులలో ననేకు లిట్టి దివ్యశాస్త్రమున కాచా ర్యులుగా నున్నట్లు కనుపడుచున్నది. ఆశాస్త్రములో నున్న జ్యోతిషసంహిత లిప్పటికిని జాలవఱకుఁ గనుపడుచున్నవి. జ్యోతిశ్శాస్త్రప్రవర్తకులగు మహాత్ముల నామములు సూర్య సిద్ధాంతగ్రంథమం దిట్లు వ్రాయఁబడి యున్నది.

"సూర్యః పితామహో వ్యాసో వసిష్ఠో త్రిపరాశరాః
కశ్యపో నారదో గర్గో, మరీచిర్మను రంగిరాః॥
లోమశః పైలిశశ్చైవ, చ్యవనో యవనో గురుః
శౌనకోఽష్టాదశశ్చైతే, జ్యోతిశ్శాస్త్రప్రవర్తకాః"

ఈ శాస్త్ర మితర వేదాంగములకంటె మిక్కిలి విస్తార ముగలదియుఁ బరమావశ్యకీయమ్మునై యున్నది. పూజ్యపాదు లగు నామహర్షులుగూడ షడంగములను వర్ణించు సమయ మందు షడంగములలోఁ జేరిన యీ జ్యోతిషముంగూర్చి యిట్లాదేశించి యున్నారు.

యథాశిఖా మయూరాణాం, నాగానాంమణయోయథా
తద్వద్వేదాంగశాస్త్రాణాం, జ్యోతిషం మూర్ధనిస్థితం
వేదాహి యజ్ఞార్థ మభిప్రవృత్తాః, కాలానుపూర్వ్యా విహితాశ్చయజ్ఞాః
తస్మాదిదం కాలవిధానశాస్త్రం, యోజ్యోతిషం వేదసవేదయజ్ఞాన్"

నెమిలులకు సిగయుఁ, బాములకు మణులు, శిరమునఁ దనరారుచున్నట్లే వేదాంగములగు శాస్త్రములకు జ్యోతిశ్శాస్త్ర ముత్తమాంగమై విరాజిల్లుచున్నది వేదములు యజ్ఞము కొఱకుఁ బ్రవర్తిల్లినవి. యజ్ఞమో కాలముననుసరించి ప్రవర్తించుచుండును. జ్యోతిషముకాలనిర్ణయమునుగావించెడిశాస్త్రము. ఈ శాస్త్ర మెఱింగినవాఁడే యజ్ఞముల గుర్తెఱింగి చేయఁజాలును.

విచారింపఁగా సృష్టికి మూలకారణరూపియుఁ, గారణబ్రహ్మయునగు విశ్వకర్త సృష్టికర్తుఁడై యున్నవాఁడు. కాని కార్యబ్రహ్మరూపిమైన యీ ప్రాకృతిక బ్రహ్మాండము దేశకాలములవలనఁ బరిచ్ఛిన్నమై యున్నది. మఱియుఁ గర్మముతోఁ గూడఁ గాలమునకు సంబంధమున్న కారణముచేతఁ గర్మమును గాలమున కధీనమైన దానిగా గ్రహింపవలసి యుండును. కానఁ గాల జ్ఞానమెఱింగి చేసినకార్యములే సఫలములగును. జ్యోతిషము కాలస్వరూపమును జెప్పునది. మఱియు దాని యుత్తరాంగమగు ఫలితజ్యోతిషము, కాలములో నిమిడియున్న రహస్యములను దెలియఁ బఱచునదియైయున్నది. దీనింబట్టి వేదములోని కర్మకాండమునకు జ్యోతిశ్శాస్త్రముతోఁ మిక్కిలి దృఢ సంబంధమున్నట్లు తెలియుచున్నది. ఎందులకన, కర్మముకాలాధీనమై నప్పుడు కర్మకాండము గూడ జ్యోతిశ్శాస్త్రమున

కధీనముగా నుండుట శ్రేయస్కరముగాఁ గలదు. ప్రస్తుత కాలమునం దీజ్యోతిశ్శాస్త్రమునకుఁ బట్టిన క్షీణదశ గూడ మన యార్యుల సదాచారమునకుఁ గర్మకాండమునకును హానిఁ గల్గించు ప్రధానకారణమైనది. గణితజ్యోతిషమువలన బాహ్య జగత్తునకు సంబంధించిన గ్రహములయొక్కయు, నక్షత్రముల యొక్కయు మార్పును, గాలవిభాగమును నిర్ణయింపఁబడు చున్నది. ఇఁక ఫలితజ్యోతిషమూలమున గ్రహములు నక్షత్ర ములు మున్నగువానిగతుల సహాయముతో నీజగత్తుయొక్కయు, జగమునకు సంబంధించిన యావత్సృష్టి యొక్కయు మనుష్యులయొక్కయు నాంతరిక పరివర్తనములు నిర్ణయింపఁ బడుచున్నవి. జ్యోతిశ్శాస్త్రములోని యీ రెండంగములును మానవసంతానమునకు మహోపకారకములు. జ్యోతిషగ్రంథ ములం దీశాస్త్రమునకు సర్వాతిశయావశ్యకతయు, సర్వజీవ కల్యాణకారితయు, సర్వశాస్త్ర ప్రధానతయు వర్ణింపఁ బడి యున్నది. ఇది విచారశీలురగు మనుజుల కతిశయోక్తిగా నుండ నేరదు. తొంటత జ్యోతిశ్శాస్త్రములోఁ బ్రధానములైన యార్ష గ్రంథములనేకములు లోపించిపోయెను. విచారించిచూచినచో నితరములగు వేదాంగములకంటె నీ వేదాంగగ్రంథము లిప్పటికి నెక్కువగాఁ జిక్కుచున్నవి, కాని ప్రాచీన ప్రధానములగు

సిద్ధాంతగ్రంథములు జాలవఱకు లోపించినవి. రెండవది. ఈ శాస్త్రమునకు సంస్కారము చాలకాలమునుండి జరిగి యుండ లేదు. ఈశాస్త్రమునకు సంబంధ మాధిభౌతికసృష్టితోనుండుటం బట్టి ప్రకృతియొక్క స్వాభావికమును, త్రిగుణాత్మకమగు నగు చేష్ట ననుసరించి గ్రహములు మున్నగువాని గతులయందుఁ గూడ వరుసగాఁ బరివర్తనమగుట స్వతస్సిద్ధమై యున్నది. ప్రతి శతాబ్దియందు గ్రహనక్షత్రముల గతులలో విపర్యయము గలుగుట సంభవించును. అట్టిదోషము దూరీకరించుటకు రెండుపాయములుగలవు. (౧) యోగదృష్టిసహాయము. (దీనివిషయము యోగదర్శనమందుఁ దృతీయాధ్యాయములోఁ జక్కఁగా జెప్పఁబడినది.) (౨) లౌకికబుద్ధిమూలమున యంత్రాలయ నిర్మాణ పూర్వకమగు దృగ్గణితపు సహాయము. మొదటిదగు యోగ దృష్టిసహాయ మీకాలములో బొత్తుగా లేదనియే చెప్పవచ్చును. మొట్టమొదట మనయార్యజాతియందే జ్యోతిశాస్త్రము పుట్టినది. ఇందు సందియముగూడఁ గలదా? లేదు. ఎందులకనఁగా ఇది వేదాంగమై యున్నది. మఱియుఁ బరంపరగా నీ శాస్త్రి జ్ఞానము మన భరతఖండమునుండియే యుతర దేశములకు వ్యాపించియున్నది. ఇప్పుడుద్యమశీలురగు పాశ్చాత్యజాతుల వారిందు విశేషోన్నతిని జూపియున్నారు. పాశ్చాత్యపండిత ప్రకాండు లీ సమయమున జ్యోతిష యంత్రాలయములను

స్థాపించెడి విషయములోను, దృగ్గణితపుసహాయమువలన గణిత జ్యోతిషమును సంస్కరించు విషయములోను మిక్కిలి వృద్ధిని బొందియున్నారు. వారిగణితము ప్రత్యక్షముగా ఫలప్రదమగుటకుఁ బ్రారంభించినది. ఆర్యజాతియం దనేక విప్లవములు, ననేక దురదృష్ట స్థితులు గలిగిన కారణముచేతఁ గొన్ని శతాబ్దులనుండి గణితజ్యోతిషమునకు సారణీసంస్కారము జరిగియుండలేదు. ఈ కారణముచేత భరతవర్షమందు జ్యోతిష యంత్రాలయములను స్థాపించి వానిమూలమున మన ప్రాచీన గ్రంథములయుఁ బాశ్చాత్యజాతులవారి నవీన దృగ్గణిత శైలి యొక్కయు సహాయముతో నీశాస్త్రము వృద్ధిజెందుటకుఁ బ్రయత్నించినచోఁ దప్పక ఫలప్రదముగాఁ గలదు. నేఁటికాలమున, జ్యోతిశ్శాస్త్రితత్వము నెఱుంగకపోవుటచే, ఫలితజ్యోతిష యాథార్థ్యమునందే మిక్కిలి సందేహములు గలుగుచున్నవి.

—(ఫలితజ్యోతిషము సత్యమా? కాదా?)—

కర్మమూలముననే జీవులకు సుఖదుఃఖములు గలుగుచున్నప్పుడుజడగ్రహసంబంధ మొక దానిని బెట్టి జన్మపత్రికను వ్రాసి గృహస్థులను సుఖదుఃఖము లనెడి చిక్కులలోఁ జిక్కించుట యెందులకు? ఇట్లుచేయుటయన్నివిధములను నింద్యమైయున్నది. అను మున్నగు విశయము లనేకములు గల్గుచున్నవి. కావున వలన నీవిషయములు విచారింపఁదగినవి. గ్రహములుజడములా?

కావా? యనువిషయమును విచారింపవలసిన యవసరమిప్పట్టున
గన్పట్టదు. అట్లయినను హిందూశాస్త్రముల మార్మిక
సిద్ధాంతముల నెఱిఁగెడిబుద్ధిమంతులు జడపదార్థము నిష్క్రియ
మనియు నత్తఱి నీ భువనమం దెన్ని జడపదార్థములు కార్య
ములను జేయుచున్నట్లు కనుపడుచున్నవో వానిలో నేదో యొక
చేతనసత్త యవశ్యముండితీరుననియు దానిమూలముననే
దానికి నిర్ణీతమైన కార్యములు జరుగుచుండుననియుఁ దప్పక
యంగీకరింపఁగలరు. ప్రకృతి జడము. అట్లయినను దానియందుఁ
జేతనస్వరూపమగు పరమాత్మ యుండుటచేతనే యా ప్రకృతి
నియమబద్ధములగు కార్యములను గావింప సమర్థమగుచున్నది.
అట్లు గానిచో నంధగతిగాఁ గార్యములు జరుగును. మఱియు
సృష్టి, స్థితి, ప్రలయముల ధారాప్రవాహము క్రమముగా
నుండనేరదు. ఎట్లనఁగా, క్రమపరివర్తనమును, గార్యపరం
పరయుఁ జైతన్యశక్తి యొక్క యునికినే సూచించుచున్నవి.
ప్రకృతిలోఁ బరమాత్మ యుండనిచో సృష్టిపరాయణ యగు
ప్రకృతి యెల్లప్పుడు సృష్టినే కావించుచుండెడిది; ఎప్పటికినిఁ
బ్రలయము గాకుండెడిది; ఒకవేళ నేదోరీతిగాఁ బ్రలయము
గలుగుట సంభవించినను నవిచ్ఛిన్నముగాఁ బ్రలయమే యుండె
డిది. అందుఁ బరివర్తనము గలుగఁజాలదు. ఏలయన. జడశక్తి
బల మంధబలము. దానియందు ఖావాంతరగముగాని క్రమము

గానియుండఁజాలదు. ధూమశకటము (రైలు)యొక్క ప్రవర్తక (ఇంజన్) మందు బండిని లాగెడి బలమున్నది. కాని చేతన స్వరూపియైన చోదకుఁడు (డ్రైవరు) లేనిచో నాప్రవర్తకము లాగుచునే యుండును. ఒకప్పుడుగూడ నా ధూమశకటము నిలుపఁజాలదు. ఇట్లే యన్నివిషయములందును గ్రహింపవల యును. మఱియు నిట్టి విశ్వాసము మీఁదనే హిందూశాస్త్ర ములలో దైవీమహిమ ప్రతిష్ఠింపఁ బడినది. అనఁగా నెన్ని జడ పదార్థములు గలవో వానికన్నింటికిఁ జాలకములు (నడిపెడివి) ప్రత్యేక ప్రత్యేకముగాఁ జేతన శక్తులు కల్పింపఁబడినవి. ఈ శక్తులే దేవతలని యనఁబడుచున్నవి. అట్టి సంచాలనకారిణి యగు చేతనశక్తిమూలమున జడపదార్థములందుఁ జక్కఁగా నియమితములగు కార్యములు జరుగుచున్నవి. అట్లు లేనిచోఁ బ్రకృతి కేకార్యమునందుఁగూడ నియమము లేకుండనుండును. ఈ శక్తులన్నియు భగవచ్ఛక్తియే యని యవశ్య మెఱుంగ వలెను. ఎందులకన. అతనిశక్తిగాక జడ, చేతనాత్మకమైన జగమునందు మఱియొక శక్తియుండదుగదా. ఏది సమస్త ప్రపంచమును రక్షించి నియమితక్రియలయందు సంచరింపఁ జేయఁగలదో యట్టి భగవచ్ఛక్తియే జడపదార్థములో జడశక్తి రూపముగాను, మనుష్యులలో మానవీయ వివిధశక్తిరూపము గాను, దైవలోకమునందును, గ్రహాదికమునందును దైవత

రూపముగానో యాసురరూపముగానో, జ్ఞానరాజ్యములో నార్షశక్తిరూపముగాను, మఱియు నాధిభౌతిక ప్రకృతిలోఁ జైత్రకశక్తి రూపముగాను ప్రకాశించుచున్నది. జలములోపల నే చేతనశక్తి యుండుటచేత విశ్వప్రకృతిలో నంతర్భూతమగు జలసంబంధముగల రస మెల్లయెడల మిక్కిలి చక్కఁగా నక్క ఱకు వచ్చుచున్నదో దానికి "వరుణదేవుఁ" డని పేరు. వాయు వునం దే చేతనశక్తి యుండుటచేత బ్రహ్మాండమును వ్యాపించెడి వాయువుమూలమున జీవులకుఁ బ్రాణరక్షణ మగుచున్నదో దానికి "పవనదేవుఁ" డని నామము. ఇట్లే భూమియం దే చేతన శక్తి యుండుటచేత నది వసుంధరయు, సుజలయు, సుఫలయు, సస్యశ్యామలయునై సర్వ ప్రపంచమందలి జీవులను రక్షింపఁ జాలుచున్నదో దానికి "పృథ్వీమాత" యని నామధేయము. ఇట్లే యితరగ్రహములందుఁ గూడ నెఱుఁగవలెను. అనఁగా నాయాగ్రహములలోఁ జేతనశక్తి యుండుటచేతనే వానిలో నున్న జీవుల సంరక్షణమగును. అట్లు లేనిచోఁ గానేరదు. ఇదియే యాస్తికములగు హిందూశాస్త్రముల సిద్ధాంతము. దీనినింతవఱకుఁ బాశ్చాత్య పండితులు గుర్తెఱింగి యుండలేదు. ఏలయనఁగా, వారిదృష్టిస్థూలపదార్థములపై బద్ధమైయుండును. అంతర్దృష్టిగాని, యోగదృష్టిగాని వారికి లేనేలేదు. మఱియు భరతఖండమునకుఁ బట్టిన దురదృష్టము వలన మన హిందువుల

స్వాతత్రియందుఁ గూడ నీజ్ఞానము దినదినము క్షీణించిపోవు చున్నది. ఇప్పు డీ గ్రహములతో నుపగ్రహములతో జీవుల కెట్టి సంబంధమున్నదో యది దెలుపఁబడును.

భౌతికజగత్తు (స్థూలప్రపంచము) సూక్ష్మముయొక్క విస్తారరూపమైనందునలన సూక్ష్మశక్తి ఘనీభావమే స్థూలశక్తి రూపముగాఁ బ్రకటమగుచున్నది. ఇట్టిసిద్ధాంతము పాశ్చాత్యుల చేతఁగూడఁ జేయఁబడినది. అనంతమును, శూన్యమునగు నాకాశములో విరాట్పురుషుని గర్భమం దనంతకోటిగ్రహములు నుపగ్రహములు, సూర్యచంద్రాదులు, నక్షత్రములు మున్నగు నవి తమతమ కక్షులయందు నియతముగాఁ దిరుగుచుండుటలోఁ గూడ నీవిశ్వవ్యాపినియైనశక్తియే పనిజేయుచున్నది. ఒక్కొక్క గ్రహముయొక్కయు, నుపగ్రహముయొక్కయు లోపల నాకర్షణ వికర్షణములనెడి పరస్పరవిరుద్ధశక్తులు రెండున్నవి. ఆకర్షణశక్తిమూలమునఁ బదార్థములు పరస్పర మాకర్షింపఁబడుచున్నవి. వికర్షణశక్తిమూలమునఁబరస్పరము విడివడిపోవుచున్నవి. వీనిలోనొకదానివలనఁగాని యొకదాని యుద్రేకమువలననేకాని ప్రపంచమురక్షింపఁబడఁజాలదు. స్థితిదశ, రెండుశక్తులసామంజస్య ఫలమేయైయున్నది. అందువలనగ్రహములలోఁబరస్పరమాకర్షణ వికర్షణములుగలవని సిద్ధాంతమైనది. గ్రహములు, నుపగ్రహములును బరస్పర మాకర్షణవికర్షణములు గావించుచున్నప్పు

డవ్వానిలోనున్న జీవులపైఁగూడ నాయాకర్షణముయొక్కకాని, వికర్షణముయొక్కకాని క్రియల ప్రభావము గలుగఁగలదు. ఇందు సందియమేమియు లేదు. పృథివీగ్రహమునకు మధ్యాకర్షణ శక్తిగలదనియు, దానిమూలమున సమస్తజీవులను బృథ్వీమాత యాకర్షించుచున్నదనియు, సందఱెఱింగినదియే. భూమి, యొక మిక్కిలి గొప్పయయస్కాంత(సూదంటురాయి) మనితలఁపుడు. దీనిశక్తియుత్తరపువైపునుండి ప్రసరించుచుండును. ఇట్లేయితర ములగు గ్రహములలోను, నుపగ్రహములలోను, మఱియు జ్యోతిషమునకు సంబంధించిన వివిధగ్రహాదులలోను దెలిసి కొందురుగాక. ప్రకృతిలోపల నండము మొదలుకొని బ్రహ్మాం డమువఱకు నేదిగూడ నీయాకర్షణ వికర్షణ శృంఖలనుండి తప్పించుకొనినది లేదు. ఎందులకనఁగా? మూలమగు మహాకర్షణ శక్తి సర్వశక్తిసంపన్నుండగు భగవంతుఁడైయున్నవాఁడు. ఈ పరమాత్మ, తనవైపున కీసర్వప్రపంచము నాకర్షించుచున్నాఁడు. ఇందువలననేకదా "హరి, కృష్ణ" నామములు గలిగినవి. అతని మహాకర్షణమే ప్రపంచమందొకచో మధ్యాకర్షణముగాను, మఱియొకచోఁ జుంబకాకర్షణముగాను వేఱొకచో నాకర్షణ వికర్షణములు మున్నగురూపములుగాను బ్రచారములోనున్నది. ఈస్థూలమగు నాకర్షణవికర్షణములే సూక్ష్మరాజ్యము (మనో రాజ్యము) లోనికివచ్చి రాగద్వేషరూపముగామాఱుచుండును.

ఎందాఁక జీవుఁడు ప్రకృతికి సంబంధించిన యాకర్షణ, వికర్షణ ములలో నుండునో యందాఁక నతనికి జీవత్వమును, వైషయిక భావమును గలిగియుండును. ఎత్తఱి జీవుఁడు ప్రాకృతిక సమస్తాకర్షణ వికర్షణముల మూలమందు భగవానుని సర్వశక్త్యాత్మకమగు మహాకర్షణశక్తిని ననుభవించునో యప్పుడే సంసారమందు విరక్తిని, బొంది భక్తిమార్గ మవలంబించి దానిమూలమున ముక్తుఁడు గాఁగలఁడు. ఈ తత్వమంతయు భక్తిశాస్త్రమునకు సంబంధించినదగుటంబట్టి భక్తిని గూర్చి వ్రాయుస్థలమందుఁ జూపఁగలము. దీనింబట్టి గ్రహములు, నుపగ్రహములు నాఱియు జ్యోతిర్మండలమం దుండు సూర్యుఁడు, చంద్రుఁడు, మొదలగువాని నన్నిఁటితో జీవమాత్రమున కాకర్షణవికర్షణసంబంధము ప్రాకృతికరూపముగాఁ గలిగియున్నదని సిద్ధాంతమైనది. ఈ యాకర్షణ వికర్షణముల తారతమ్యము గ్రహోపగ్రహముల కక్షలలో వానివానియునికి తారతమ్యము ననుసరించినదై యుండును. దీనిని దృష్టాంతరూపముగాఁ దెలిపెదము. చంద్రునికోఁడ భూమికిని భూమిలో నున్న యెల్ల జీవులకు నాకర్షణ సంబంధము గలదు. ఈ యాకర్షణ మెల్లప్పుడున్నను బూర్ణిమాదినమందుఁ జంద్రుఁడు మిక్కిలి దగ్గరగా నుండుటచేత నత్యంత మధికమగుచున్నది.

దానివలన సముద్రజల ముప్పొంగును. మనుష్యుల శరీరము నందును మనస్సునందును భావాంతరము గలుగును. ఈవిషయ మును గౌతిఁగినదియే సుమీ. స్థూలాకర్షణము శరీరముపై నగును. అందువలనఁ బున్నమనాఁ డుపవాస వ్రతాదులను గావింపవలసినదిగా మహర్షులచే వ్రాయఁబడినది. అట్లుగానిచో రసాధిక్య యుక్తమగు శరీరముపై నాకర్షణ మున్నందు వలన మానసికక్షేమ, చాంచల్యము, మున్నగునవి పూర్ణిమాదిన మందు స్వభావముగానే కలుగుచున్నది. ఇందుకొఱకే యధికా కర్షణప్రభావము చిత్తముపైఁబడి దాని కవనతి గలుగకుండు నట్లు వ్రతము, నియమము, భగవద్ధ్యానము మున్నగు విధు· లా పున్నమనాఁడు నెరవేర్పవలసినదిగా ఋషులచే విధింపఁ బడినవి. ఇట్లే యితరములగు గ్రహోపగ్రహములతోఁ గూడ నాకర్షణ సంబంధము గలదని తెలియవలెను. ఇఁకఁ గర్మ విషయమును గూర్చి విచారింపఁబడుచున్నది.

మనుష్యుని శరీరము ప్రారబ్ధకర్మమును బట్టియే పుట్టు చున్నది. పూర్వజన్మములలోఁ జేసిన కర్మములలో నుండి బలవత్తరమును, ఫలోన్ముఖమునగు కర్మము, ప్రారబ్ధమైజీవునకు స్థూలదేహము గల్గించుచున్నది. ప్రారబ్ధకర్మము ననుసరించియే వానునకుఁ దండ్రియుఁ దల్లియు సంభవించుచుండురు. జాత్యా

యురోభోగాములన్నియుఁ బ్రారబ్ధ కర్మముచేఁ గలిగిన ఫలములై యున్నవి. యోగదర్శనమం దిట్లు వ్రాయఁబడియున్నది.

"సతిమూలే తద్విపాకో జాత్యాయుర్భోగాః"

ప్రారబ్ధకర్మము మూలమందుండుటవలన బ్రాహ్మణ క్షత్రియాది జాతియు, ఆయువు, భోగములును, దాని పరిణామ రూపముగా గలుగుచున్నవి. ఎప్పుడు కర్మమునకు సంబంధము శరీరముతోనైనదో మఱియు నెప్పుడు గ్రహములకుఁ గూడఁ బ్రాకృతికమగు నాకర్షణ వికర్షణ సంబంధము దేహముతో నైనదో యప్పుడు ప్రారబ్ధకర్మము ననుసరించి జనుని జనన సమయమందు గ్రహములయు, నుపగ్రహములయు స్థితి సమము గానో విషమముగానో కాఁగలదు. సందియ మిందేమియు లేదు. ఎవని ప్రారబ్ధకర్మ మెట్లున్నదో వాని జన్మసమయమందు గ్రహోపగ్రహముల యనుకూల స్థితియో, ప్రతికూల స్థితియో చక్కఁగా వాని కర్మసంబంధము ననుసరించి నభోమార్గమం దుండఁగలదు. మఱియు నాకర్షణ వికర్షణ ప్రభావముగూడ నిట్లే యుండఁగలదు. ఇందు సందేహములేదు. అందువలన నెవరు కేవలము కర్మమును మాత్రమే యొప్పుకొని గ్రహోప గ్రహముల సంబంధమును దోసిరాజందురో వారు ప్రమాద వశులై యున్నారు. ఏలనఁగా, కర్మమునే యనుసరించి జీవులతోఁ బ్రాకృతికమగు నాకర్షణ వికర్షణ సంబంధము గల్గిన

గ్రహోపగ్రహస్థితి, పుట్టినది మొదలు గిట్టువఱకు నుండఁగలదు. వెండియుఁ గర్మపరివర్తనము ననుసరించి యా గ్రహోపగ్రహ ములస్థితియందును, ప్రభావములందును, మార్పులగుచుండును. ఎత్తఱిఁ గార్తాంతికులు గ్రహోపగ్రహ విషయము గణితవిద్యా మూలమున సర్వము నెఱుఁగఁ జాలుచున్నారో యత్తఱి నేగ్రహ మెచ్చట నున్నందువలన నేకర్మము ప్రబలమో, యేది దుర్బలమో యీ విషయముగూడ వారు వచింపఁ జాలుదురు. ఇందు సందేహములేదు. ఎందులకనఁగా? కర్మముతోఁ గాయము నకుఁ, గాయముతో గ్రహములకు సంబంధమున్నది. ఇఁక నిప్పుడు గ్రహశాంతి కేమిప్రయోజనమున్నదో యేమిసంబంధ మున్నదో యది దెల్పఁబడుచున్నది.

కర్మము నష్టముగాకపోయిననుగూడ మంచిపనివలనఁ జెడ్డపని యణఁగఁ ద్రొక్కఁబడునను విషయము విజ్ఞానసిద్ధ మైనది. అందువలన నేమనుష్యునికైన నేప్రారబ్ధకర్మమో యే చేయుచున్న ప్రబలకర్మమో చెడ్డదైనప్పుడు వాని గ్రహము గూడ నాకర్మము ననుసరించి మందముగా నుండఁగలదు. అనఁగా నేస్థానమం దాగ్రహము వాని కర్మము ననుసరించి యుండునో యాస్థానమునుండి వాని శరీరముమీఁదనో మనము పైననో యాకర్షణ వికర్షణకార్యములు మందముగా నగు చుండును. ఇప్పుడు చెడ్డకర్మము నణఁగించెడి నేయనుష్ఠానమైన

నేక్రియయైన యున్నట్లైతే చెడ్డకర్మము నణఁగించినందువలన దాని గ్రహముగూడ శాంతిని బొందఁగలదనుమాట దప్పక పాటింపఁ దగినది. అనఁగా మందమగు కర్మము ననుసరించి యే గ్రహమున కాకర్షణవికర్షణప్రభావ మశుభముగా నుండునో యది చక్కఁబడఁగలదు. ఇదియే గ్రహశాంతితత్వము. ఫలిత జ్యోతిషమందలి యీ తత్వ మెఱుంగఁజాలక యజ్ఞులగు జనులు విశేషముగాఁ గోలాహలముఁజేయుచున్నారు. మఱియు వారు పాండిత్యాభిమానముచే నున్మత్తులై గ్రహముల నామములలోని ధాత్వర్థములను విపరీతము గావించి యేమేమో చేసివేయుచున్నారు. కాని పండితులై విచారించిన యెడల యథార్థతత్వము విదితముకాఁగలదు. వెండియు వేదోక్త మగు నా శాంతిపాఠమునకుఁ గాని, శాంతిక్రియలకుఁ గాని యున్న చక్కని తాత్పర్యము మనోహరముగా నుండఁగలదు. అథర్వవేదమం దిట్లు వ్రాయఁబడినది.

"శన్నో గ్రహాశ్చాంద్ర మసాశ్చాదిత్యాశ్చ రాహుణా"

"శన్నో మిత్ర శ్శం వరుణ శ్శం వివస్వాణ్"

"ఆ రేవతీచాశ్వయుజౌ భగంను ఆమేరయింభరణ్యా ఆవహన్తు"

గ్రహములు, సూర్యుఁడు, చంద్రుఁడు, రాహువును నాకు శాంతిప్రదాతలగుదురుగాక. మిత్రుఁడు, వరుణుఁడు, వివస్వంతుఁడును నాకు శుభమును గల్గింతురుగాక. రేవతి, అశ్వని, భరణి

మున్నగునవి నా హైశ్వర్యధనము లోసంగునుగాక. ఇటువంటి యనేకశాంతిమూలకమంత్రములు వేదమునందు లభించుచున్నవి. ఇట్లే యద్దేవతనుగుఱించి గూడ శాంతిగలదు. అద్దేవత దైవీజగత్తునకుఁ దామసిక శక్తులై యున్నది. ఏ ప్రకారముగా గ్రహములకు స్వాభావికసంబంధము జీవులతోఁగూడ నున్నదో యాప్రకార మా సర్వతామసిక శక్తుల సంబంధము తామసికకార్య సహితప్రకృతికిఁగూడ నున్నది. ఏలయనఁగా, రెండుగూడఁ దామసికములైనందునఁ బ్రాకృతికసంబంధమగును. అందువలన మనుష్యుని ప్రారబ్ధకర్మముగాని, బలవత్తరమగు క్రియమాణకార్యముగాని యసత్తైనచో (దామసికమైనచో) నా సర్వశక్తులును మనుష్యునిపై నత్యాచారములఁ జేయఁజాలును. ఈ యత్యాచారములకుశాంతి గ్రహశాంతివలె దివ్యమగు సాత్త్విక కర్మమునో, యనుష్ఠానమునోఁ చేసినందువలనఁ గాఁగలదు. ఎందులకనఁగా, ఇతఃపూర్వము వచింపఁబడిన విజ్ఞానానుసారముగా మంచికర్మ వలనఁ జెడ్డకర్మ మణఁగును. చెడ్డకర్మమణఁగినందునఁ దామసికశక్తుల ప్రభావము జీవులపైఁబడఁజాలదు. ఇట్లద్దేవతా పిశాచాదులకుఁగూడ శాంతి వేదమునందు వ్రాయఁబడినది.

"నతద్రక్షాంసి నపిశాచాశ్చరన్తి దేవానామోజః ప్రథమజంహ్యేతత్ యోబిభర్తి దాక్షాయణం హిరణ్యం సదేవేషుకృణుతే దీర్ఘమాయుః స్సమనుష్యేషు కృణుతే దీర్ఘమాయుః"

ఎవరు సువర్ణమును ధరించుచున్నారో వారిని రాక్షసులుగాని, పిశాచములుగాని పట్టఁజాలవు. ఈ సువర్ణము దేవతల మొదటి తేజమైయున్నది. ఈ "దాక్షాయణతేజము" నెవరు ధరింతురో వారు దేవలోకమందును, మనుష్య లోకమందును వేయేల సకల ప్రదేశములందుఁగూడ దీర్ఘాయుష్మంతులు గాఁగలరు. ఇప్పు డీసర్వతామసిక కర్మములను దూరీకరించుటకై యేసాత్త్వికానుష్ఠానము గాఁదగి యున్నదో యద్దానిని జేయువారు లేకున్నప్పటికి నాచేయువారలును వంచకులో ధూర్తులో, స్వార్థపరులో, బందిపోటు దొంగలో యైనప్పటికి నీ దోషము శాస్త్రము మీఁదికి రాఁజాలదు. ప్రస్తుతకాలమందుఁ గ్రియాకాండము జేయించెడి వంచకుల దృష్టాంతములను విశేషముగాఁ జూపి శాస్త్రమును ఖండించుచున్నారు. ఇది సర్వవిధముల వారి ప్రమాదమై యున్నది. ప్రపంచమందు నాస్తికులున్నప్పటికిఁగూడఁ బరమేశ్వరుని యాస్తిక్యము నష్టము గానేరదు. వాని సత్త యట్లేనిల్చియుండును. కాఁబట్టి క్రియకుఁగాని, యనుష్ఠానమునకుఁగాని, ఫలము మంచిదిగాకపోయినను, వంచకులు ప్రపంచమును లూటీజేసి మ్రింగుచున్నప్పుడును శాస్త్రములను ద్రోసివేయక యామోసగాండ్రనుబట్టి శిక్షింపవలయును. వారిని సంఘమునుండి బహిష్కరింపవలెను. మఱియు మంచి పురోహితుల నేర్పాటు జేసికొనవలెను.

ఇదియే కర్తవ్యము. ఇట్టి వంచకుల దోషము మఱియొకదాని (శాస్త్రము) పై వేయుట బుద్ధిమంతుని లక్షణముగాని మంచి యాలోచనము గాని కానేరదు.

ఇట్లే ఫలితజ్యోతిషములోని జన్మపత్రిక మున్నగువాని ఫలములు సరిగా ననుభవములోనికి రాకపోవచ్చును. దీనిచే ఫలితజ్యోతిష మసత్యముగాఁ జాలదు. ఇట్టి సిద్ధాంత మొనర్చుటయు లేనిపోని కోలాహలమునుబుట్టించి మనుష్యుల మానసములం దజ్ఞాన ప్రభావము పడవేయుటయు ధార్మిక ప్రపంచమునందుమహాపాపముసుమీ. గ్రహోపగ్రహములతో జీవునకు నట్లే ధర్మమునకు నేసంబంధమున్నదో యది యిది వఱకే చెప్పఁబడినది. దానిని విచారించిన యెడల ఫలితజ్యోతిష ముందలి సత్యత బోధపడఁగలదు. ఇప్పుడు విచారణీయాంశ మేమనఁగా, గ్రహముల యాకర్షణమును, గర్మముతో వానికిఁ గల సంబంధమును జక్కఁగా నున్నప్పుడు జన్మపత్రికయందుఁ బొరపాటు రాఁగూడదుగదా. ఇఁకెందులకిప్పుడు జన్మపత్రిక యసత్య మగుచున్నదనునది. దానియందుఁ బొరపాటు బడుట కెన్నియో కారణములున్నవి. అవిచూపఁబడుచున్నవి. మొదటి కారణమేమన? నేఁటికాలమున జ్యోతిశ్శాస్త్ర మెఱింగిన యోగ్యులే మిక్కిలి తక్కువగా నున్నారు. సమర్థులుగాని పండితులవలన నిట్లు జన్మపత్రము వ్రాయించినమీఁదఁ బ్రమా

దముచే నైయోగను. మఱియు జన్మపత్రము శోకపత్రము గాఁగలదు. సందియ మిందెందులకు? ఇఁక జన్మపత్రిక వ్రాయు వారి మూర్ఖతాదోషము ఫలితదోషమున కంటఁగట్టఁగూడదు. ధూర్తులు వంచకులునగు కొందఱు జ్యోతిషజ్ఞానమనుమిషతో డబ్బు సంపాదించినట్లయితే యిప్పుడింతమాత్రముచే ఫలిత జ్యోతిషశాస్త్ర మసత్యము గానేరదు, చేయఁదగినపనియేమన, ఆవంచకుల నందఱిని బహిష్కరించి శాస్త్రమును యథార్థ విద్వాంసులకు హస్తగత మొనరించి వారిచే సర్వకార్యముల జేయింపవలెను. రెండవకారణ మేమన, జన్మకాలము దేహారలో నేగడియలో, నేవిగడియలో, నేలిప్తలో, నేవిలిప్తలో బాలకుఁడు భూమిపైఁ బడుచున్నాఁడో దానిని గృహస్థులు చక్కఁగా విచారించి చూడరు. కొన్ని కారణములవలన రెండు మూఁడు నిమిషము లటునిటు హెచ్చుతచ్చులయినచో గ్రహముల స్థానములయందు మిక్కిలి మార్పులు గలుగుచున్నందునను, మఱియు నీ భ్రమమయమైన సమయము ననుసరించి జన్మపత్రము వ్రాయఁబడుటవలనను, జన్మపత్ర మసత్యమగుచున్నది. ఈదోషము గృహస్థులది. ఫలితజ్యోతిషముది గాదు. మూఁడు నాల్గు కారణములు దొలుతనే చెప్పఁబడినవి. ఎట్లంటి లేని (మూఁడవకారణము) జ్యోతిషశాస్త్రములోని చాలగ్రంథ

ములు లోపించి పోయినవి. మఱియు లెక్క (గణితము)గూడఁ దప్పుచున్నది. (నాల్గవకారణము) ప్రాకృతికమగు పరివర్తనము ననుసరించి గ్రహములగతిలోఁగూడఁ బరివర్తనమైనది. దీనిని జక్కఁగాఁ దెలిసికొనవలయునని యిచ్ఛ యున్నచో యోగ శక్తిసాహాయ్యమో, దృగ్గణిత సాహాయ్యమో కావలయును. ఆ రెండుశక్తులు నేఁటికాలమునందు లేవు. కాఁబట్టి ఫలితజ్యోతిష ముపై దోషమారోపింపక దానిని సంస్కరింపవలయును. ధనవంతులగువారు వ్యర్థముగా రూపాయలను వ్యయపరచక యిట్టికార్యమునం దుపయోగింపవలెను. యంత్రాలయములు మున్నగునవి స్థాపింపవలయును. పాండిత్యగర్వగర్వితులగు వారు తమ మెదడును, శాస్త్రమును బీకిపారవేయుటయందు నమ్మిచేయక శాస్త్రమున కిప్పుడు పట్టిన దుర్దశలను దొలఁ గించి యా శాస్త్రము చక్కఁబడు పనియందు వినియోగింప వలెను. ఇట్లుచేసినయెడల భారతదేశభాగ్యము సుప్రసన్నము గాఁగలదు. వెండియు జన్మపత్రముగూడ శోకపత్రముగాక యథార్థజన్మపత్రము గాఁగలదు.

అపౌరుషేయంబగు వేదమునందలి గంభీరార్థము నెఱుం గుట కీ ప్రకారముగా నాఱువేదాంగముల తత్త్వనిర్ణయమును, దాని సమ్యక్పరిజ్ఞాన మత్యంతావశ్యకము లైనవి. సందేహమిందు లేదు. ఈ షడంగములను జక్కఁగా గుర్తెఱుంగనియెడల వేద

పారావారమునందుఁ బ్రవేశించుట యసంభవమగును. ప్రాచీన కాలమునుండీ షడంగములును సమానరూపముగా నుత్తమరీతిని బోధింపఁబడుచుండెడివి. ఇందు మన వైదికజ్ఞానలాభము గలిగించుటయందుఁ బ్రజలు సమర్థులైయుండిరి. ఇప్పుడీ షడంగముల లోని మంచిగ్రంథములు దఱుచుగాఁ గన్పట్టుటయే లేదు. వీని యథావచ్ఛిక్ష వేదార్థబోధ కుపయోగపడకుండుటవలన నీ సమయమున నిలిచియున్న వేదములుగూడ దుర్జ్ఞేయము లగుచున్నవి. పైనఁజెప్పఁబడిన షట్శాస్త్రములు వేదముల కంగములని చెప్పఁబడును. మఱియు వైదికములగు సప్తదర్శనశాస్త్రములు వేదమున కుపాంగములని వ్యవహరింపఁబడును. వేదాంగములమూలమున వేదబహిస్స్వరూపము, వేదములోని క్రియాశక్తి, తత్క్రియాశక్తితోఁగూడ సూక్ష్మరాజ్యసంబంధమును జూపించి వైదికజ్ఞానమును గల్గించుటయందుఁ దోడ్పాటు గాఁగలదు. మఱియు వేదోపాంగములు జిజ్ఞాసుని యంతర్రాజ్యమును బరిశుద్ధమొనర్చి వాని బుద్ధితత్వమున కున్నతి గలిగించుచు నతనికి వేదోదితమగు నాధ్యాత్మికజ్ఞానలాభము జేకూర్చును. వేదాంగములను బఠింపకుండ వేదమందుఁ బ్రవేశించుట యసంభవము.

శిక్షాశాస్త్రము, స్థూలము, నక్షరమయమునైన వేదమందలి స్థూలశక్తిని మున్ముందున్నట్లుగాఁ బ్రకాశపరచెడి క్రమ

మును శైలినిజూపించి యా వేదముయొక్క యథార్థస్వరూపమును బ్రకటించుటయందుఁ బరిపూర్ణముగా సహాయమొనర్చుచున్నది.

కల్పశాస్త్రము వేదోక్తమగు క్రియాకలాపముయొక్క రహస్యమును, వైదిక కర్మకాండమునందలి సక్రమపద్ధతిని నేర్పి వైదిక క్రియాశక్తికిఁ బూర్ణత్వమును గల్గించుచున్నది.

వ్యాకరణశాస్త్రము, వేదోక్తమగు నక్షరయోజన, యోజనాక్రమమును, యోజనాక్రమముచే నక్షరార్థనిర్ణయమును గావించి వేదములోఁబ్రవేశించుటకు ద్వారముఁ దెలుపుచున్నది.

నిరుక్తశాస్త్రము, వేదోక్తశబ్దములవలన వేదసమ్మతములగు రహస్యములను జూపి శబ్దసహాయముతో ననాదియు, ననంతము, నలౌకికమునగు భావరాజ్యములో జిజ్ఞాసుని బ్రవేశింపఁజేయుచున్నది.

ఛందశ్శాస్త్రము, సాధారణముగా వేదమయములగు ఋక్కులలో నియంతర్నిహితమగు దైవీశక్తిజాడఁ గనుఁగొని దాని మూలమున దైవీకార్యములను గ్రహించుటకు శక్తిఁ జూపించి దానిని బ్రయోగించుటకు దైవీమార్గమును గన్పరచుచున్నది.

జ్యోతిషశాస్త్రము సాధకునకు జగదాధారరూపియగు కాలముయొక్క స్వరూపజ్ఞానమొసరించి కాలసేవారీతిఁ గన్పరచుచు నా వేదోక్తసాధనాములందు సఫలీకృత మనోరథుఁడగు యోగ్యతను గల్గించుచున్నది.

ఈ కారణమునుబట్టియే వేదములోని యీ యాఅంగములు లేకుండఁబూర్ణాధికారప్రాప్తియు వేదపారావారములోఁ బ్రవేశింపఁదలఁచుటయు దురాశామాత్రములని తెలిసికొందురుగాక.

శ్లో॥ స్వస్తి ప్రజాభ్యః పరిపాలయంతాం
న్యాయేనమార్గేణ మహీంమహీశాః
గోబ్రాహ్మణేభ్య శ్శుభమస్తు నిత్యం
లోకా స్సమస్తా స్సుఖినోభవంతు॥

శ్రీచివుకుల అప్పయ్యశాస్త్రిచే రచింపఁబడిన
వేదవేదాంగచంద్రికయను గ్రంథము
సంపూర్ణము.

శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు.

శికింద్రాబాద్:—శ్రీబాలాత్రిపురసుందరీ ముద్రాలయమున ముద్రితము.